

TEKNOLOGIYA

METODİK VƏSƏİT

LAYIHƏ

NATİQ AXUNDOV, HÜMEYİR ƏHMƏDOV,
FƏRİDƏ ŞƏRİFOVA, GÜLŞƏN MİRİZADƏ

Ümumi təhsil
müəssisələrinin

TEKNOLOGİYA
fənni üzrə dərsliyin
METODİK VƏSAİTİ

-cı sinifləri üçün

Bu nəşrlə bağlı irad və təkliflərinizi
aspoligraf.ltd@gmail.com və **derslik@edu.gov.az**
elektron ünvanlarına göndərməyiniz xahiş olunur.
Əməkdaşlığa görə əvvəlcədən təşəkkür edirik!

«ASPOLİQRAF»

LAYIHƏ

MÜNDƏRİCAT

Giriş	3
Məzmun standartlarının reallaşma cədvəli	16
VI sinif üçün Texnologiya fənninin illik planlaşdırma cədvəli	18

I. Məişət mədəniyyəti

1. Məktəbdə ünsiyyət və davranış mədəniyyəti.....	32
2. Ailə büdcəsinin formalaşdırılması. Gəlir və xərc.....	34
3. Divar əşyalarının bərkidilməsi və bərkitmə yerlərinin təmiri texnologiyası.....	36
4. Qapı kilidlərinin növləri, quruluşu və quraşdırılması.....	38
5. Sanitar-texniki avadanlıqların sadə təmiri	40
6. Meyvə ağaclarının əkilməsi və meyvələrin saxlanma texnologiyası.....	42

II. Oduncağın emalı texnologiyası

7. Oduncağın tədarükü və mişar materiallarının istehsalı	44
8. Məmulatların konstruksiya edilməsi. Düzbucaqlı və müxtəlif formalı detalların çertyoju.....	46
9. Tirciklərin birləşdirilməsi	48
10. Əl alətləri ilə silindrik və konusşəkilli detalların hazırlanması	50
11. Oduncaq və metal məmulatların bəzədilməsi	52

III. Metalların emalı texnologiyası

12. Metal pəstahların kəsilməsi	54
13. Metal pəstahların yeyələnməsi. Ştangenpərgar	56
14. Mexanikləşdirilmiş əl alətləri	58
15. Elektrik enerjisinin ötürülməsi və istifadəsi yolları	60
16. Sadə elektrik dövrəsi	61
17. Detalların lehirlənmə ilə birləşdirilməsi.....	62

IV. Ərzaq məhsullarının emalı texnologiyası

18. Mexanikləşdirilmiş mətbəx avadanlığının quruluşu və iş prinsipi.....	64
19. İnsan həyatında qida məhsulları	66
20. Südlü xörəklərin hazırlanma texnologiyası.....	67
21. Yarmadan, paxlalı bitkilərdən və makaron məmulatlarından xörəklərin hazırlanma texnologiyası	68
22. Duru xəmərdən məmulatların hazırlanma texnologiyası	69
23. Tərəvəz xörəklərin hazırlanma texnologiyası	70

V. Parçanın emalı texnologiyası və naxıştımə

24. Məişət tikiş maşınının quruluşu	72
25. Tikiş maşınının işə hazırlanması	74
26. Tikiş maşınında əməliyyatlar	76
27. Naxıştımə üçün alət və tərtibatlar. Hesab naxıştıməsinə hazırlıq.....	78
28. Geyimin təmiri texnologiyası	80
Testlər	82
Lüğət.....	94
İstifadə olunmuş ədəbiyyat	95

G İ R İ Ş

Hörmətli müəllimlər!

Müasir dövrdə Texnologiya fənn proqramı (kurikulumu) ümumtəhsil məktəbləri şagirdlərinin texnoloji təfəkkürünün inkişafına, onlarda texnoloji bacarıqların formalaşmasına, sonrakı mərhələlərdə təhsillərini davam etdirmək üçün zəruri biliklərə yiyələnmələrinə xidmət edir.

Azərbaycan Respublikasının ümumtəhsil məktəbləri üçün fənn kurikulumunda texnologiya fənninin məqsədi belə təqdim olunur: “Texnologiya” fənninin məqsədi yeni sosial-iqtisadi şəraitdə şagirdlərin müstəqil həyata, kütləvi və perspektivli peşələrə hazırlanmalarını, ümuməmək bacarıq və vərdislərinə yiyələnmələrini, yaradıcı düşüncə və aktiv fəaliyyət əsasında müxtəlif şəraitlərə asanlıqla uyğunlaşmalarını təmin etməkdən ibarətdir.

Ümumi orta təhsil pilləsində. Ümumi təhsil pilləsinin ibtidai və ümumi orta təhsil səviyyəsində təyin olunmuş funksional vəzifələrin yerinə yetirilməsi istiqamətində nəzərdə tutulan fəaliyyətləri inkişaf etdirir.

Məlum olduğu kimi, 2005-ci ildən başlayaraq Azərbaycan Respublikasında xüsusi qayğıya ehtiyacı olan (sağlamlıq imkanları məhdud olan) uşaqların təhsilinin təşkili üzrə İnkişaf Proqramı həyata keçirilməyə başlanmışdır. Bunu nəzərə alaraq, vəsaitdə inklüziv təhsildə vacib olan bəzi məsələlərin şərhini verməyi vacib hesab edirik.

Inklüziv təhsil – fiziki, intellektual, sosial, emosional, dil və digər xüsusiyyətlərdən asılı olmayaraq hər bir insana təhsil almaq imkanının verildiyi bir təhsil formasıdır. Hər bir şagird, əslində, fərdi yanaşma tələb edir. Hər bir sinifdə bu və ya digər dərəcədə belə problemli uşaq ola bilər. Bu halda müəllimlər adaptasiya və modifikasiya strategiyalarından istifadə edə bilərlər. Adaptasiya xüsusi təhsilə ehtiyacı olan şagird üçün tapşırığın daha əyani şəkildə təqdim edilməsidir. Dərslərdə verilən yaradıcı tapşırıqlar, əsasən, sinifdə yerinə yetirilməlidir. Əgər tapşırıqda verilən məmumatın icrası yarımçıq qalarsa, şagird evdə valideynin köməyi ilə onu tamamlaya bilər.

Modifikasiya – məsələnin məzmununun sadələşdirilməsidir. Sinifdə autist (özünə qapanan) şagird varsa, diqqətinin məhdud olduğunu nəzərə alaraq, müəllim tapşırıqları onun üçün sadələşdirir.

Qeyd etməliyik ki, müəllim vəsaitində VI sinif üzrə standartlar əsasında dərslərin tədrisi mərhələləri araşdırılmış, məzmun standartlarının reallaşma və inteqrasiya cədvəlləri, illik planlaşdırma nümunəsi verilmişdir.

Artıq respublikamızda şagird nailiyyətlərinin qiymətləndirilməsi üzrə yeni sistem müvəffəqiyyətlə tətbiq olunur. Məzmun standartlarının mənimsənilməsi istiqamətində müxtəlif qiymətləndirmə növlərindən istifadə edilir. Bu qiymətləndirmə növləri müvafiq məsələlərə aydınlıq gətirmək məqsədi daşıyır:

İlkin səviyyənin qiymətləndirilməsi (diaqnostik qiymətləndirmə) şagirdin artıq nələri bildiyini müəyyən edir və təlimin düzgün qurulmasında müəllimə kömək edir. Şagirdlər əsas bilik və bacarıqlara müəyyən dərəcədə malikdirlərmi? Şagirdlər tədris olunmuş materialın hansı hissəsini bilirlər?

Şagird irəliləyişlərinin monitorinqi (formativ qiymətləndirmə) vasitəsilə tədrisin düzgün istiqamətləndirilməsi həyata keçirilir. Standartların mənimsənilməsinə doğru şagirdlər kifayət qədər irəliləyə bilirlərmi? Hər altı həftədən gec

olmayaraq, şagirdlərin standartlar üzrə nailiyyətlərinin daha ümumi monitorinqi təşkil edilməlidir.

Yekun (summativ) qiymətləndirmə aşağıdakı suallara cavab verir: Şagird materialı bilir və başa düşürmü? Bildiklərini tətbiq edə bilirmi? Daha da irəli getmək üçün lazımı səviyyəyə çatmışdır mı? Şagirdlərin bilik və bacarıqlarını hər bir mövzu ilə bağlı qiymətləndirmək üçün metodik cədvəl nümunəsinin müəllim vəsaitinə daxil edilməsi də məqsəduyğun hesab edilmişdir.

Ümumi təhsil pilləsində təhsilalanların attestasiyasının (yekun qiymətləndirmə (attestasiya) istisna olmaqla) aparılması Qaydası barədə Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyinin 28 dekabr 2018-ci tarixli 8/1 nömrəli Kollegiya Qərarına əsaslanaraq qeyd edilməlidir ki, ümumi təhsil müəssisəsinin rəhbərliyi tərəfindən hər yarımilin sonunda IV və IX siniflərdən fərqli olaraq, V sinifdə böyük summativ qiymətləndirmə aparılır.

“Texnologiya” fənni üzrə bütün summativ qiymətləndirmələr 45 dəqiqə ərzində aparılır.

Summativ qiymətləndirmədə istifadə olunan qiymətləndirmə vasitələri (suallar) Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2009-cu il 13 yanvar tarixli 9 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikasının ümumi təhsil sisteminə Qiymətləndirmə Konsepsiyası”nın tələbləri nəzərə alınmaqla hazırlanır. Suallar hər bir sinif və fənn üzrə 4 səviyyədə tərtib edilir. 1-ci səviyyə ən aşağı, 4-cü səviyyə isə ən yüksək səviyyəni əks etdirir. Suallar müxtəlif mürəkkəblik səviyyəsində hazırlanır. 1-ci və 2-ci səviyyəyə təhsilalanların əksəriyyətinin cavablandırma biləcəyi suallar aid edilir. 3-cü və 4-cü səviyyəyə daha hazırlıqlı şagirdlərin cavablandırma biləcəyi suallar aid edilir. Səviyyələr üzrə sualların qiymətləndirmə balları 100 ballıq şkalada aşağıdakı kimi nəzərdə tutulur:

- 1-ci səviyyə üzrə suallar qiymətləndirmənin 20%-ni təşkil edir;
- 2-ci səviyyə üzrə suallar qiymətləndirmənin 30%-ni təşkil edir;
- 3-cü səviyyə üzrə suallar qiymətləndirmənin 30%-ni təşkil edir;
- 4-cü səviyyə üzrə suallar qiymətləndirmənin 20%-ni təşkil edir.

Şagirdlərin bütün summativ qiymətləndirmələrdə yuxarıda göstərilənlər nəzərə alınmaqla topladıqları balların 2, 3, 4, 5 qiymətlərinə uyğunluğu aşağıdakı qaydada müəyyənləşdirilir:

- 30-dək (daxil olmaqla) olan ballar “2” qiyməti ilə;
- 30-dan 60-dək (daxil olmaqla) olan ballar “3” qiyməti ilə;
- 60-dan 80-dək (daxil olmaqla) olan ballar “4” qiyməti ilə;
- 80-dən 100-dək (daxil olmaqla) olan ballar “5” qiyməti ilə.

Başqa fənlərdən fərqli olaraq “Texnologiya” dərslərində şagirdlərin bilik və bacarıqlarının qiymətləndirilməsi meyarları aşağıdakı növlərə ayrılır:

1. Şagirdlərin şifahi cavablarının qiymətləndirilməsi meyarları;
2. Şagirdlərin praktik işlərinin qiymətləndirilməsi meyarları;
3. Şagirdlərin təqdim edəcəkləri layihələrin qiymətləndirilməsi meyarları;
4. Şagirdlərin bilik və bacarıqlarının test üzrə qiymətləndirilməsi meyarları.

Şagirdlərin şifahi cavablarının qiymətləndirilməsi meyarları

“Texnologiya” fənnindən verilmiş mövzu üzrə hər bir şagirdin şifahi cavabı bir-biri ilə əlaqəli, məntiqi cəhətdən ardıcıl məlumat formasında olmalı, konkret hallarda qanun və qanunauyğunluqları tətbiq etmək bacarığını əks etdirməlidir.

Şagirdlərin şifahi cavablarının qiymətləndirilməsi zamanı aşağıdakı ümumi meyarlar əsas götürülməlidir:

- cavabın düzgünlüyü və tamlığı;
- öyrənilən materialın başa düşülmə və dərk edilmə dərəcəsi;
- cavabın dil nöqteyi cəhətdən səlisliyi.

Metodik ədəbiyyatda belə qəbul olunmuşdur ki, qiymət müəllim və şagird arasında, belə demək olarsa, “əks əlaqəni” ifadə edir. Başqa sözlə desək, qiymətləndirmə təlim prosesinin elə bir mərhələsidir ki, bu mərhələdə müəllim sanki şagird tərəfindən öyrənilən mövzunun nə dərəcədə səmərəli olması haqqında müəyyən məlumat əldə edir. Şagirdlər isə onu başa düşməlidirlər ki, müəllim daimi olaraq onların müvəffəqiyyətini, əldə etdikləri biliklərin keyfiyyətini nəzarətdə saxlayır.

“Texnologiya” fənnindən şagirdlərin şifahi cavablarının qiymətləndirilməsi aşağıdakı meyarlar üzrə aparılır:

“5” qiymət – (80–100-dək) daxil olmaqla – şagird öyrənilən nəzəri materialı tam şərh edir, öz mülahizələrini əsaslandırır, biliklərini praktikada necə tətbiq edəcəyini şərh edir, nəinki dərslərdə verilən materialdan, eləcə də müstəqil tədqiq etdiyindən misal çəkir, ədəbi dil normaları nöqteyi-nəzərindən materialı ardıcıl və düzgün şərh edir.

“4” qiymət – (60–80-dək) daxil olmaqla – şagird 5 qiymətin tələblərinə cavab verir, lakin 1–2 səhv buraxaraq onu eyni zamanda düzəldir, materialın şərh zamanı onun ardıcılığında və dilində cüzi səhvlərə yol verir.

“3” qiymət – (30–60-dək) daxil olmaqla – şagird öyrənilən materialda əsas bilikləri təyin edə bilir, lakin materialı tam şərh edə bilmir, anlayışların və qaydaların ifadə və təyin edilməsində dəqiqsizliyə yol verir, öz mülahizələrini əsaslandırmaqda və dərslərdəkindən fərqli misallar gətirməkdə çətinlik çəkir, materialı qeyri-ardıcıl şərh edir və şərh zamanı ədəbi dil nöqteyi-nəzərindən səhvlərə yol verir.

“2” qiymət – (30-dək daxil olmaqla) – şagird öyrənilən materialın böyük bir hissəsini bilmir, qaydaları və bir çox fikirləri ifadə edərkən onların mənasını təhrif edən çoxlu sayda səhvlərə yol verir, materialı inamsız və sistemsiz şərh edir.

Texnologiya dərslərində şagirdlərin praktik işlərinin qiymətləndirilməsində müəllim tərəfindən nəzərə alınacaq texnoloji tələblər aşağıdakılardır:

- şagirdlərin yerinə yetirdikləri praktiki işin keyfiyyəti;
- praktik işin yerinə yetirilmə müddəti;
- praktik işin icrası zamanı müxtəlif texnologiyaların yerinə yetirilmə səviyyəsi;
- praktik işi icra etdikdə təhlükəsizlik texnikası və sanitariya-gigiyena qaydalarına əməl etmələri.

Praktik işlərin yerinə yetirilməsində müəllim tərəfindən nəzərə alınacaq texnoloji tələblər üzrə şagirdlərin bilik və bacarıqları aşağıda göstərilmiş meyarlara əsasən aparılmalıdır:

Praktik işin keyfiyyəti üzrə meyarlar

“5” qiymət – şagirdin hazırladığı məmulat çertyoja tam uyğundur, bütün ölçülər dəqiqdir, məmulatda tamamlama işləri nümunədə göstərilənə tam uyğundur.

“4” qiymət – şagirdin hazırladığı məmulat çertyoja tam uyğundur, bütün ölçülər dəqiqdir, lakin məmulatda tamamlama işlərinin keyfiyyəti tələb olunandan aşağıdır.

“3” qiymət – şagirdin hazırladığı məmulat çertyoja bəzi kənara çıxmalarla uyğundur, məmulatda aparılan tamamlama işləri kafidir.

“2” qiymət – şagirdin hazırladığı məmulat çertyoja uyğun deyil, məmulatın keyfiyyəti nümunədə göstərilənə uyğun deyil, hətta məmulatın üzərində aparılacaq əlavə iş onun yararlı olmasını təmin etmir.

Praktik işin yerinə yetirilmə müddəti üzrə meyarlar

“5” qiymət – şagird praktik işin yerinə yetirilmə müddətinə tam riayət etmişdir və ya tələb olunan müddətdən az müddət sərf etmişdir;

“4” qiymət – şagird praktik işin yerinə yetirilməsinə ayrılan müddətdən artıq vaxt sərf etməmişdir.

“3” qiymət – şagird praktik işin yerinə yetirilməsinə ayrılan müddətdən artıq vaxt sərf etmişdir, lakin bu vaxt ümumi vaxtın 25%-dən artıq deyil.

“2” qiymət – şagirdin praktik işin yerinə yetirilməsinə sərf etdiyi vaxt norma-ya görə ayrılan vaxtı 25%-dən çox üstələyir.

Praktik işin icrası zamanı müxtəlif texnologiyaların yerinə yetirilmə səviyyəsi üzrə meyarlar

“5” qiymət – praktik iş əməliyyatların icrası ardıcılığına uyğun olaraq yerinə yetirilmişdir.

“4” qiymət – praktik iş texnologiyalara uyğun yerinə yetirilmişdir; iş prosesində göstərilən ardıcılıqdan kənara çıxmalar prinsipial məna daşımır.

“3” qiymət – praktik iş tələb olunan texnologiyalardan kənara çıxmalarla yerinə yetirilmişdir, lakin bu kənara çıxmalar sonda məmulatın tam yararsız olmasına gətirib çıxarmır.

“2” qiymət – praktik iş məmulatın (detalın) emalı texnologiyasından kobud kənara çıxmalarla yerinə yetirilmişdir, nəzərdə tutulmayan əməliyyatlar tətbiq edilmişdir və sonda məmulat zay (keyfiyyətsiz, nöqsanlı, yararsız) alınmışdır.

Yerinə yetirilən praktik işin məzmunundan asılı olmayaraq təhlükəsizlik texnikası və sanitariya-gigiyena qaydalarına riayət etmək bütün şagirdlər üçün mütləqdir. Bu qaydaların pozulması yolverilməzdir!

Praktik işi icra etdikdə təhlükəsizlik texnikası və sanitar-gigiyena qaydalarına əməl edilməsi tələbi üzrə meyarlar

Yerinə yetirilən praktik işin məzmunundan asılı olmayaraq təhlükəsizlik texnikası və sanitariya-gigiyena qaydalarına riayət etmək bütün şagirdlər üçün mütləqdir. Bu qaydaların pozulması yolverilməzdir!

Texnologiya dərslərində şagirdlərin təqdim etdikləri layihələrin qiymətləndirilməsində aşağıdakı meyarlar əsas götürülür:

1. Layihənin ideya və mövzusunun orijinallığı.
2. Konstruksiya parametrləri (məmulatın quruluşunun uyğunluğu; möhkəmliyi; davamlı olması; istifadədə rahatlığı).
3. Texnoloji meyarları (sənədlərin uyğunluğu; tətbiqinin orijinallığı və materialların uyğunluğu; təhlükəsizlik texnikası qaydalarına riayət).
4. Estetik meyarlar (kompozisiya bitkinliyi, məmulatın dizaynı; xalqın mədəniyyət ənənələrində istifadə).

5. İqtisadi meyarlar (məmulata tələbatın olması; iqtisadi əsaslandırılması, istifadədə olması, kütləvi istehsal imkanlarının olması).

6. Ekoloji meyarlar (məmulatın istehsalı zamanı onun ətraf mühitə vuracağı zərərin nə dərəcədə olması, ikinci xammaldan və ya istehsalat tullantılarından istifadə imkanının olması, ekoloji təhlükəsizliyi).

7. İnformasiya meyarları (layihə sənədlərinin standartda uyğunluğu, əlavə məlumatdan istifadə).

Bəyənilmiş işlər dərslərdə bir vəsait kimi istifadə edilə bilər, texniki və dekorativ-təbiiq yaradıcılıq sərgilərinə göndərilə bilər. Həmçinin bu işlər şəxsi məqsədlər: evi bəzəməyə, valideynlərə hədiyyə və s. xidmət edə bilər.

Layihələrin müdafiəsinin məktəblərdə əsl bayrama çevrilməsi arzuolunandır. Layihələrin müdafiəsi müəllim və şagirdləri məmnun salmalı, müdafiədən sonra şagirdlər fikirlərində yeni yaradıcılıq ideyaları tutmalı, növbəti layihənin daha maraqlı və bitkin alınması üzərində çalışmağa hazır olmalıdırlar.

Şagirdlərin bilik və bacarıqlarının test üzrə qiymətləndirilməsi meyarları

Şagirdlərin bilikləri mənimsəmələrinin keyfiyyət əmsalı aşağıdakı düstur üzrə hesablanır:

$$K = \frac{a}{p}$$

Burada, K – mənimsənilmə səviyyəsi (qiymət); a – düzgün cavabların miqdarı; p – tapşırıqların ümumi sayıdır.

$K > 0,7$ olduqda, şagirdlərin verilmiş mövzu (və ya tədris vahidi) üzrə bilikləri mənimsəmələri prosesini bitmiş hesab etmək olar, yəni şagird göstərilən səviyyədə müstəqil iş hazırdır.

$K = 0,9 - 1,0$ olduqda, şagirdin qiymətləndirilməsi “5” qiymətə uyğundur;

$K = 0,8 - 0,9$ olduqda, şagirdin qiymətləndirilməsi “4” qiymətə uyğundur;

$K = 0,7 - 0,8$ olduqda, şagirdin qiymətləndirilməsi “3” qiymətə uyğundur;

$K = 0,7$ olduqda, şagirdin qiymətləndirilməsi “2” qiymətə uyğundur.

Şagird nailiyyətinin qiymətləndirilməsi zamanı obyektivliyə mütləq riayət olunmalıdır. Şagird nailiyyətinin qiymətləndirilməsini müəllim tərəfindən hazırlanan meyar cədvəli əsasında aparılması tövsiyə olunur.

Şagirdlərin bilik və bacarıqlarını hər bir mövzu ilə bağlı qruplar üzrə qiymətləndirmək üçün təxmini cədvəl nümunəsi aşağıda təqdim edilmişdir.

Şagirdlərin özünüqiymətləndirmə cədvəlini də doldurmaları tövsiyə olunur.

Özünüqiymətləndirmə cədvəli

Mən bu gün dərstdə nəyi öyrəndim:						
1.						
2.						
Gələcəkdə nəyi öyrənmək istərdim:						
1.						
2.						

Vəsaitdə verilən bütün dərs modelləri, yeni interaktiv təlimlə keçirilən dərslərin strukturunu əks etdirir. “Texnologiya” fənni üzrə məzmun standartları əsasında hazırlanmış dərs modellərində şagirdlərin idraki, informativ-kommunikativ, psixomotor fəaliyyətlərinin inkişafı, habelə zəruri vərdislərə yiyələnmələri diqqət mərkəzində saxlanılmışdır. Təqdim olunan dərslərə yaradıcı yanaşılmaqla onu zənginləşdirmək və daha maraqlı etmək müəllimin ixtiyarına verilir. Başlıcası, şagird tərəfindən biliklərin və praktik bacarıqların müstəqil qazanılmasına imkan və şərait yaratmaq, “öyrənməyi öyrətmək” prinsipinə sadıq qalmaq lazımdır.

Mövzu: Tirciklərin birləşdirilməsi

Qruplar üzrə qiymətləndirmə cədvəli

Meyarlar/Qruplar	I qrup	II qrup	III qrup	IV qrup
Birləşdirmə texnologiyasını izah etmə				
İş azadlığını müəyyənləşdirmə				
Emal texnologiyalarını seçmə				
Təhlükəsizlik və sanitariya qaydalarına riayət				
Əl alətlərindən istifadə etmə				
Birgəfəaliyyət və əməkdaşlıq bacarıqları nümayiş etdirmək				

Şagirdin fəaliyyəti qiymətləndirildikdə meyarlar elə müəyyənləşdirilməlidir ki, onlar hər bir şagirdin fərdi keyfiyyətlərinə uyğun gəlsin. Məlum qaydalara görə yeni fənn proqramları (kurikulumlar) tətbiq olunan siniflərdə formativ qiymətləndirmə rubriklər üzrə aparılır. Rubrik xüsusi növ qiymətləndirmə şkalasıdır. O, iki əsas suala cavab verir:

1. Mən nəyi qiymətləndirməliyəm? (obyekt, məzmun, aspektlər, tərəflər, xüsusiyyətlər).
2. Aşağı, orta və yuxarı nailiyyət səviyyələrinin xüsusiyyətlərini necə bilmək olar?

Aşağıda veriləcək ballar üzrə bir rubrik nümunəsini təqdim edirik:

Ballar üzrə rubrik şəklində qiymətləndirmə cədvəli

Meyarlar	Meyarların dərəcələnməsi və müvafiq qiymətlər			
	“2” qiymət (30-dək)	“3” qiymət (30-dan 60-dək)	“4” qiymət (60-dan 80-dək)	“5” qiymət (80-dən 100-dək)
Birləşdirmə texnologiyasını izah etmə	Birləşdirmə texnologiyasını izah edə bilmir.	Birləşdirmə texnologiyasını müəllimin köməyi ilə izah edir.	Birləşdirmə texnologiyasını müəyyən səhvlərə yol verərək izah edir.	Birləşdirmə texnologiyasını düzgün izah edir.
İş azadlığını müəyyənləşdirmə	Tircikləri birləşdirmək ardıcılığını müəyyənləşdirə bilmir.	Tircikləri birləşdirmək ardıcılığını müəllimin köməyi ilə müəyyənləşdirir.	Tircikləri birləşdirmək ardıcılığını müəyyən səhvlərlə müəyyənləşdirir.	Tircikləri birləşdirmək ardıcılığını düzgün müəyyənləşdirir.
Əl alətlərindən istifadə	Əl alətlərindən istifadə edə bilmir.	Əl alətlərindən müəllimin köməyi ilə istifadə edir.	Əl alətlərindən istifadə edərkən müəyyən səhvlərə yol verir.	Əl alətlərindən düzgün istifadə edir.

Standartlar təhsilin keyfiyyətini qiymətləndirmək üçün əsas meyarları təyin edir, şagird nailiyyətlərinin və təhsil imkanlarının qarşılıqlı dəyərləndirilməsi üçün istifadə olunan qiymətləndirmə üsulları və vasitələrinin keyfiyyətini təsvir edir, qiymətləndirmə prosesinin qanuniliyinə zəmanət verir.

Bütün növ qiymətləndirmələrin aparılmasında aşağıdakı prinsiplərə riayət olunur:

- məqsədəuyğunluq;
- nailiyyətlərin və təhsil imkanlarının qarşılıqlı dəyərləndirilməsi;
- toplanmış məlumatların keyfiyyətə müvafiqliyinin və etibarlılığının təmin olunması;
- qiymətləndirmədə şəffaflıq, ədalətlik və əməkdaşlıq;
- təlim fəaliyyətində qiymətləndirilmə nəticələrinin inkişafetdirici rolunun təmin olunması.

Aşağıda VI sinif üçün məzmun standartları və onlara uyğun qiymətləndirmə standartları verilmişdir.

Məzmun standartları	Qiymətləndirmə standartları
1.1. Emal texnologiyalarının özünəməxsus cəhətlərini anladığını nümayiş etdirir.	1.1.Q.S.1. Emal texnologiyalarının özünəməxsus cəhətlərini anladığının nümayişinə dair qiymətləndirmə sxemi.
1.1.1. Mexanikləşdirilmiş əl alətlərindən istifadə etməklə emal texnologiyalarını izah edir.	1.1.1.Q.4. Mexanikləşdirilmiş əl alətlərindən istifadə etməklə emal texnologiyalarını düzgün izah edir.
	1.1.1.Q.3. Mexanikləşdirilmiş əl alətlərinin (sadə, mexaniki və elektrik) funksiyalarını izah edir.
	1.1.1.Q.2. Emal texnologiyalarına uyğun mexanikləşdirilmiş əl alətləri seçir.
	1.1.1.Q.1. Mexanikləşdirilmiş əl alətlərinin bəzilərini sadalayır.
1.2. Emal prosesinə hazırlıq işlərini yerinə yetirir.	1.2.Q.S.2. Emal prosesinə hazırlıq işlərinin yerinə yetirilməsinə dair qiymətləndirmə sxemi.
1.2.1. Mexanikləşdirilmiş əl alətlərindən istifadə etməklə hazırlanacaq məmulata görə iş yerini təşkil edir.	1.2.1.Q.4. Mexanikləşdirilmiş əl alətlərindən istifadə etməklə hazırlanacaq məmulata uyğun iş yerini düzgün təşkil edir.
	1.2.1.Q.3. Mexanikləşdirilmiş əl alətlərindən istifadə etməklə hazırlanacaq məmulata görə iş yerinin düzgün təşkili üçün ardıcılığı müəyyənləşdirir.

Məzmun standartları	Qiymətləndirmə standartları
	1.2.1.Q.2. Hazırlanacaq məmulata görə iş yerinin təşkili üçün uyğun mexanikləşdirilmiş əl alətlərini seçir.
	1.2.1.Q.1. Hazırlanacaq məmulatın materialına uyğun istifadə ediləcək mexanikləşdirilmiş əl alətlərini sadalayır.
1.2.2. Mexanikləşdirilmiş əl alətlərindən istifadə etməklə məmulatın hazırlanması ardıcılığını müəyyənləşdirir.	1.2.2.Q.4. Mexanikləşdirilmiş əl alətlərindən istifadə etməklə hazırlanacaq məmulata görə iş ardıcılığını düzgün müəyyənləşdirir.
	1.2.2.Q.3. Mexanikləşdirilmiş əl alətlərindən istifadə etməklə hazırlanacaq məmulata görə iş ardıcılığını mərhələlərlə izah edir.
	1.2.2.Q.2. Mexanikləşdirilmiş əl alətlərindən istifadə etməklə hazırlanacaq məmulata görə iş ardıcılığının əhəmiyyətini izah edir.
	1.2.2.Q.1. Mexanikləşdirilmiş əl alətlərindən istifadə etməklə hazırlanacaq məmulata görə iş ardıcılığını sadalayır.
1.2.3. Mexanikləşdirilmiş əl alətlərindən istifadə etməklə məmulatın hazırlanması üçün uyğun emal texnologiyası seçir.	1.2.3.Q.4. Mexanikləşdirilmiş əl alətlərindən istifadə etməklə məmulatın hazırlanması üçün emal texnologiyasını düzgün seçir.
	1.2.3.Q.3. Mexanikləşdirilmiş əl alətlərindən istifadə etməklə məmulatın hazırlanması üçün emal texnologiyasını düzgün müəyyənləşdirir.
	1.2.3.Q.2. Mexanikləşdirilmiş əl alətlərindən istifadə etməklə məmulatın hazırlanması üçün emal texnologiyasını fərqləndirir.
	1.2.3.Q.1. Mexanikləşdirilmiş əl alətlərindən istifadə etməklə məmulatın hazırlanması üçün müvafiq emal texnologiyalarını sadalayır.
1.3. Verilmiş materiallardan (oduncaq, metal, plastik kütlə, parça, ərzaq) müxtəlif məmulatlar hazırlayır.	1.3.Q.S.3. Verilmiş materiallardan (oduncaq, metal, plastik kütlə, parça, ərzaq) müxtəlif məmulatların hazırlanmasına dair qiymətləndirmə sxemi.
1.3.1. Verilmiş materialdan 2-3 detaldan ibarət məmulat hazırlayır.	1.3.1.Q.4. Verilmiş materiallardan tələblərə (uzunluq, en, qalınlıq) uyğun 2-3 detaldan ibarət məmulatı düzgün hazırlayır.
	1.3.1.Q.3. Verilmiş materiallardan 2-3 detaldan ibarət məmulat hazırlanması üçün emal vasitələrini və texnologiyalarını müəyyən edir.

Məzmun standartları	Qiymətləndirmə standartları
	1.3.1.Q.2. Verilmiş materiallardan 2-3 detaldan ibarət məmulatın hazırlanması üçün iş ardıcılığını müəyyənləşdirir.
	1.3.1.Q.1. Verilmiş materiallardan 2-3 detaldan ibarət məmulatın hazırlanması üçün alətləri müəyyənləşdirir.
1.3.2. 2-3 detaldan ibarət məmulat hazırlayarkən tərtibat bacarıqları nümayiş etdirir.	1.3.2.Q.4. 2-3 detaldan ibarət məmulat hazırlayarkən düzgün tərtibat bacarıqları nümayiş etdirir.
	1.3.2.Q.3. 2-3 detaldan ibarət hazırlayacağı məmulatın materialına uyğun tərtibat forması seçir.
	1.3.2.Q.2. 2-3 detaldan ibarət məmulat hazırlayarkən tərtibat formalarını fərqləndirir.
	1.3.2.Q.1. 2-3 detaldan ibarət hazırlayacağı məmulatın materialına uyğun tərtibat formalarını müəyyən edir.
1.3.3. Qrup tərkibində müxtəlif məmulatlar hazırlayarkən birgəfəaliyyət bacarıqları nümayiş etdirir.	1.3.3.Q.4. Qrup tərkibində müxtəlif məmulatların hazırlanmasında düzgün birgəfəaliyyət bacarıqları nümayiş etdirir.
	1.3.3.Q.3. Qrup tərkibində müxtəlif məmulatların hazırlanmasında üzərinə düşən işi məsuliyyətlə yerinə yetirir.
	1.3.3.Q.2. Qrup tərkibində müxtəlif məmulatların hazırlanmasında iş bölgüsünü düzgün təyin edir.
	1.3.3.Q.1. Qrup tərkibində müxtəlif məmulatların hazırlanmasında birgəfəaliyyətin əhəmiyyətini izah edir.
1.3.4. Məmulatların hazırlanması prosesində işin xarakterinə uyğun təhlükəsizlik və sanitariya-gigiyena qaydalarına əməl edir.	1.3.4.Q.4. Məmulatların hazırlanması prosesində işin xarakterinə uyğun təhlükəsizlik və sanitariya-gigiyena qaydalarına düzgün əməl edir.
	1.3.4.Q.3. Məmulatların hazırlanması prosesində təhlükəsizlik və sanitariya-gigiyena qaydalarına riayətin vacibliyini və əhəmiyyətini izah edir.
	1.3.4.Q.2. Məmulatların hazırlanması prosesində işin xarakterinə uyğun təhlükəsizlik və sanitariya-gigiyena qaydalarını sadalayır və onlar arasındakı fərq izah edir.
	1.3.4.Q.1. Məmulatların hazırlanması prosesində işin xarakterinə uyğun təhlükəsizlik və sanitariya-gigiyena qaydalarını sadalayır.

Məzmun standartları	Qiymətləndirmə standartları
1.4. Şəraitə və təbii imkanlara uyğun əmək bacarıqları (becərmə, bəsləmə, tədarük, emal) nümayiş etdirir.	1.4.Q.S.4. Şəraitə və təbii imkanlara uyğun əmək bacarıqlarının (becərmə, bəsləmə, tədarük, emal) nümayişinə dair qiymətləndirmə sxemi.
1.4.1. Meyvələrin yetişdirilməsi və tədarükü üzrə bilik və bacarıqlar nümayiş etdirir.	1.4.1.Q.4. Yaşadığı ərazinin iqlim şəraitinə uyğun meyvələrin yetişdirilməsi və tədarükü üzrə düzgün bilik və bacarıqlar nümayiş etdirir.
	1.4.1.Q.3. Yaşadığı ərazinin iqlim şəraitinə uyğun meyvələrin yetişdirilməsi və tədarükü texnologiyalarını mərhələlərlə izah edir.
	1.4.1.Q.2. Meyvələrin yetişdirilməsi və tədarükü ardıcılığını sadə şəkildə izah edir.
	1.4.1.Q.1. Meyvələrin yetişdirilmə texnologiyalarını sadalayır.
2.1. Texnoloji maşın, cihaz və vasitələr haqqında biliklərə malik olduğunu nümayiş etdirir.	2.1.Q.S.5. Texnoloji maşın, cihaz və vasitələr haqqında biliklərə malik olduğunu nümayişinə dair qiymətləndirmə sxemi
2.1.1. Mexanikləşdirilmiş əl alətlərinin iş prinsiplərini şərh edir.	2.1.1.Q.4. Mexanikləşdirilmiş əl alətlərinin iş prinsiplərini düzgün şərh edir.
	2.1.1.Q.3. Mexanikləşdirilmiş əl alətlərini iş prinsiplərinə görə düzgün təsnif edir.
	2.1.1.Q.2. Mexanikləşdirilmiş əl alətlərini iş prinsiplərinə görə fərqləndirir.
	2.1.1.Q.1. Mexanikləşdirilmiş əl alətlərini sadalayır.
2.1.2. Elektrik enerjisinin ötürülməsi və istifadəsi yollarını izah edir.	2.1.2.Q.4. Elektrik enerjisinin ötürülmə və istifadə yollarını düzgün izah edir.
	2.1.2.Q.3. Elektrik enerjisinin ötürülmə və istifadə yollarını sadə şəkildə təsvir edir.
	2.1.2.Q.2. Elektrik enerjisindən istifadə texnologiyalarını fərqləndirir.
	2.1.2.Q.1. Elektrik enerjisinin ötürülmə yollarını sadalayır.

Məzmun standartları	Qiymətləndirmə standartları
2.2. Texnoloji maşın, cihaz və vasitələrdən istifadə bacarıqları nümayiş etdirir.	2.2.Q.S.6. Texnoloji maşın, cihaz və vasitələrdən istifadə bacarıqlarının nümayişinə dair qiymətləndirmə sxemi
2.2.1. Mexanikləşdirilmiş əl alətlərindən istifadə edir.	2.2.1.Q.4. Mexanikləşdirilmiş əl alətlərindən düzgün istifadə edir.
	2.2.1.Q.3. Mexanikləşdirilmiş əl alətlərindən istifadə zamanı təhlükəsizlik və gigiyena qaydalarına əməl edir.
	2.2.1.Q.2. Hazırlanacaq məmulata uyğun mexanikləşdirilmiş əl alətlərini düzgün seçir.
	2.2.1.Q.1. Mexanikləşdirilmiş əl alətlərindən istifadə barədə fikirlərini izah edir.
2.2.2. Cərəyan mənbəyindən istifadə etməklə elektrik dövrəsi qurur.	2.2.2.Q.4. Cərəyan mənbəyindən istifadə etməklə sərbəst sadə elektrik dövrəsi qurur.
	2.2.2.Q.3. Cərəyan mənbəyindən istifadə etməklə müşahidə etdiyi qaydada sadə elektrik dövrəsi qurur.
	2.2.2.Q.2. Cərəyan mənbəyindən istifadə etməklə sadə elektrik dövrəsinin qurulma ardıcılığını müəyyənləşdirir.
	2.2.2.Q.1. Cərəyan mənbəyindən istifadə etməklə sadə elektrik dövrəsini qurmaq üçün elementləri sadalayır.
3.1. Məişətdə zəruri hesab edilən bilik və bacarıqlara yiyələndiyini nümayiş etdirir.	3.1.Q.S.7. Məişətdə zəruri hesab edilən bilik və bacarıqlara yiyələndiyinin nümayişinə dair qiymətləndirmə sxemi
3.1.1. Məktəbdə mədəni davranış və ünsiyyət qaydalarını şərh edir.	3.1.1.Q.4. Məktəbdə mədəni davranış və ünsiyyət qaydalarını (salamlaşmaq, müraciətə cavab, hal-əhval tutmaq, kömək təklif etmək, müsahibini sonadək dinləmək, müsahibinə təşəkkür etmək, xudahafizləşmək) şərh edir.

Məzmun standartları	Qiymətləndirmə standartları
	3.1.1.Q.3. Məktəbdə mədəni davranış və ünsiyyət qaydalarının (salamlaşmaq, müraciətə cavab, hal-əhval tutmaq, kömək təklif etmək, müsahibini sonadək dinləmək, müsahibinə təşəkkür etmək, xudahafizləşmək) mahiyyətini sadə şəkildə izah edir.
	3.1.1.Q.2. Məktəbdə mədəni davranış və ünsiyyət qaydalarını (salamlaşmaq, müraciətə cavab, hal-əhval tutmaq, kömək təklif etmək, müsahibini sonadək dinləmək, müsahibinə təşəkkür etmək, xudahafizləşmək) fərqləndirir.
	3.1.1.Q.1. Məktəbdə mədəni davranış və ünsiyyət qaydalarını (salamlaşmaq, müraciətə cavab, hal-əhval tutmaq, kömək təklif etmək, müsahibini sonadək dinləmək, müsahibinə təşəkkür etmək, xudahafizləşmək) sadalayır.
3.1.2. Məktəbdə sadə təmir işlərini yerinə yetirir.	3.1.2.Q.4. Məktəbdə sadə təmir işlərini düzgün yerinə yetirir.
	3.1.2.Q.3. Məktəbdə sadə təmir işlərini yerinə yetirərkən təhlükəsizlik və gigiyena qaydalarına düzgün əməl edir.
	3.1.2.Q.2. Müşahidələrinə əsasən məktəbdə sadə təmir işlərini yerinə yetirir.
	3.1.2.Q.1. Məktəbdə sadə təmir işlərini yerinə yetirmək üçün uyğun alətləri seçir.
3.2. Ailə və onun büdcəsinin idarə olunması haqqında bilik və bacarıqlar nümayiş etdirir.	3.2.Q.S.8. Ailə və onun büdcəsinin idarə olunması haqqında bilik və bacarıqların nümayişinə dair qiymətləndirmə sxemi.
3.2.1. Ailə büdcəsinin müəyyən-ləşdirilməsi haqqında fikirlərini şərh edir.	3.2.1.Q.4. Ailə büdcəsinin müəyyənləşdirilməsi haqqında fikirlərini aydın şərh edir.
	3.2.1.Q.3. Ailə büdcəsinin düzgün müəyyən-ləşdirilməsinin əhəmiyyətini izah edir.
	3.2.1.Q.2. Ailə büdcəsinin müəyyənləşdirilməsi mənbələrini sadalayır.
	3.2.1.Q.1. Ailə büdcəsinin müəyyənləşdirilməsi haqqında fikirlərini sadə şəkildə izah edir.

Məzmun standartları	Qiymətləndirmə standartları
4.1. Məmulatların texniki spesifikasiyasını şərh edir.	4.1.Q.S.9. Məmulatların texniki spesifikasiyasının şərhinə dair qiymətləndirmə sxemi.
4.1.1. Düzbucaqlı detalları olan məmulatların spesifikasiyasını şərh edir.	4.1.1.Q.4. Düzbucaqlı detalları olan məmulatların spesifik xüsusiyyətlərini düzgün şərh edir.
	4.1.1.Q.3. Düzbucaqlı detalları olan məmulatların spesifik xüsusiyyətlərini nümunələrlə izah edir.
	4.1.1.Q.2. Düzbucaqlı detalları olan məmulatların detallarını təsvir edir.
	4.1.1.Q.1. Düzbucaqlı detalları olan məmulatların bəzi spesifik xüsusiyyətlərini sadalayır.
4.2. Məmulat və onun detallarının texniki sənədləşdirilməsi bacarıqlarını nümayiş etdirir.	4.2.Q.S.10. Məmulat və onun detallarının texniki sənədləşdirilməsi bacarıqlarının nümayişinə dair qiymətləndirmə sxemi
4.2.1. Müxtəlif formalı detalları olan məmulatların qrafik təsvirini, çertyojunu, texnoloji xəritəsini çəkir və oxuyur.	4.2.1.Q.4. Müxtəlif formalı detalları olan məmulatların qrafik təsvirini, çertyojunu, texnoloji xəritəsini düzgün çəkir və oxuyur.
	4.2.1.Q.3. Müşahidələrinə əsasən müxtəlif formalı detalları olan məmulatların qrafik təsvirini, çertyojlarını, texnoloji xəritəsini düzgün çəkir.
	4.2.1.Q.2. Müxtəlif formalı detalları olan məmulatların müəyyən hissələrinin qrafik təsvirini, çertyojlarını çəkir.
	4.2.1.Q.1. Müxtəlif formalı detalları olan məmulatların müəyyən hissələrinin qrafik təsvirini çəkir.

Məzmun standartlarının reallaşma cədvəli

Standart	Mövzu	Mövzunun №-si	Mövzunun səhifə №-si	Vəsaitin səhifə №-si
3.1.1.	Məktəbdə ünsiyyət və davranış mədəniyyəti	1	6	30
3.2.1.	Ailə büdcəsinin formalaşdırılması. Gəlir və xərc	2	9	32
3.1.2.	Divər əşyalarının bərkidilməsi və bərkitmə yerlərinin təmiri texnologiyası	3	11	34
1.1.1.; 1.2.1.; 1.2.2.; 1.2.3.	Qapı kilidlərinin növləri, quruluşu və quraşdırılması	4	16	36
1.1.1.; 1.2.1.; 1.2.2.; 1.2.3.; 2.2.1.	Sanitar-texniki avadanlıqların sadə təmiri	5	20	38
1.3.2.; 1.4.1.	Meyvə ağaclarının əkilməsi və meyvələrin saxlanma texnologiyası	6	23	40
1.1.1.; 1.3.3.	Oduncağın tədarükü və mişar materiallarının istehsalı	7	27	42
4.1.1.; 4.2.1.	Məmulatların konstruksiya edilməsi. Düzbucaqlı və müxtəlif formalı detalların çertyoju	8	31	44
1.1.1.; 1.2.1.; 1.2.3.; 1.3.3.; 1.3.4.; 2.1.1.	Tirciklərin birləşdirilməsi	9	34	46
1.1.1.; 1.2.1.; 1.2.2.; 1.2.3.; 1.3.2.; 1.3.3.; 1.3.4.; 2.2.1.; 4.2.1.	Əl alətləri ilə silindrik və konusşəkilli detalların hazırlanması	10	38	48
1.1.1.; 1.2.1.; 1.2.2.; 1.2.3.; 1.3.2.; 1.3.4.	Oduncaq və metal məmulatların bəzədilməsi	11	41	50
1.1.1.; 1.2.1.; 1.2.2.; 1.2.3.; 1.3.1.; 1.3.2.; 1.3.3.; 1.3.4.; 2.1.1.; 2.2.1.	Metal pəstahların kəsilməsi	12	44	52
1.1.1.; 1.2.1.; 1.2.2.; 1.2.3.; 1.3.4.; 2.1.1.; 2.2.1.	Metal pəstahların yeyələnməsi. Ştangenpərgar	13	47	54

Standart	Mövzu	Möv- zunun №-si	Möv- zunun səhifə №-si	Vəsaitin səhifə №-si
1.1.1.; 1.2.1.; 1.2.3.; 1.3.3.; 1.3.4.; 2.1.1.; 2.2.1.	Mexanikləşdirilmiş əl alətləri	14	52	56
2.1.2.	Elektrik enerjisinin ötürülməsi və istifadəsi yolları	15	56	58
2.2.2.; 4.2.1.	Sadə elektrik dövrəsi	16	59	60
1.1.1.; 1.2.1.; 1.2.3.; 1.3.3.; 1.3.4.; 2.1.1.;	Detalların lehimləmə ilə birləşdirilməsi	17	63	62
1.1.1.; 1.2.1.; 1.3.4.; 2.1.1.; 2.2.1.	Mexanikləşdirilmiş mətbəx avadanlığının quruluşu və iş prinsipi	18	66	64
1.3.2.	İnsan həyatında qida məhsulları	19	71	66
1.3.1.; 1.3.2.	Südlü xərəklərin hazırlanma texnologiyası	20	77	68
1.3.1.; 1.3.2.	Yarmadan, paxlalı bitkilərdən və makaron məmulatlarından yeməklərin hazırlanma texnologiyası	21	80	70
1.1.1.; 1.3.3.	Duru xəmərdən məmulatların hazırlanma texnologiyası	22	84	71
1.3.1.; 1.3.2.	Tərəvəz xərəklərinin hazırlanma texnologiyası	23	89	72
1.2.1.; 1.3.4.; 2.1.1.	Məişət tikiş maşınının quruluşu	24	93	74
1.2.1.; 1.3.3.; 1.3.4.; 2.2.1.	Tikiş maşınının işə hazırlanması	25	97	76
1.1.1.; 1.2.1.; 1.2.2.; 1.2.3.; 1.3.4.; 2.1.1.; 2.2.1.	Tikiş maşınında əməliyyatlar	26	100	78
1.1.1.; 1.2.1.; 1.2.2.; 1.3.4.	Naxıştımə üçün alət və tərtibatlar. Hesab naxıştıməsinə hazırlıq	27	103	80
1.1.1.; 1.2.1.; 1.2.2.; 1.3.4.	Geyimin təmiri texnologiyası	28	108	82

VI sinif üçün "Texnologiya" fənninin illik planlaşdırılma cədvəli							
Nö	Təlim məqsədi	Mövzu	Tədris vahidi	İnteqrasiya	Strategiyalar: iş formaları, iş üsulları	Resurslar	Qiymətləndirmə meyarları
1.	Məktəbdə mədəni davranış və ünsiyyət qaydalarını şərh edir. (3.1.1.)	Məktəbdə ünsiyyət və davranış mədəniyyəti	I. Məişət mədəniyyəti				
				H.-b. 3.2.1.; 3.2.2.	Kiçik və böyük qruplarla iş formalarından; beyin həmləsi, rollu oyun, Venn diaqramı və müzakirə kimi iş üsullarından istifadə etmək tövsiyə olunur.	Dərslik, iş vərəqləri kimi resurslardan istifadə etmək olar.	Qiymətləndirmə pedaqoji mətbuatda dərc olunan qiymətləndirmə qaydalarına müvafiq aparılır. Şagirdlərin cavablarını qiymətləndirərkən məktəbdə mədəni ünsiyyət və davranış qaydalarını şərh etmə, sinif yoldaşlarına hörmətə, yanaşmanın əhəmiyyətini izah etmə, məktəbdə şagirdlərin vəzifələrini izah etmə, əməkdaşlıq kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə edilə bilər.
2	Ailə büdcəsinin gəlir və xərcləri haqqında fikirlərini izah edir. (3.2.1.)	Ailə büdcəsinin formalaşdırılması. Gəlir və xərc		H.-b. 3.2.1.; 3.2.2.	Kiçik və böyük qruplarla iş formalarından; beyin həmləsi, rollu oyun və müzakirə kimi iş üsullarından istifadə etmək tövsiyə olunur.	Dərslik, tərəzi, çəki daşları, iş vərəqləri kimi resurslardan istifadə etmək olar.	Ailə büdcəsinin formalaşdırılması haqqında fikirlərini şərh etmə, ailəyə gələn gəlirlərin düzgün paylaşdırılmasını izah etmə, ailə büdcəsinin gəlir mənbələrini sadalama, əməkdaşlıq kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə edilə bilər.
3	Məktəbdə və evdə divar əşyalarının asılması üçün dəyişin açılması və bərkitmə yerlərinin təmiri. (3.1.2.)	Divar əşyalarının bərkidilməsi və bərkitmə yerlərinin təmiri texnologiyası		H.-b. 3.2.1.; 3.2.2.	Kiçik və böyük qruplarla iş formalarından; beyin həmləsi, BİBÖ və müzakirə kimi iş üsullarından istifadə etmək tövsiyə olunur.	Dərslik, dəşik-açan, şlyambur, çüyün (dyubel), şurup, vintaçan, iş vərəqləri kimi resurslardan istifadə etmək olar.	Məktəbdə sadə təmir işlərini yerinə yetirmə, divarüstü əşyaların bərkidilmə texnologiyasını izah etmə, təhlükəsiz iş qaydalarına riayət etmə, əməkdaşlıq kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə edilə bilər.

Nö	Təlim məqsədi	Mövzu	Tədris vahidi	İnteqrasiya	Strategiyalar: iş formaları, iş üsulları	Resurslar	Qiymətləndirmə meyarları	Saat
4.	1. Vintaçan, iskenə və s.-dən istifadə etməklə qapı kilidlərinin quraşdırılması texnologiyalarını izah edir. (1.1.1.) 2. Kilidi quraşdırmaq üçün iş yerini təşkil edir. (1.2.1.) 3. Kilidin quraşdırılma ardıcılığını müəyyənləşdirir. (1.2.2.) 4. Kilidin quraşdırılması üçün uyğun emal texnologiyası seçir. (1.2.3.)	Qapı kilidlərinin növləri, quruluşu və quraşdırılması	I. Məişət mədəniyyəti	H.-b. 1.1.1.; A.-d. 1.2.1.; 1.2.2. T.-i.: 2.1.1.; 2.1.2.; 2.2.1.	Kiçik və böyük qruplarla iş formalarından; beyin həmləsi və müzakirə kimi iş üsullarından istifadə etmək tövsiyə olunur.	Dərslik, üstündən oyma kilid, taxta kilid, asma kilid, iş vərəqləri	Vintaçan, iskenə və s.-dən istifadə edərək kilidlərin quraşdırılma texnologiyasını izah etmə, iş yerini təşkil etmə, iş ardıcılığını müəyyənləşdirmə, emal texnologiyalarını seçmə, əməkdaşlıq kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə olunması tövsiyə olunur.	1
		Sanitar-texniki avadanlıqların sadə təmiri		H.-b.: 1.1.1.; A.-d.: 1.2.1.; 1.2.2. T.-i.: 2.1.1.; 2.1.2.; 2.2.1.	Kiçik və böyük qruplarla iş formalarından; beyin həmləsi, karusel və müzakirə kimi iş üsullarından istifadə etmək tövsiyə olunur.	Dərslik, su kranı, suqarışdırıcı kran, iş vərəqləri	Açar, kəlbətin və s.-dən istifadə edərək sanitariya-texniki avadanlıqların təmir texnologiyasını izah etmə, iş yerini təşkil etmə, iş ardıcılığını müəyyənləşdirmə, emal texnologiyasını seçmə, mexanikləşdirilmiş əl alətlərdən istifadə etmə kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə olunması tövsiyə olunur.	1
6.	Kiçik Summativ Qiymətləndirmə							

Nö	Təlim məqsədi	Mövzu	Tədris vahidi	İnteqrasiya	Strategiyalar: iş formaları, iş üsulları	Resurslar	Qiymətləndirmə meyarları	Saat
7.	1. Meyvə ağaclarının əkilməsi və meyvələrin tədarükü üzrə bilik və bacarıqlar nümayiş etdirir. (1.3.2.). 2. Meyvələrin tədarükü və saxlanması üzrə bilik və bacarıq nümayiş etdirir. (1.4.1.).	Meyvə ağaclarının əkilməsi və meyvələrin saxlanma texnologiyası	I. Məişət mədəniyyəti	H.-b.: 1.2.1.; Bio.: 3.2.1.	Kiçik və böyük qruplarla iş formalarından; beyin həmləsi, BİBÖ və müzakirə kimi iş üsullarından istifadə etmək tövsiyə olunur.	Dərslər, müxtəlif meyvə ağacları tingləri, şəklləri, iş vərəqləri	Meyvələrin becərilməsi və saxlanması dair bilik və bacarıq nümayiş etdirmə, meyvə ağaclarının növlərini sadalama, əməkdaşlıq kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə olunması tövsiyə olunur.	1
8.	1. Zəncirli mişardan istifadə etməklə oduncağın emalı texnologiyasını izah edir (1.1.1.). 2. Meşə materiallarının ölçülərini təyin edərək birgə fəaliyyət bacarıqları nümayiş etdirir (1.3.3.).	Oduncağın tədarükü və mişar materiallarının istehsalı	II. Oduncağın emalı texnologiyası	T.-i. 2.1.1.; 2.1.2.; 2.2.1.	Kiçik və böyük qruplarla iş formalarından; beyin həmləsi, ziqzaq və müzakirə kimi iş üsullarından istifadə etmək tövsiyə olunur.	Dərslər, mişar materiallarının növləri, iş vərəqləri	Şagirdlərin cavabları qiymətləndirilərkən oduncağın emal etmə növlərini sadalama, meşə materiallarının həcmi ölçməyi bacarma, meşə təsərrüfatında alınan meşə materialları sadalama kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə olunması tövsiyə edilir.	1

№	Təlim məqsədi	Mövzu	Tədris vahidi	İnteqrasiya	Strategiyalar: iş formaları, iş üsulları	Resurslar	Qiymətləndirmə meyarları	Saat
9.	1. Bucaqlığın hazırlanması və spesifikasiyasını şərh edir. (4.1.1.) 2. Düzbucaqlı detalları olan bucaqlığın qrafik təsvirini, çertyojunu və texnoloji xəritəsini çəkir və oxuyur. (4.2.1.)	Məmulatların konstruksiya edilməsi. Düzbucaqlı və müxtəlif formalı detalların çertyoju	II. Oduncağın emalı texnologiyası	T.-i.: 2.1.1.	Kiçik və böyük qruplarla iş formalarından; beyin həmləsi, BIBÖ və müzakirə kimi iş üsullarından istifadə etmək tövsiyə olunur.	Dərslik, düzbucaqlı formalı detalların çertyojunu, çertyoj alətləri, iş və rəqləri	Şagirdlərin cavabları qiymətləndirilərkən düzbucaqlı formalı detalların spesifikasiyasını şərh etmə, müxtəlif formalı məmulatların çertyojunu oxuma, məmulatın texnoloji xəritəsini tərtib etmə, qrafik təsviri və çertyojunu fərqləndirmə, əməkdaşlıq kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə olunması tövsiyə olunur.	1
10.	1. Mişar burğu, iskənə və s.-dən istifadə etməklə tirciklərin birləşdirmə üsulunu izah edir (1.1.1.) 2. Tirciklərin birləşdirilməsi üçün iş yerini təşkil edir (1.2.1.) 3. Mişar burğu, iskənə və s.-dən istifadə etməklə tirciklərin birləşdirilməsi üçün uyğun emal texnologiyası seçir (1.2.3.) 4. Qrup tərkibində tirciklərin birləşdirilməsini yerinə yetirərək birgə fəaliyyət bacarıqları nümayiş etdirir (1.3.3.) 5. Tircikləri birləşdirən zaman təhlükəsiz iş və sanitariya qaydalarına riayət edir. (1.3.4.) 6. Mişar burğu, iskənə və s.-in iş prinsipini şərh edir. (2.1.1.)	Tirciklərin birləşdirilməsi		A.-d.: 1.2.1.; 1.2.2.; 1.2.4.; H.-b.: 1.1.1.; 4.2.1.; 4.1.1.	Kiçik və böyük qruplarla iş formalarından; beyin həmləsi, ziqzaq və müzakirə kimi iş üsullarından istifadə etmək tövsiyə olunur.	Dərslik, kiçik tirlər, müxtəlif mişarlar, yapışqan, iş vərəqləri	Tirciklərin birləşdirmə texnologiyasının izahı, iş yerinin təşkili, iş ardıcılığını müəyyənləşdirmə, emal texnologiyasını seçmə, əməkdaşlıq, təhlükəsiz iş və sanitariya qaydalarına riayət, mexanikləşdirilmiş əl alətlərindən istifadə kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə olunması tövsiyə olunur.	1

№	Təlim məqsədi	Mövzu	Tədris vahidi	İnteqrasiya	Strategiyalar: iş formaları, iş üsulları	Resurslar	Qiymətləndirmə meyarları	Saat
11.	1. Rəndə və sumbata kağızından istifadə edərək silindrik və konusşəkilli detalların hazırlanma texnologiyasını izah edir. (1.1.1.) 2. Silindrik və konusşəkilli detalların hazırlanması üçün iş yerini təşkil edir. (1.2.1.) 3. Silindrik və konusşəkilli detalların hazırlanma ardıcılığını müəyyənləşdirir. (1.2.2.) 4. Silindrik və konusşəkilli detalların hazırlanması üçün uyğun emal texnologiyası seçir. (1.2.3.) 5. Silindrik və konusşəkilli detallar hazırlayarkən tərtibat bacarığı nümayiş etdirir. (1.3.2.) 6. Qrup tərkibində işləyərkən birgə fəaliyyət bacarığı nümayiş etdirir. (1.3.3.) 7. Təhlükəsiz iş qaydalarına riayət edir. (1.3.4.) 8. Rəndə və sumbata kağızından istifadə edir. (2.2.1.) 9. Silindrik və konusşəkilli detalların qrafik təsvirini, çertyojunu, texnoloji xəritəsini çəkir və oxuyur. (4.2.1.)	Əl alətləri ilə silindrik və konusşəkilli detalların hazırlanması	II. Oduncağın emalı texnologiyası	H-b. 1.1.1.; 4.2.1.; 4.1.1.; A-d.; 1.2.1.; 1.2.2.; T-1. 2.1.1.; 2.1.2.; 2.2.1.	Kiçik və böyük qruplarla iş formalarından; beyin həmləsi, BİBÖ və müzakirə kimi iş üsullarından istifadə etmək tövsiyə olunur.	Dərslik, silindrik və konusşəkilli detalların təsviri olan plakatlar, nümayişetdirmə, birgə fəaliyyət bacarığı nümayişetdirmə, təhlükəsiz iş qaydalarına riayət etmə, mexanikləşdirilmiş əl alətlərindən istifadə etmə kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə olunması tövsiyə olunur.	Silindrik və konusşəkilli detalların hazırlanma texnologiyasını izah etmə, iş yerini təşkil etmə, iş ardıcılığını müəyyənləşdirmə, uyğun emal texnologiyası seçmə, 2-3 detallardan ibarət memulathazırlama, tərtibat bacarığı nümayişetdirmə, birgə fəaliyyət bacarığı nümayişetdirmə, təhlükəsiz iş qaydalarına riayət etmə, mexanikləşdirilmiş əl alətlərindən istifadə etmə kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə olunması tövsiyə olunur.	1
12.								

Kiçik Summativ Qiymətləndirmə

LAYIHƏ

№	Təlim məqsədi	Mövzu	Tədris vahidi	İnteqrasiya	Strategiyalar: iş formaları, iş üsulları	Resurslar	Qiymətləndirmə meyarları	Saat
13.	1. Yeyə, mala, sumbata kağızı və firçadan istifadə etməklə oduncağın və metalın bəzədilmə texnologiyasını izah edir (1.1.1.) 2. Yeyə, mala, sumabata kağızı və firçadan istifadə edir (1.2.1.) 3. Oduncağın və metalın bəzədilməsi ardıcılığını müəyyənləşdirir (1.2.2.) 4. Yeyə, mala, sumabata kağızı və firçadan istifadə etməklə oduncağın və metalın bəzədilməsi üçün uyğun emal texnologiyası seçir (1.2.3.) 5. Oduncaq və metalın məmulat hazırlayarkən tərtibat bacarığını nümayiş etdirir (1.3.2.) 6. Oduncağın və metalın bəzədilməsi zamanı təhlükəsiz iş qaydalarına riayət edir (1.3.4.)	Oduncaq və metal məmulatlarının bəzədilməsi	II. Oduncağın emalı texnologiyası	A.-d. 1.2.1.; 1.2.2.; T.-i. 2.1.1.; 2.1.2.; 2.2.2.; H.-b. 1.1.1.; 4.2.1.; 4.1.1.	Kiçik və böyük qruplarla iş formalarından; beynin həmləsi, Venn diaqramı və müzakirə kimi iş üsullarından istifadə etmək tövsiyə olunur.	Dərslik, oduncaq və metal pəstahlar, oduncaq və metal məmulatlar, oduncaq və metal rəngləmə ləməkləmək üçün boyalar, fırçalar, iş vərəqləri	Oduncaq və metal məmulatların rəngləmə texnologiyasını izah etmə, iş yerini təşkil etmə, iş ardıcılığını müəyyənləşdirmə, uyğun texnologiya seçmə, təhlükəsiz iş qaydalarına riayət etmə kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə edilməsi tövsiyə olunur.	1

Nö	Təlim məqsədi	Mövzu	Tədris vahidi	İnteqrasiya	Strategiyalar: iş formaları, iş üsulları	Resurslar	Qiymətləndirmə meyarları	Saat
14.	1. Bıçqıdan istifadə etməklə metal pəstahların kəsilmə texnologiyasını izah edir (1.1.1.) 2. Bıçqıdan istifadə edərək metal pəstahların kəsilməsi üçün iş yerini təşkil edir (1.2.1.) 3. Metalın kəsilmə ardıcılığını müəyyənləşdirir (1.2.2.) 4. Metalın kəsilməsi üçün uyğun texnologiya seçir (1.2.3.) 5. Pəstahdan 2-3 detallan ibarət məmulat hazırlayır (1.3.1.) 6. 2-3 detallan ibarət məmulat hazırlayarkən tərtibat bacarığı nümayiş etdirir (1.3.2.) 7. Qrup tərkibində işləyərkən birgəfəaliyyət bacarığı nümayiş etdirir (1.3.3.) 8. Metalı kəsərkən təhlükəsiz iş qaydalarına riayət edir (1.3.4.) 9. Metalın kəsilməsi üçün mexanikləşdirilmiş əl alətlərinin iş prinsipini izah edir (2.1.1.) 10. Çilingər əl bıçqısından istifadə edir (2.2.1.)	Metal pəstahların kəsilməsi	III. Metalların emalı texnologiyası	H.-b. 1.1.1.; 4.2.1.; 4.1.1.; A.-d.: 1.2.1.; 1.2.2.; 1.2.4.; T.-i. 2.1.1.; 2.1.2.; 2.2.1.	Kiçik və böyük qruplarla iş formalarından; beyin həmləsi, karusel və müzakirə kimi iş üsullarından istifadə etmək tövsiyə olunur.	Derslik, çilingər bıçqısı, metal pəstahlar, iş vərəqləri	Qiymətləndirmə pedaqoji mətbuatda dərc olunan qiymətləndirmə qaydalarına müvafiq aparılır. Şəxsin müvafiq cavabları qiymətləndirilərkən metal pəstahların kəsəmə texnologiyasının seçimi, emal texnologiyasının müəyyənləşdirilməsi, iş yerinin təşkili, iş ardıcılığı müəyyənləşdirilməsi, təhlükəsiz iş qaydalarına riayət etmə, əməkdaşlıq kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə olunması tövsiyə olunur.	1
15.	1. Yeyəldən istifadə etməklə yeyələmə texnologiyasını izah edir (1.1.1.) 2. Yeyəldən istifadə etməklə pəstahların yeyələnməsi üçün iş yerini təşkil edir (1.2.1.) 3. Metal pəstahların yeyələnmə ardıcılığını müəyyənləşdirir (1.2.2.) 4. Metal pəstahların yeyələnməsi üçün uyğun emal texnologiyası seçir (1.2.3.) 5. Metal pəstahların yeyələnməsi zamanı təhlükəsiz iş qaydalarına riayət edir (1.3.4.) 6. Ştangenpərgarın iş prinsipini izah edir (2.1.1.) 7. Ştangenpərgardan istifadə edə bilər (2.2.1.)	Metal pəstahların yeyələnməsi. Ştangenpərgar		H.-b. 1.1.1.; 4.2.1.; 4.1.1.; A.-d.: 1.2.1.; 1.2.2.; T.-i. 2.1.1.; 2.1.2.; 2.2.1.	Kiçik və böyük qruplarla iş formalarından; beyin həmləsi, ziqzaq və müzakirə kimi iş üsullarından istifadə etmək tövsiyə olunur.	Derslik, metal pəstahlar, yeyəldən, ştangenpərgar, iş vərəqləri	Qiymətləndirmə pedaqoji mətbuatda dərc olunan qiymətləndirmə qaydalarına müvafiq aparılır. Şagirdlərin cavabları qiymətləndirilərkən yeyələmə texnologiyasını izah etmə, iş yerini təşkil etmə, iş ardıcılığını müəyyənləşdirmə, uyğun texnologiya seçmə, təhlükəsiz iş qaydalarına riayət etmə, ştangenpərgarla işləməni bacarma kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə olunması tövsiyə olunur.	1

Nö	Təlim məqsədi	Mövzu	Tədris vahidi	İnteqrasiya	Strategiyalar: iş formaları, iş üsulları	Resurslar	Qiymətləndirmə meyarları	Saat
16.	1. Elektrik burğusundan istifadə edərək burğulama texnologiyasını izah edir (1.1.1.) 2. Elektrik burğusu ilə burğulamaq üçün iş yerini təşkil edir (1.2.1.) 3. Elektrik burğusuna uyğun burğulama texnologiyası seçir (1.2.3.) 4. Qrup tərkibində işləyərək birgəfəaliyyət bacarığı nümayiş etdirir. (1.3.3.) 5. Elektrik burğusu ilə işləyərək təhlükəsiz iş qaydalarına riayət edir. (1.3.4.) 6. Elektrik burğusunun, lobzikin iş prinsipini izah edir. (2.1.1.) 7. Şurupfırladandan və elektrik lobzikindən istifadə edir (2.2.1.)	Mexanikləşdirilmiş əl alətləri	III. Metalların emalı texnologiyası	H.-b. 1.1.1.; A.-d. 1.2.1.; 1.2.2.; 1.2.4.	Kiçik və böyük qruplarla iş formalarından; beyin həmləsi, kubləşdırma və müzakirə kimi iş üsullarından istifadə etmək tövsiyə olunur.	Dərslük, nümunələr, şurupfırladan, elektrik lobziki, iş vərəqləri	Burğulama texnologiyasını izah etmək; elektrik burğusu ilə burğulamaq üçün iş yerini təşkil etmək; burğulama zamanı iş ardıcılığını müəyyənləşdirmə, elektrik burğusundan istifadə edərək uyğun emal texnologiyası seçmə, əməkdaşlıq etmə, təhlükəsiz iş qaydalarına riayət etmə, mexanikləşdirilmiş əl alətlərini təsnif etmə və sadalama, əl alətlərini təsnif etmə və sadalama, şurupfırladan və elektrik lobzikindən istifadə kimi – qiymətləndirmə meyarlarından istifadə olunması tövsiyə olunur.	1
17.	Elektrik enerjisinin uzaq məsafəyə ötürülməsi və istifadəsi yollarını izah edir. (2.1.2.)	Elektrik enerjisinin ötürülməsi və istifadəsi yolları		T.-i. 2.1.1.; 2.1.2.; 2.2.1.	Kiçik və böyük qruplarla iş formalarından; beyin həmləsi, Venn diaqramı, anlayışın çıxarılması və müzakirə kimi iş üsullarından istifadə etmək tövsiyə olunur.	Üzərində elektrik stansiyaların təsviri olan planlar, katlar, dərslük, iş vərəqləri	Şagirdlərin cavabları qiymətləndirilərkən elektrik enerjisinin ötürülməsi və istifadəsi yollarını izah etmə, istehsalatda, məişətdə və kənd təsərrüfatında elektrik enerjisinin rolunu izah etmək, əməkdaşlıq kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə olunması tövsiyə olunur.	1
18.	Kiçik Summativ Qiymətləndirmə							1

Nö	Təlim məqsədi	Mövzu	Tədris vahidi	İnteqrasiya	Strategiyalar: iş formaları, iş üsulları	Resurslar	Qiymətləndirmə meyarları	Saat
19.	1. Batareyadan istifadə etməklə elektrik dövrəsi qurur. (2.2.2.) 2. Sadə elektrik dövrəsinin təsvirini, sxemini çəkir. (4.2.1.)	Sadə elektrik dövrəsi	III. Metalların emalı			Dərslik, batareya, lampa, naqillər, iş vərəqləri	Qiymətləndirmə pedaqoji mətbuatda dərc olunan qiymətləndirmə qaydalarına müvafiq aparılır. Şagirdlərin cavabları qiymətləndirilərkən cərəyan mənbəyindən istifadə etməklə elektrik dövrəsi qurma, elektrik dövrəsi elementlərinin şərti işarələrini bilmə, əməkdaşlıq kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə olunması tövsiyə olunur.	1
		Detalların lehimləmə ilə birləşdirilməsi				Dərslik, mis mefillər, metal fırça və iş vərəqləri, lehimləmə aparatı, kanifol, lehim (qalay), altılıq taxta	Qiymətləndirmə pedaqoji mətbuatda dərc olunan qiymətləndirmə qaydalarına müvafiq aparılır. Şagirdlərin cavabları qiymətləndirilərkən lehimləmə alətindən istifadə etməklə metal mefillərin birləşdirilmə üsulunu izah etmə, iş yerini təşkil etmə əməliyyatı, nologiyalarını seçmə, təhlükəsizlik qaydalarına əməl etmə, əməkdaşlıq kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə olunması tövsiyə olunur.	1
20.	1. Lehimləmə alətindən istifadə etməklə mefillərin birləşdirilmə üsulunu (lehimlənməsini) izah edir (1.1.1.). 2. Metal mefilləri lehimləmək üçün iş yerini təşkil edir (1.2.1.) 3. Lehimləmə alətindən istifadə etməklə metal mefillərin birləşdirilməsi üçün uyğun emal texnologiyası seçir (1.2.3.) 4. Qrup tərkibində birgəfəaliyyət bacarıqları nümayiş etdirir (1.3.3.). 5. Metal mefilləri birləşdirən (lehimləyən) zaman təhlükəsiz iş qaydalarına riayət edir (1.3.4.). 6. Lehimləmənin yerinə yetirilməsini şərh edir (2.1.1.).					Kiçik və böyük qruplarla iş formalarından; beyin həmləsi və müzakirə kimi iş üsullarından istifadə etmək tövsiyə olunur.	Kiçik və böyük qruplarla iş formalarından; beyin həmləsi və müzakirə kimi iş üsullarından istifadə etmək tövsiyə olunur.	

Nö	Təlim məqsədi	Mövzu	Tədris vahidi	İnteqrasiya	Strategiyalar: iş formaları, iş üsulları	Resurslar	Qiymətləndirmə meyarları	Saat
21.	1. Mexaniki, elektrik atçəkənlərdən və qəhvəüydənəndən istifadə edərək ərzaqların emal texnologiyasını izah edir. (1.1.1.) 2. Ətçəkən maşınla və qəhvəüydənəndə işləmək üçün iş yerini təşkil edir. (1.2.1.) 3. Ətçəkən və qəhvəüydənəndə işləmə prosesində təhlükəsizlik və sanitariya qaydalarına əməl edir. (1.3.4.) 4. Ətçəkən və qəhvəüydənəndə iş prinsipini izah edir. (2.1.1.) 5. Ətçəkən maşından və qəhvəüydənəndən istifadə edə bilər. (2.2.1.)	Mexanikləşdirilmiş mətbəx avadanlığının quruluşu və iş prinsipi	IV. Ərzaq məhsullarının emalı texnologiyası	H.-b. 1.1.1.; 4.1.1.; 4.2.1. A.-d. 1.2.1.; 1.2.2.; 1.2.4.	Kiçik və böyük qruplarla iş formalarından; beyin həmləsi, kublaşdırma və müzakirə kimi iş üsullarından istifadə etmək tövsiyə olunur.	Dərslük, mexaniki və elektrik atçəkən maşınları; qəhvəüydənəndə, iş vərəqləri	Ətçəkən maşından və qəhvəüydənəndən istifadə edərək ərzaqların emal texnologiyasını izah etmə, iş yerini təşkil etmə, təhlükəsizlik və sanitariya qaydalarına riayət etmə, atçəkən maşının və qəhvəüydənəndə iş prinsipini izah etmə, atçəkən maşın və qəhvəüydənəndən istifadə etməni bacarma kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə olunur.	1
22.	2-3 detallardan ibarət məmulat hazırlanmasında qidalı maddələrin insan həyatındakı rolu barəsində biliklər nümayiş etdirir.. (1.3.2.)	İnsan həyatında qida məhsulları		T.-i. 2.1.1.; 2.1.2.; 2.2.1.	Kiçik və böyük qruplarla iş formalarından; beyin həmləsi, BİBÖ və müzakirə kimi iş üsullarından istifadə etmək tövsiyə olunur.	Dərslük, meyvə-tərəvəz və heyvan mənşəli ərzaqların təsviri ilə plakatlar, iş vərəqləri	Şagirdlərin cavabları qiymətləndirilərkən insana zəruri olan qida məhsullarını sadalama, qida məhsullarını mənbelərini sadalama, düzgün qidalanma haqqında fikirlərini şərh etmə kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə olunması tövsiyə olunur.	1

Nö	Təlim məqsədi	Mövzu	Tədris vahidi	İnteqrasiya	Strategiyalar: iş formaları, iş üsulları	Resurslar	Qiymətləndirmə meyarları	Saat
23.	1. Süd məhsullarından 2-3 ərzaqdan ibarət südlü xörəklər hazırlayır (1.3.1.). 2. 2-3 ərzaqdan ibarət südlü xörəklər hazırlayarkən tərtibat bacarıqları nümayiş etdirir (1.3.2.)	Südlü xörəklərin hazırlanma texnologiyası	IV. Ərzaq məhsullarının emalı texnologiyası	T.-i. 2.1.1.; 2.1.2.; 2.2.1.	Kiçik və böyük qruplarla iş formalarından; beyin həmləsi və müzakirə kimi iş üsullarından istifadə etmək tövsiyə olunur.	Dərslər, müxtəlif süd məhsulları, iş vərəqləri	Şagirdlərin cavabları qiymətləndirilərkən südlü yeməklərin hazırlanma texnologiyasını izah etmək, süd məhsullarının keyfiyyətini müəyyən etmək, süddən hazırlanan ərzaqları sadalama kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə olunması tövsiyə olunur.	1
24.								1
25.	1. Yarma, su və ya süddən ibarət məmulat hazırlayır. (1.3.1.) 2. 2-3 ərzaqdan ibarət xörəklər hazırlayarkən tərtibat bacarıqları nümayiş etdirir. (1.3.2.)	Yarmadan, paxlalı bitkilərdən və makaron məmulatlarından xörəklərin hazırlanma texnologiyası	IV. Ərzaq məhsullarının emalı texnologiyası	T.-i. 2.1.1.; 2.1.2.; 2.2.1.	Kiçik və böyük qruplarla iş formalarından; beyin həmləsi, şəxsləndirmə və müzakirə kimi iş üsullarından istifadə etmək tövsiyə olunur.	Dərslər, müxtəlif yarma, paxlalı bitkilər, makaron məmulatları, növleri, iş vərəqləri	Şagirdlərin cavabları qiymətləndirilərkən yarmalardan xörəklərin hazırlanma texnologiyasını izah etmək, makaron məmulatlarının hazırlanma texnologiyasını izah etmək, yarma və paxlalıların növlerini fərqləndirmə, əməkdaşlıq kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə olunması tövsiyə olunur.	1

Nö	Təlim məqsədi	Mövzu	Tədris vahidi	İnteqrasiya	Strategiyalar: iş formaları, iş üsulları	Resurslar	Qiymətləndirmə meyarları	Saat
26.	1. Duru xəmindən blinin və maxaranın hazırlanması texnologiyasını izah edir (1.1.1.). 2. Qrup tərkibində birgəfəaliyyət bacarıqları nümayiş etdirir (1.3.3.).	Duru xəmindən məmulatların hazırlanma texnologiyası	IV. Ərzaq məhsullarının emalı texnologiyası	T.-i. 2.1.1.; 2.1.2.; 2.2.1.	Kiçik və böyük qruplarla iş formalarından; beyin həmləsi, anlayışın çıxarılması və müzakirə kimi iş üsullarından istifadə etmək tövsiyə olunur.	Dərslik, maxaranın şəkli, iş vərəqləri	Qiymətləndirmə pedaqoji mətbuatda dərc olunan qiymətləndirmə qaydalarına müvafiq aparılır. Şagirdlərin cavabları qiymətləndirilərkən duru xəmindən blinin və maxaranın hazırlanması texnologiyasını izah etmə, onun əldə edilmə üsulunu izah etmə, xəminin hazırlanma texnologiyasını şərh etmə, əməkdaşlıq kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə etmək tövsiyə olunur.	1
27.	1. Kök, mayonez və qozdan ibarət salatlar hazırlayır (1.3.1.). 2. Kök, mayonez və qozdan ibarət salat hazırlayarkən tərtibat bacarığı nümayiş etdirir. (1.3.2.)	Tərəvəz xörəklərinin hazırlanma texnologiyası		T.-i. 2.1.1.; 2.1.2.; 2.2.1.	Kiçik və böyük qruplarla iş formalarından; beyin həmləsi, anlayışın çıxarılması və müzakirə kimi iş üsullarından istifadə etmək tövsiyə olunur.	Dərslik, tərəvəzlərin, salatların hazırlanmasını təsvir edən plakatlar, iş vərəqləri	Şagirdlərin cavabları qiymətləndirilərkən 2-3 komponentdən ibarət salatların hazırlanmasını izah etmə, salatların tərtibatını bacarma, tərəvəzlərin isti emal üsullarını sadalama, tərəvəzlərin düzgün saxlanma qaydalarını sadalama, tərəvəzlərin ilk emalının mərhələlərini sadalama, tərəvəzlərin növlərini sadalama, əməkdaşlıq kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə olunması tövsiyə olunur.	1

Nö	Təlim məqsədi	Mövzu	Tədris vahidi	İnteqrasiya	Strategiyalar: iş formaları, iş üsulları	Resurslar	Qiymətləndirmə meyarları	Saat	
28.	Kiçik Summativ Qiymətləndirmə								
29.	1. Tikiş maşınında işləmək üçün iş yerini təşkil edir. (1.2.1.) 2. Tikiş maşınında işləyərkən təhlükəsizlik qaydalarına riayət edir. (1.3.4) 3. Tikiş maşınının iş prinsipini izah edir. (2.1.1.)	Məişət tikiş maşınının quruluşu	V. Parçanın emalı texnologiyası və naxıştımə			Kiçik və böyük qruplarla iş formalarından; beyin həmləsi, BİBÖ və müzakirə kimi iş üsullarından istifadə etmək tövsiyə olunur.	Dərslük, tikiş maşını, tikiş maşının detallarının təsviri olan plakat, iş vərəqləri	Qiymətləndirmə pedaqoji mətbuatda dərc olunan qiymətləndirmə qaydalarına müvafiq aparılır. Şagirdlərin cavabları qiymətləndirilərkən tikiş maşınında işləmək üçün iş yerini təşkil etmə, təhlükəsiz iş qaydalarına riayət etmə, tikiş maşınının iş prinsipini izah etmə kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə olunması tövsiyə olunur.	1
30.	1. Tikiş maşınında işləmək üçün iş yerini təşkil edir. (1.2.1.) 2. Tikiş maşını işə hazırlayan zaman birgəfəaliyyət bacarıqları nümayiş etdirir. (1.3.3.) 3. Tikiş maşınında işləyərkən təhlükəsiz iş qaydalarına əməl edir. (1.3.4) 4. Tikiş maşından istifadə edə bilir. (2.2.1.)	Tikiş maşınının işə hazırlanması	Kiçik və böyük qruplarla iş formalarından; beyin həmləsi, ziqzaq və müzakirə kimi iş üsullarından istifadə etmək tövsiyə olunur.			Dərslük, tikiş maşını, saplar, qayçı, iş vərəqləri	Şagirdlərin cavabları qiymətləndirilərkən tikiş maşınında işləmək üçün iş yerini təşkil etmə, təhlükəsiz iş qaydalarına riayət etmə, tikiş maşınının iş prinsipini izah etmə kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə olunması tövsiyə olunur.	1	
31.	Kiçik Summativ Qiymətləndirmə								1

№	Təlim məqsədi	Mövzu	Tədris vahidi	İnteqrasiya	Strategiyalar: iş formaları, iş üsulları	Resurslar	Qiymətləndirmə meyarları	Saat
V. Parçanın emalı texnologiyası və naxıştım								
	1. Tikiş maşından istifadə edərək parçanın emal texnologiyasını izah edir. (1.1.1.) 2. Tikiş maşından istifadə edərək parçanın emalı üçün iş yerini hazırlayır. (1.2.1.) 3. Parçanın emal ardıcılığını müəyyənləşdirir. (1.2.2.) 4. Tikiş maşından istifadə edərək uyğun emal texnologiyası seçir. (1.2.3.) 5. Tikiş maşında işləyərək təhlükəsiz iş qaydalarına əməl edir. (1.3.4.) 6. Tikiş maşının iş prinsipini izah edir. (2.1.1.) 7. Tikiş maşından istifadə edir. (2.2.1.)	Tikiş maşınında əməliyyatlar		H.-b. 1.1.1.; 4.1.1.; 4.2.1.; A.d. 1.2.1.; 1.2.2.; 1.2.4.; T.-l. 2.1.1.; 2.1.2.; 2.2.1.	Kiçik və böyük qruplarla iş formalarından; beyin həmləsi, BİBÖ və müzakirə kimi iş üsullarından istifadə tövsiyə olunur.	Dərslük, tikiş maşını, müxtəlif növ parça kəsikləri, sap, qayçı, iş vərəqləri	Sağirdlərin cavabları qiymətləndirilərkən parçanın emal texnologiyasını izah etmə, iş yerini təşkil etmə, təhlükəsizlik qaydalarına əməl etmə, tikiş maşının iş prinsipini izah etmə kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə olunması tövsiyə olunur.	1
32.								
	1. İynə və kərgahdan istifadə etməklə naxıştım texnologiyasını izah edir. (1.1.1.) 2. Hesab naxıştım üçün iş yerini təşkil edir (1.2.1.) 3. İynə və kərgahdan istifadə etməklə naxıştım ardıcılığını müəyyənləşdirir. (1.2.2.) 4. Hesab naxıştımını yerinə yetirən zaman təhlükəsizlik və sanitariya-gigiyena qaydalarına əməl edir. (1.3.4.)	Naxıştım üçün alət və tərtibatlar. Hesab naxıştımına hazırlıq		H.-b. 1.1.1.; 4.1.1.; 4.2.1.; A.-d. 1.2.1.; 1.2.2.	Kiçik və böyük qruplarla iş formalarından; beyin həmləsi, Venn diaqramı kimi iş üsullarından istifadə etmə tövsiyə olunur.	Dərslük, kərgah, naxıştım üçün saplar, müxtəlif qayçılar, iş vərəqləri	Qiymətləndirmə pedaqoji mətbuatda dərc olunan qiymətləndirmə qaydalarına müvafiq aparılır. Cavablar qiymətləndirilərkən naxıştım texnologiyasını izah etmə, naxıştım üçün iş yerini təşkil etmə, naxıştımın ardıcılığını müəyyənləşdirmə, təhlükəsizlik və gigiyena qaydalarına əməl etmə kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə olunması tövsiyə olunur.	1
33.								
	1. İynə, sap, oymaq və qayçıdan istifadə etməklə iki və dördəlikli düymələrin parça kəsiyinə tikilmə texnologiyasını izah edir (1.1.1.) 2. İki və dördəlikli düymələri parça kəsiyinə tikmək üçün iş yerini təşkil edir (1.2.1.) 3. İynə, sap, oymaq və qayçıdan istifadə etməklə düymələrin tikilmə ardıcılığını müəyyənləşdirir (1.2.2.) 4. Düymələrin parça kəsiyinə tikilməsi zamanı təhlükəsiz iş və sanitariya qaydalarına əməl edir. (1.3.4.)	Geyimin təmiri texnologiyası		H.-b. 1.1.1.; 4.1.1.; 4.2.1.; A.-d. 1.2.1.; 1.2.2.	Kiçik və böyük qruplarla iş formalarından; beyin həmləsi, Venn diaqramı və müzakirə kimi iş üsullarından istifadə etmə tövsiyə olunur.	Dərslük, iş vərəqləri, parça kəsiyi, iki və dördəlikli düymə, yarma və paxlaların izah etmə, makaron məmulatlarının hazırlanma texnologiyasını izah etmə, yarma və paxlaların növlərini fərqləndirmə, əməkdaşlıq kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə olunması tövsiyə olunur.	Sağirdlərin cavabları qiymətləndirilərkən yarmalardan yeməklərin hazırlanma texnologiyasını izah etmə, makaron məmulatlarının hazırlanma texnologiyasını izah etmə, yarma və paxlaların növlərini fərqləndirmə, əməkdaşlıq kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə olunması tövsiyə olunur.	1
34.								
35.								
Kiçik Summativ Qiymətləndirmə								

1. Məktəbdə ünsiyyət və davranış mədəniyyəti

DƏRSİN MƏQSƏDİ: Məktəbdə mədəni davranış və ünsiyyət qaydalarını şərh edir (3.1.1.).

Beyin həmləsi, rollu oyun (müsbət və mənfi xüsusiyyətlərə malik şəgird obrazının yaradılması), Venn diaqramı (nitq etiketi, davranış etiketi), müzakirə kimi iş üsullarından istifadə etmək tövsiyə olunur.

Dərslik, iş vərəqləri kimi resurslardan istifadə etmək olar.

Müəllim beyin həmləsi üsulundan istifadə edərək sinfə aşağıdakı suallarla müraciət edə bilər:

1. İctimai yerlərdə olarkən insanların davranışına fikir verirsiniz?
2. Hansı hallarda insanların davranışı diqqət cəlb edir?

Şagirdlərin suallara cavabları lövhədə qeyd edilir.

Tədqiqat sualı “Sizcə, məktəbdə mədəni davranış və ünsiyyət qaydaları necə olmalıdır?” – kimi verilə bilər.

Müəllim tərəfindən mətnin dərslik üzrə oxusu tapşırılır. Qruplar yaradılır, onlara iş vərəqləri paylanılır.

İş vərəqlərində:

- Məktəbdə ümumi davranış və dərslərdə davranış qaydalarını sadalayın;
- Dərstdən əvvəl, dərs zamanı və dərstdən sonra davranış qaydalarını sadalayın;
- Məktəb yeməxanasında davranış qaydalarını sadalayın;
- Sınıf yoldaşlarınızla necə düzgün ünsiyyət qurmaq lazımdır? – kimi suallar verilə bilər.

Təlimdə çətinlikləri olan şagirdlər istər qrup tərkibində, istərsə də fərdi çalışan zaman müəllimin diqqət mərkəzində olur. Müəllim belə şagirdlərə tez-tez nəzarət edərək onların işinin icrası ilə maraqlanmalı, lazım gələrsə, kömək etməlidir.

MƏİŞƏT MƏDƏNİYYƏTİ

1. MƏKTƏBDƏ ÜNSİYYƏT VƏ DAVRANIŞ MƏDƏNİYYƏTİ

Hər bir şagird mədəni ünsiyyət və davranış qaydalarını bilməli və bu qaydalara riayət etməlidir.

Davranış və ünsiyyət qaydaları hansılardır?

Ümumi davranış qaydaları:

- Şagird məktəbə təmiz və səliqəli məktəbli geyimində gəlməlidir;
- Dərsin başlanmasına 15–20 dəqiqə qalmış məktəbdə olmalı, lazımı dərs vəsaitlərini hazırlamalı və öz iş yerini tutmalıdır;
- Dərs zamanı müəllimin icazəsi olmadan məktəbi və məktəb ərazisini tərk etməməlidir. Dərsdə iştirak etmədiyi halda sinif rəhbərinə tibbi arayış və ya valideynləri (onları əvəz edən şəxs) tərəfindən yazılmış izahat təqdim etməlidir. Üzrlü səbəb olmadan dərs buraxmamalıdır;
- Şagird özündən böyüklərə hörmət, kiçiklərə qayğı ilə yanaşmalıdır;
- Məktəbdə və məktəbdən kənarda özünü mədəni və nəzakətli aparmalıdır.

Dərs zamanı davranış qaydaları:

- Müəllim sinfə daxil olanda şagirdlər salamlaşmaq üçün ayağa qalxır və yalnız müəllim onlarla salamlayıb oturmağa icazə verdikdən sonra oturlar. Eyni qayda ilə şagirdlər dərs zamanı sinfə daxil olan digər böyükləri salamlayırlar;
- Dərs zamanı səs salmaq, kənar işlərlə məşğul olub dərsdən yayınmaq və dostlarını bu işə cəlb etmək olmaz;
- Əgər dərs zamanı şagird sinifdən çıxmaq istəyirsə, bunu müəllimin icazəsi olmadan edə bilməz;
- Əgər şagird müəllimə sual vermək və ya müəllimin sualına cavab vermək istəyirsə, əlini qaldırmalıdır;
- Hər bir dərsin keçirildiyi kabinetdə şagird öz iş yerinin təmizlik və səliqəsinin qorunmasına cavabdeh olmalıdır;
- Şagird dərs zamanı müəllimin tələblərini yerinə yetirməyə çalışmalıdır;

Hər qrupun nümayəndəsi ayrıca təqdimat edir, sonra onlar bir-birinin işinə münasibət bildirirlər. Müəllim şagirdlərin təqdimatını dinləyir.

Müəllim tərəfindən təşkil olunan müzakirə zamanı şagirdlərə aşağıdakı sualların verilməsi tövsiyə olunur:

1. Dərs zamanı şagirdlərin davranış qaydaları hansılardır?

2. Tənəffüs zamanı şagirdlərin vəzifələri hansılardır?

3. Məktəbdə hansı hərəkətləri etmək qadağandır?

4. Yeməxanada şagirdlər hansı davranış qaydalarına riayət etməlidir?

5. Şagird öz yoldaşları ilə necə ünsiyyət qurmalıdır?

Suallar şagirdlər tərəfindən cavablandırılır.

Müəllim şagirdlərin diqqətini tədqiqat sualına yönəldir və cavabları ümumiləşdirir. Bir daha məktəbdə davranış və ünsiyyət qaydaları haqqında danışır.

Qiymətləndirmə pedaqoji mətbuatda dərc olunan qiymətləndirmə qaydalarına müvafiq aparılır. Şagirdlərin cavabları qiymətləndirilərkən məktəbdə mədəni ünsiyyət və davranış qaydalarını şərhətmə, sinif yoldaşlarına hörmətlə yanaşmanın əhəmiyyətini izahətmə, məktəbdə şagirdlərin vəzifələrini izahətmə, əməkdaşlıq kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə olunması tövsiyə olunur.

2. Ailə büdcəsinin formalaşdırılması. Gəlir və xərc

DƏRSİN MƏQSƏDİ: Ailə büdcəsinin gəlir və xərcləri haqqında fikirlərini şərh edir (3.2.1.).

Beyin həmləsi, rollu oyun (israfçı şagird, qənaətcil şagird), müzakirə kimi iş üsullarından istifadə etmək tövsiyə olunur.

Tərəzi, çəki daşları, dərslik, iş vərəqləri kimi resurslardan istifadə etmək olar.

Müəllim beyin həmləsi üsulundan istifadə edərək sinfə aşağıdakı suallarla müraciət edə bilər:

1. Gəlir dedikdə nə başa düşürsünüz?
 2. Sizcə, ailədə hansı əsas xərclər var?
- Şagirdlərin suallara cavabları lövhədə qeyd edilir.

Tədqiqat sualı: “Ailə gəlirlərini necə düzgün bölmək olar?” – kimi verilə bilər.

Müəllim tərəfindən mətnin dərslik üzrə oxusu tapşırılır. Qruplar yaranılır, onlara iş vərəqləri paylanılır.

İş vərəqlərində:

- Gəlir və xərc dedikdə nə nəzərdə tutulur?;
- Ailə büdcəsinin təxmini quruluşunu yazın;
- Ailə büdcəsi hansı mənbələrdən formalaşır? – kimi suallar verilə bilər.

Təlimdə çətinlikləri olan şagirdlər istər qrup tərkibində, istərsə də fərdi çalışan zaman müəllimin diqqət mərkəzində olur. Müəllim belə şagirdlərə tez-tez nəzarət edərək onların işinin icrası ilə maraqlanmalı, lazım gələrsə, kömək etməlidir.

Hər qrupun nümayəndəsi ayrıca təqdimat edir, sonra onlar bir-birinin işinə münasibət bildirirlər. Müəllim şagirdlərin təqdimatını dinləyir.

2. AİLƏ BÜDCƏSİNİN FORMALAŞDIRILMASI. GƏLİR VƏ XƏRC

Ailə büdcəsini necə formalaşdırmaq olar?

Ailə büdcəsini formalaşdırmaq üçün büdcə haqqında əsaslı bilgiler əldə etmək lazımdır. Büdcə iki anlayışla xarakterizə edilir:

- Gəlir
- Xərc

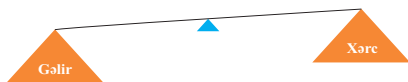
Gəlir – dövlətdən, idarə və təşkilatdan, sahibkarlıq fəaliyyətindən, hər hansı bir şəxs tərəfindən görülən iş, göstərilən xidmət və hansısa bir fəaliyyət müqabilində alınan əməkhaqqı, maddi dəyər və pul mükafatıdır. Bütün bu alınan vəsaitlər birlikdə ümumi gəliri təşkil edir.

Xərc – hər hansı bir məmulatın və xidmətin alınmasına, saxlanması, təşkilinə və təmirinə, qəfil baş vermiş qəza, xəstəlik və s. üçün sərf edilən vəsaitdir.

Təsəvvür edək ki, büdcə bir tərəzidir. Tərəzinin bir gözüne ailənin gəlirini, o biri gözüne isə xərclərdən ibarət çəki daşlarını tədricən elə qoyaq ki, tərəzinin gözləri tam tarazlıq vəziyyətinə gəlsin. Çəki daşları artıqca çətinlik yaranacaq.

Əgər tərəzi tarazlıq vəziyyətindədirsə, yəni gəlirlər xərclərlə bərabərdirsə, deməli, büdcə tarazlaşdırılıb. Xərclər gəlirləri üstələyirsə, deməli, büdcədə kəsir yaranıb. Əksinə, gəlirlər xərclərdən üstündürsə, deməli, vəsaitin bir qismini yığma yönəltmək olar (sxem 1).

Sxem 1

Ailə büdcəsinin dəqiq tarazlaşdırılması ailə resurslarından səmərəli istifadə etməyə və tələbatların əksəriyyətini ödəməyə imkan verir.

Hər bir ailə öz büdcəsini düzgün bölüşdürməyi bacarmalıdır. Elə bu səbəbdən hər kəs ev mühasibatının əsaslarını bilməlidir. Ailə başçılarından hər biri ev mühasibatçısı hesab edilir.

Azərbaycan vətəndaşlarının ailə büdcəsinin gəlirli hissəsi sxemdə göstərilmiş mənbələr əsasında qurulur (sxem 2).

Müəllim tərəfindən təşkil olunan müzakirə zamanı şagirdlərə aşağıdakı sualların verilməsi tövsiyə olunur:

1. Ailə büdcəsi nədir?
2. Gəlir və xərc nədir?
3. Ailə büdcəsinin quruluşu haqda danışın.
4. Ailə büdcəsinin gəlirli hissəsi hansı mənbələr əsasında qurulur?
5. İnflyasiya nə deməkdir?

Müəllim şagirdlərin diqqətini tədqiqat sualına yönəldir və cavabları ümumiləşdirir. Bir daha gəlir və xərclər, ailə büdcəsinin gəlirləri haqqında danışır.

Qiymətləndirmə pedaqoji mətbuatda dərc olunan qiymətləndirmə qaydalarına müvafiq aparılır. Şagirdlərin cavabları qiymətləndirilərkən ailə büdcəsinin müəyyənləşdirilməsi haqqında fikirlərini şərh etmə, ailəyə gələn gəlirlərin düzgün paylaşdırılmasını izah etmə, ailə büdcəsinin gəlir mənbələrini sadalama, əməkdaşlıq kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə olunması tövsiyə olunur.

3. Divar əşyalarının bərkidilməsi və bərkitmə yerlərinin təmiri texnologiyası

DƏRSİN MƏQSƏDİ: Məktəbdə və evdə divar əşyalarının asılması üçün dəşiyin açılması və bərkitmə yerlərinin təmiri işlərini yerinə yetirir (3.1.2.).

BİBÖ, beyin həmləsi, müzakirə kimi iş üsullarından istifadə etmək tövsiyə olunur.

Dəşikaçan, şlyambur, dərslik, iş vərəqləri kimi resurslardan istifadə etmək olar.

Müəllim beyin həmləsi üsulundan istifadə edərək şagirdlərə aşağıdakı suallarla müraciət edə bilər:

1. Biz, adətən, divarda nələri bərkidirik?
 2. Bəs kim görüb, bu əşyaları necə bərkidirlər?
- Şagirdlərin suallara cavabları lövhədə qeyd edilir.

Tədqiqat sualı “Divar əşyalarının bərkidilməsi və bərkitmə yerlərinin təmiri texnologiyası necədir?” – kimi verilə bilər.

Müəllim tərəfindən mətnin dərslik üzrə oxunuşu tapşırılır. Qruplar yaradılır, onlara iş vərəqləri paylanılır.

İş vərəqlərində:

- Əşyaların divara bərkidilmə üsullarını və vasitələrini şərh edin;
- Əşyaların kərpic divara bərkidilmə ardıcılığını izah edin;
- Əşyaların beton divara bərkidilməsini şərh edin;
- Əşyaların divara bərkidilmə yerinin təmirini izah edin.

Təlimdə çətinlikləri olan şagirdlər istər qrup tərkibində, istərsə də fərdi çalışan zaman müəllimin diqqət mərkəzində olur. Müəllim belə şagirdlərə tez-tez nəzarət edərək onların işinin icrası ilə maraqlanmalı, lazım gələrsə, kömək etməlidir.

Hər qrupun nümayəndəsi ayrıca təqdimat edir, sonra onlar bir-birinin işinə münasibət bildirirlər. Müəllim şagirdlərin təqdimatını dinləyir.

3. DİVAR ƏŞYALARININ BƏRKİDİLMƏSİ VƏ BƏRKİTMƏ YERLƏRİNİN TƏMİRİ TEXNOLOGİYASI

Rahat yaşamaq üçün insanın bir çox əşyaya ehtiyacı var və onların otaqda yaxşı yerləşdirilməsi lazımdır (xüsusən də onlar divara etibarlı bir şəkildə bərkidilməlidir). Kitablar, suvenirlər, çiçəklər, şəkil çərçivələri **interyer**də* öz yerini tutmalıdır. Otaqlarda divarlardan güzgülər, rəflər, rəsmlər, pərdə karnizləri və digər əşyalar asılır.

Müxtəlif əşyaları divara necə bərkitmək olar?

İnteryerdə əlavə əşyalar həm yerə qoyula bilər, həm də divarlara və tavana quraşdırıla bilər.

Yaşayış, məişət və ya məktəb binalarının interyerinə bərkidilməli olan hər bir əşya üçün aşağıdakı tələblər gözlənilməlidir: bərkidilmə yerinin seçilməsinin məqsəddə uyğunluğu, bərkidilən əşyanın təyinatından və bərkitmə üsulunun seçilməsindən asılı olaraq bərkitmənin etibarlılığı.

Divar rəfinin bərkidilmə üsulları (şəkil 1):

Şəkil 1. Xüsusi bərkidicilərin köməyi ilə bərkitmə üsulları: a - görünməz (daxili mil), b - görünən (kronşteyn**)

Görünən bərkitmə üsulu müxtəlif növ kronşteynlərin, metal dayaqqların, asmaların və s. köməyi ilə yerinə yetirilir (şəkil 2).

Şəkil 2. Əşyaların görünən üsulla bərkidilmə vasitələri: a - metal kronşteyn; b - metal asmalar; c - metal asma dayaq

Belə bərkitmə möhkəm olur, rəf və onun üzərindəkilərinin birlikdə çökünə davam gətirə bilər.

*İnteryer – binanın daxili görünüşü

**Kronşteyn – divara bərkidilmiş altlıq, dayaq

11

Müəllim tərəfindən təşkil olunan müzakirə zamanı şagirdlərə aşağıdakı sualların verilməsi tövsiyə olunur:

1. Divara bərkidilən hər bir əşya hansı tələblərə cavab verməlidir.

2. Görünən bərkitmə üsulunu hansı vasitələrin köməyi ilə yerinə yetirmək olar?

3. Əşyaların interyerdə bərkidilməsi hansı bərkidici vasitələrin köməyi ilə yerinə yetirilir?

4. Kərpic divara əşyanın bərkidilməsi ardıcılığı nədən ibarətdir?

5. Əşya alçıpan divara nə ilə bərkidilir?

6. Burğu olmadıqda kərpic divarda dəliyi nə ilə açmaq olar?

7. Dübel olmadıqda əşyanı bərkitmək üçün nədən istifadə etmək olar?
8. Nə üçün taxta tıxacın diametri divardakı deşiyin diametrindən 1-2 mm böyük olmalıdır?
9. Bərkidici işləri yerinə yetirərkən riayət edilməsi lazım olan təhlükəsiz iş qaydalarını sadalayın.

Müəllim dərslərdə verilən praktik işin yerinə yetirilməsi haqda tövsiyələrini verir.

Müəllim şagirdlərin diqqətini tədqiqat sualına yönəldir və cavabları ümumiləşdirir. Bir daha divar əşyalarının bərkidilmə texnologiyası və təhlükəsiz iş qaydalarına riayət edilməsinin vacibliyi haqqında danışır.

Qiymətləndirmə pedaqoji mətbuatda dərc olunan qiymətləndirmə qaydalarına müvafiq aparılır. Şagirdlərin cavabları qiymətləndirilərkən məktəbdə sadə təmir işlərini yerinə yetirmə, divarüstü əşyaların bərkidilmə texnologiyasını izah etmə, təhlükəsiz iş qaydalarına riayət etmə, əməkdaşlıq kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə olunması tövsiyə olunur.

4. Qapı kilidlərinin növləri, quruluşu və quraşdırılması

DƏRSİN MƏQSƏDİ: 1. Vintaçan, iskənə və s.-dən istifadə etməklə kilidlərin quraşdırılması texnologiyasını izah edir (1.1.1.). 2. Kilidi quraşdırmaq üçün iş yerini təşkil edir (1.2.1.). 3. Kilidin quraşdırılma ardıcılığını müəyyənləşdirir (1.2.2.). 4. Kilidin quraşdırılması üçün uyğun emal texnologiyası seçir (1.2.3.).

Beyin həmləsi, müzakirə kimi iş üsullarından istifadə etmək tövsiyə olunur.

Üstdən qoyma kilid, taxma kilid, dərslik, iş vərəqləri kimi resurslardan istifadə etmək olar.

Müəllim beyin həmləsi üsulundan istifadə edərək sinfə aşağıdakı suallarla müraciət edə bilər:

1. Qapılar nəyin hesabına bağlanır?
2. Kilidlər xarici görünüş və quruluşlarıyla bir-birindən fərqlənirmi? Şagirdlərin suallara cavabları lövhədə qeyd edilir.

Tədqiqat sualı “Qapı kilidinin neçə növü vardır, onların quruluşu və quraşdırılması nədən ibarətdir?” – kimi verilə bilər.

Müəllim tərəfindən mətnin dərslik üzrə oxusu tapşırılır. Qruplar yaranır, onlara iş vərəqləri paylanılır.

İş vərəqlərində:

– Üstdənqoyulma kilidin quruluşunu və quraşdırılma texnologiyasını izah edin;

– Üstdənqoyulma kilidin quruluşunu izah edin və onun tərkib hissələrini sadalayın;

– Taxma kilidin quruluşunu izah edin və tərkib hissələrini sadalayın;

– Asma kilidin quruluşunu və quraşdırılma texnologiyasını izah edin – kimi suallar verilə bilər.

Təlimdə çətinlikləri olan şagirdlər istər qrup tərkibində, istərsə də fərdi çalışan zaman müəllimin diqqət mərkəzində olur. Müəllim belə şagirdlərə tez-tez nəzarət edərək onların işinin icrası ilə maraqlanmalı, lazım gələrsə, kömək etməlidir.

Hər qrupun nümayəndəsi ayrıca təqdimat edir, sonra onlar bir-birinin işinə münasibət bildirirlər. Müəllim şagirdlərin təqdimatını dinləyir.

Müəllim tərəfindən təşkil olunan müzakirə zamanı şagirdlərə aşağıdakı sualların verilməsi tövsiyə olunur:

1. Üstdənqoyulma kilid taxma kiliddən nə ilə fərqlənir?
2. Üstdənqoyulma kilidin quraşdırılması nədən başlayır?
3. Nə üçün kilidləri quraşdırarkən gövdənin bərkidici lövhəciyi və kilidləmə taması arasında mümkün qədər az məsafə olmalıdır?
4. Üstdənqoyulma kilidi hansı hündürlükdə quraşdırmaq lazımdır?
5. Üstdənqoyulma kilid hansı hissələrdən ibarətdir?
6. Taxma kilid hansı hissələrdən ibarətdir?
7. Asma kiliddən haralarda istifadə olunur?
8. Asma kilid hansı hissələrdən ibarətdir?
9. Asma kilidin əsas hissəsini nə təşkil edir?
10. Asma kilidin polad qövsü hara taxılır?

Müəllim dərslikdə verilən praktik işin yerinə yetirilməsi haqda tövsiyələrini verir.

Müəllim şagirdlərin diqqətini tədqiqat sualına yönəldir və cavabları ümumiləşdirir. Bir daha üstdənqoyulma, taxma və asma kilidlərin quraşdırılma texnologiyaları və onların quruluşları haqqında danışır.

Qiymətləndirmə pedaqoji mətbuatda dərc olunan qiymətləndirmə qaydalarına müvafiq aparılır. Şagirdlərin cavabları qiymətləndirilərkən mexanikləşdirilmiş əl alətlərindən istifadə edərək kilidlərin quraşdırılma texnologiyasını izah etmə, iş yerini təşkil etmə, iş ardıcılığını müəyyənləşdirmə, emal texnologiyasını seçmə kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə olunması tövsiyə olunur.

5. Sanitar-texniki avadanlıqların sadə təmiri

DƏRSİN MƏQSƏDİ: 1. Açar, kəlbətin və s.-dən istifadə etməklə su kranının sadə təmirini izah edir (1.1.1.). 2. Su kranlarının təmiri üçün iş yerini təşkil edir (1.2.1.). 3. Su kəməri kranı və suqarışdırıcı kranının təmiri üçün iş ardıcılığını müəyyənləşdirir (1.2.2.). 4. Su kranlarının təmiri üçün uyğun emal texnologiyası seçir (1.2.3.). 5. Açar, kəlbətin və s.-dən istifadə edir (2.2.1.).

Beyin həmləsi, karusel, müzakirə kimi iş üsullarından istifadə etmək tövsiyə olunur.

Su kranı, suqarışdırıcı kran, dərslik, iş vərəqləri kimi resurslardan istifadə etmək olar.

Müəllim beyin həmləsi üsulundan istifadə edərək sinfə aşağıdakı suallarla müraciət edə bilər:

1. Sanitar-texniki avadanlıqlar dedikdə nə başa düşürsünüz?

2. Hansı sanitar-texniki avadanlıqları tanıyırsınız?

Şagirdlərin suallara cavabları lövhədə qeyd edilir.

Tədqiqat sualı “Sanitariya texnikasının sadə təmiri necə keçirilir?” – kimi verilə bilər.

Müəllim tərəfindən mətnin dərslik üzrə oxusu tapşırılır. Qruplar yaradılır, onlara iş vərəqləri paylanır.

İş vərəqlərində:

– Su kranının quruluşunu izah edin;

– Suqarışdırıcı kranının iş prinsipini izah edin;

– Suqarışdırıcısının işindəki nasazlıqlar necə aradan qaldırılır?

– Sanitariya texnikası işlərinin keçirilmə qaydalarını sadalayın – kimi suallar verilə bilər.

Təlimdə çətinlikləri olan şagirdlər istər qrup tərkibində, istərsə də fərdi çalışsan zaman müəllimin diqqət mərkəzində olur. Müəllim belə şagirdlərə tez-tez nəzarət edərək onların işinin icrası ilə maraqlanmalı, lazım gələrsə, kömək etməlidir.

Hər qrupun nümayəndəsi ayrıca təqdimat edir, sonra onlar bir-birinin işinə münasibət bildirirlər. Müəllim şagirdlərin təqdimatını dinləyir.

5. SANİTAR-TEKNİKİ AVADANLIQLARIN SADƏ TƏMİRİ

Hər mənzildə və məktəbdə su kranı və suötürücüdən ibarət olan sanitar-texniki avadanlıq var. Nasazlıq ən çox bu hissələrdə yaranır.

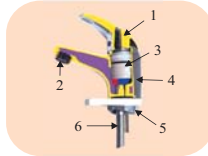
Suqarışdırıcı kranı necə təmir etmək olar?

Suqarışdırıcı kranları təmir etmək üçün onların quruluşunu bilmək və hissələrini bir-birindən fərqləndirməyi bacarmaq lazımdır. Şəkil 1-də sadə birlingli suqarışdırıcı kranın quruluşu göstərilmişdir. Bu növ qarışdırıcıların fərqli quruluş xüsusiyyəti, eyni zamanda iki başlıq funksiyasını yerinə yetirən bir qolun olmasıdır. Onu yuxarı - aşağı və sağa-sola çevirərək tələb olunan təzyiqi və eyni zamanda verilən suyun temperaturunu asanlıqla tənzimləmək olur.

Suyun soyuq, isti və ya ilıq verilməsi üçün birlingli və ventilli suqarışdırıcı kranlardan geniş istifadə edilir. Hazırda təyinatlı suqarışdırıcı kranlar istehsal edilir – əlüzüyanlar üçün (mərkəzi), vanna və əlüzüyanlar üçün (ümumi) və s. Suqarışdırıcı kranlar su ilə daim təmasda olduğu üçün onların metal hissələri latundan, tuncdan, kran başlıqları plastik kütlədən və metaldan, sıxıcı ara qatları rezindən, dəridən, plastik kütlədən və s.-dən hazırlanır.

Şəkil 2-də əlüzüyan üçün suqarışdırıcı ventilli kran göstərilmişdir. O, gövdədən (1), ventilli başlıqlardan (2) və su axan borudan (3) ibarətdir.

Ventilli başlıq suqarışdırıcı kranın tərkib hissələrindən biridir. O, suyun hərəkətini tənzimləmək üçün nəzərdə tutulan bağlayıcı qurğudur (şəkil 3). Suötürücü kranda olduğu kimi, suqarışdırıcı kranın da başlığını saat əqrəbi istiqamətində fırlatdıqda ara qat suqarışdırıcının gövdəsindəki su axan dəşiyə sıxılır və gələn suyu bağlayır.

Şəkil 1. Birlingli suqarışdırıcı kran:

- 1 - dəstək;
- 2 - su şırnağı tənzimləyicisi;
- 3 - keramik kartrici;
- 4 - gövdə;
- 5 - təsbit edici parçım;
- 6 - əylən su boruları;

Şəkil 2. Ventilli suqarışdırıcı kran:

- 1 - gövdə; 2 - ventilli başlıq;
- 3 - su axan boru.

Müəllim tərəfindən təşkil olunan müzakirə zamanı şagirdlərə aşağıdakı sualların verilməsi tövsiyə olunur:

1. Sanitar-texniki avadanlıq nədir?

2. Suötürücü kranının əsas hissələri hansılardır?

3. Suqarışdırıcı hansı hissələrdən ibarətdir?

4. Ventil başlıqların nasazlıq növlərini və onların aradanqaldırılması yollarını sadalayın.

5. Nə üçün suötürücü kranın hissələri latun və ya tuncdan hazırlanır?

Müəllim dərslikdə verilən praktik işin yerinə yetirilməsi haqda tövsiyələrini verir.

Müəllim şagirdlərin diqqətini tədqiqat sualına yönəldir və cavabları ümumiləşdirir. Bir daha su kəməri və suqarışdırıcının quruluşu, onların iş prinsipi və sadə nasazlıqların aradan qaldırılması haqqında danışır.

Qiymətləndirmə pedaqoji mətbuatda dərc olunan qiymətləndirmə qaydalarına müvafiq aparılır. Şagirdlərin cavabları qiymətləndirilərkən mexanikləşdirilmiş əl alətlərindən istifadə edərək sanitar-texniki avadanlıqların təmiri texnologiyasını izah etmə, iş yerini təşkil etmə, iş ardıcılığını müəyyənləşdirmə, emal texnologiyasını seçmə, mexanikləşdirilmiş əl alətlərindən istifadə etmə kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə olunması tövsiyə olunur.

6. Meyvə ağaclarının əkilməsi və meyvələrin saxlanma texnologiyası

DƏRSİN MƏQSƏDİ: 1. Meyvə ağaclarının əkilməsi və becərilməsi üzrə bilik və bacarıqlar nümayiş etdirir (1.3.2.). 2. Meyvələrin tədarükü və saxlanması üzrə bilik və bacarıq nümayiş etdirir (1.4.1.).

Beyin həmləsi, BİBÖ, müzakirə kimi iş üsullarından istifadə etmək tövsiyə olunur.

Müxtəlif meyvə ağaclarının tingləri, dərslik, iş vərəqləri kimi resurslardan istifadə etmək olar.

Müəllim beyin həmləsi üsulundan istifadə edərək sinfə aşağıdakı suallarla müraciət edə bilər:

1. Hansı qida məhsullarından insanlar onlara lazım olan vitaminləri alırlar?

2. Bəs siz hansı meyvələri tanıyırsınız?

Şagirdlərin suallara cavabları lövhədə qeyd edilir.

Tədqiqat sualı kimi “Meyvə ağaclarının əkilmə texnologiyası necədir?” və “Meyvələri necə tədarük edib qısa saxlamaq olar?” – verilə bilər.

Müəllim tərəfindən mətnin dərslik üzrə oxusu tapşırıılır. Qruplar yaradılır, onlara iş vərəqləri paylanılır.

İş vərəqlərində:

– Ağacları hansı fəsillərdə əkmək və torpağı əkinə necə hazırlamaq lazımdır?

– Tingi əkinə necə hazırlamaq lazımdır?

– Meyvə ağacının əkilmə texnologiyasını və payaya bağlama texnologiyasını izah edin;

– Meyvələrin tədarük və saxlama texnologiyalarını izah edin kimi suallar verilə bilər.

Təlimdə çətinlikləri olan şagirdlər istər qrup tərkibində, istərsə də fərdi çalışan zaman müəllimin diqqət mərkəzində olur. Müəllim belə şagirdlərə tez-tez nəzarət edərək onların işinin icrası ilə maraqlanmalı, lazım gələrsə, kömək etməlidir.

6. MEYVƏ AĞAÇLARININ ƏKİLMƏSİ VƏ MEYVƏLƏRİN SAXLANMA TEXNOLOGİYASI

Siz hansı meyvə ağaclarını tanıyırsınız?

Meyvələr (şəkil 1) çox qiymətli qida məhsuludur. Azərbaycanda ən çox yetişdirilən və istifadə edilən meyvə alma, armud, gavalı, şaftalı, albalı, portağal, ərək, üzüm, nar, heyvə, alça, gilə, əncir və limondur.

Şəkil 1. Meyvələr

Meyvə ağaclarının əklmə texnologiyası nədən ibarətdir?

Meyvə ağaclarının müəyyən edilmiş qaydalara uyğun əkmək lazımdır. Ağacların bir çoxu bar gətirmədiyindən bəzi sahələrdə bir dəfəyə bir neçə ağac növü əkmək lazımdır.

Ağacları yaz və ya payız fəsillərində əkmək lazımdır. Yaz fəslində beş həftə müddətində (torpağın donu açılandan sonra), payızda isə yarpaqların saralmağa başlamasından şaxtalar düşənə qədər olan (sərt şaxtaya təqribən 15–20 gün qalmış) üç ay müddətində ağac əkmək olar. Torpağın əkinə düzgün hazırlanması bol məhsulun alınmasına kömək edən amildir. Bu işə ağac əkinindən bir qədər əvvəl başlamaq lazımdır. Bunun üçün mütləq torpağı yumşaltmaq, alça otlarını təmizləmək, ağac əkiləcək yerləri nişanlamaq, çalalar qazmaq və nəzərdə tutulmuş yerlərə paya çalmaq lazımdır.

23

Hər qrupun nümayəndəsi ayrıca təqdimat edir, sonra qruplar bir-birinin işlərinə münasibət bildirirlər. Müəllim şagirdlərin təqdimatını dinləyir.

Müəllim tərəfindən təşkil olunan müzakirə zamanı şagirdlərə aşağıdakı sualların verilməsi tövsiyə olunur:

1. Meyvə ağaclarının becərilmə texnologiyası nədən ibarətdir?

2. Tinklərin köklərini gil horrasına nə üçün salırlar?

3. Çuxuru nə üçün mulçalanmış materialla örtmək lazımdır?
4. Almaları uzun müddət saf və təzə saxlamaq üçün nə etmək lazımdır?
5. Saxlamaq üçün hansı meyvələr yararlıdır?
6. Ağacın əkilməsini nə üçün iki nəfər həyata keçirir?

Müəllim şagirdlərin diqqətini tədqiqat sualına yönəldir və cavabları ümumiləşdirir. Bir daha meyvələrin becərilmə və saxlanma texnologiyası, meyvələrin xeyri haqqında danışır.

Qiymətləndirmə pedaqoji mətbuatda dərc olunan qiymətləndirmə qaydalarına müvafiq aparılır. Şagirdlərin cavabları qiymətləndirilərkən meyvələrin becərilməsi və saxlanmasına dair bilik və bacarıq nümayiş etdirmə, meyvə ağaclarının növlərini sadalama, əməkdaşlıq kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə olunması tövsiyə olunur.

7. Oduncağın tədarükü və mişar materiallarının istehsalı

DƏRSİN MƏQSƏDİ: 1. Zəncirli mişarlardan istifadə etməklə oduncağın emalı texnologiyalarını izah edir (1.1.1.). 2. Meşə materialının ölçülərini təyin edərkən birgəfəaliyyət bacarıqları nümayiş etdirir (1.3.3.).

Beyin həmləsi, ziqzaq, müzakirə kimi iş üsullarından istifadə etmək tövsiyə olunur.

Mişar materialları növləri, dərslik, iş vərəqləri kimi resurslardan istifadə etmək olar.

Müəllim beyin həmləsi üsulundan istifadə edərək sinfə aşağıdakı suallarla müraciət edə bilər:

1. Siz hansı mişar materiallarını tanıyırsınız?
2. Şpon nədir?
3. Faneri necə hazırlayırlar?

Şagirdlərin suallara cavabları lövhədə qeyd edilir.

Tədqiqat sualı kimi “Oducağı necə tədarük edirlər və mişar materialları necə istehsal olunur?” – verilə bilər.

Müəllim tərəfindən mətnin dərslik üzrə oxusu tapşırıqlar. Qruplar yaranır, onlara iş vərəqləri paylanılır.

İş vərəqlərində:

- Oduncağın emal növlərini və bu zaman alınan məhsulları sadalayın;
- Meşə materiallarının diametri, uzunluğu və həcmi necə ölçülür?
- Qol-budağı təmizlənmiş ağacın alınma texnologiyasını izah edin;
- Ağackəsən dəzgahın iş prinsipini izah edin – kimi suallar verilə bilər.

Təlimdə çətinlikləri olan şagirdlər istər qrup tərkibində, istərsə də fərdi çalışan zaman müəllimin diqqət mərkəzində olur. Müəllim belə şagirdlərə tez-tez nəzarət edərək onların işinin icrası ilə maraqlanmalı, lazım gələrsə, kömək etməlidir.

Hər qrupun nümayəndəsi ayrıca təqdimat edir, sonra qruplar bir-birinin işlərinə münasibət bildirirlər. Müəllim şagirdlərin təqdimatını dinləyir.

ODUNCAĞIN EMALI TEXNOLOGİYASI

7. ODUNCAĞIN TƏDARÜKÜ VƏ MIŞAR
MATERİALLARININ İSTEHSALI

Ağac emalı sənayesi hansı məmulatların hazırlanması ilə məşğul olur və oduncağı necə tədarük edirlər?

Ağac emalı sənayesi mişar materiallarının, plitələrin, oduncaq məmulatlarının hazırlanması ilə məşğul olur (*cədvəl 1*). Ağac emalı sənayesində mişarçılar, çərçivəçilər, dəzgahçılar, xarratlar, dülgərlər və s. kimi peşə sahibləri işləyir.

Oduncağın emal edilmə üsulundan asılı olaraq məmulatın növləri

Cədvəl 1

Emal növü	Məhsul	Fəhlə peşələri
<i>Mexaniki kəsmə</i>	Mişar materialları, qapılar, pəncərələr, mebel, parket, qablaşdırma materialları, çəlləklər, faner, plitələr, oduncaqlar	Dəzgahda işləyən mişarçı- fəhlə, xarrat dəzgahında işləyən dəzgahçı, ağac emalında operator, dülgər və s.
<i>Kimyəvi parçalanma</i>	Kağız, karton, sellüloz, fotolent, kinolenti, şin, rezin ayaqqaçı	Sellüloz bişirən, presləyici operator və s.
<i>Termik parçalanma</i>	Yağ, spirt.	Oduncağın parçalanması üzrə aparatçı, meşə kimyası qurğusu operatoru və s.

Hər böyüyən ağac öz ətrafında bitki və heyvan aləminin qarşılıqlı əlaqədə inkişaf etdiyi mikroiqlim yaradır.

Ağaclar bizim nəfəs aldığımız oksigeni hasil edir və karbon qazını udur. Təbiətdə məhv olan ağacların sayı əkilənlərdən artıqdır. Saysız-hesabsız ağac kəsilir və meşə yağınları zamanı məhv olur. Elə bu səbəbdən meşələrin bərpa edilməsi öhdəmizə düşən ən mühüm işlərdən biridir.

Tikintidə istifadə etmək və müxtəlif məmulatlar hazırlamaq üçün növlündən asılı olaraq 80–120 yaş arası ağaclardan oduncaq tədarük edilir. Belə oduncaq yetişmiş oduncaq hesab edilir.

Ağaclar əl elektrikmühərrikli və benzinmühərrikli mişarlarla (*şəkil 1*) və yaxud kəsdili ağacları digərlərini kərləmədən lazımı istiqamətdə aşıran meşəqıran maşınların köməyi ilə kəsilir.

Müəllim tərəfindən təşkil olunan müzakirə zamanı şagirdlərə aşağıdakı sualların verilməsi tövsiyə olunur:

1. Oduncaq emalı sənayesində olan peşələri sadalayın.

2. Oduncaq emalı təsərrüfatında alınan məhsulları sadalayın.

3. Ağac emalı sənayesi nə ilə məşğul olur?

4. Ağacəksən dəzgahının təyinatı nədir?

5. Oduncağın emalı zamanı alınan məhsul növlərini sadalayın.

6. Meşə materiallarının diametrini necə və nə ilə ölçürlər?

Müəllim şagirdlərin diqqətini tədqiqat sualına yönəldir və cavabları ümumiləşdirir. Bir daha oduncağın emal növləri, meşə materiallarının diametrinin ölçülməsi və ağacəksən dəzgahının iş prinsipi haqqında danışır.

Qiymətləndirmə pedaqoji mətbuatda dərc olunan qiymətləndirmə qaydalarına müvafiq aparılır. Şagirdlərin cavabları qiymətləndirilərkən oduncağın emaletmə növlərini sadalama, meşə materiallarının həcmi ölçməyi bacarma, meşə təsərrüfatında alınan məhsulları sadalama kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə olunması tövsiyə edilir.

8. Məmulatların konstruksiya edilməsi. Düzbucaqlı və müxtəlif formalı detalların çertyoju

DƏRSİN MƏQSƏDİ: 1. Bucaqlığın hazırlanması və spesifikasiyasını şərh edir (4.1.1.). 2. Düzbucaqlı detalları olan bucaqlığın qrafik təsvirini, çertyojunu və texnoloji xəritəsini çəkir və oxuyur (4.2.1.).

Beyin həmləsi, BİBÖ, müzakirə kimi iş üsullarından istifadə etmək tövsiyə olunur.

Düzbucaq formalı detalların çertyoju, çertyoj alətləri, dərslik, iş vərəqləri kimi resurslardan istifadə etmək olar.

Müəllim beyin həmləsi üsulundan istifadə edərək sinfə aşağıdakı suallarla müraciət edə bilər:

1. Çertyoj nədir?
 2. Çertyoj eskizdən nə ilə fərqlənir?
 3. Hansı hallarda detalı miqyas ilə təsvir edirlər?
- Şagirdlərin suallara cavabları lövhədə qeyd edilir.

Tədqiqat sualı “Məmulatın konstruksiya edilməsi hansı mərhələlərdən ibarətdir?” – kimi verilə bilər.

Müəllim tərəfindən mətnin dərslik üzrə oxusu tapşırılır. Qruplar yaradılaraq onlara iş vərəqləri paylanılır.

İş vərəqlərində:

- Hansı xüsusiyyətlər məmulatın keyfiyyətini təşkil edir?
- Bucaqlığın yığılma çertyojunu çəkin.
- 3-cü şəkildəki bucaqlığın yığılma çertyojunu oxuyun.
- Yığılma çertyojunda nələri təsvir edirlər? – kimi suallar verilə bilər.

Təlimdə çətinlikləri olan şagirdlər istər qrup tərkibində, istərsə də fərdi çalışan zaman müəllimin diqqət mərkəzində olur. Müəllim belə şagirdlərə tez-tez nəzarət edərək onların işinin icrası ilə maraqlanmalı, lazım gələrsə, kömək etməlidir.

Hər qrupun nümayəndəsi ayrıca təqdimat edir, sonra qruplar bir-birinin işlərinə münasibət bildirirlər. Müəllim şagirdlərin təqdimatını dinləyir.

8. MƏMULATLARIN KONSTRUKSIYA EDİLMƏSİ. DÜZBUCAQLI VƏ MÜXTƏLİF FORMALI DETALLARIN ÇERTYOJU

Məmulatın konstruksiya edilməsi nə deməkdir?

Konstruksiyaetmə – məmulat hazırlanmasının ən vacib başlanğıc mərhələsidir (konstruksiya – latın dilindən tərcümədə “quruluş” deməkdir). Adətən, konstruksiyaetməni məmulatın xəyali təsəvvüründən başlayır, daha sonra onun eskizini, texniki rəsmi və çertyojunu işləyərək yaradıcı əmək sərf etməklə həmin xəyali təsəvvürlər gerçəkləşdirilir.

Sonra lazımi materiallar seçilir və məmulatın təcrübi nümunəsi hazırlanır. Onun möhkəmliyi və ya işləmə qabiliyyəti yoxlanılır, qüsurları aradan qaldırılmaq şərtlə məmulat mükəmməl nəticə alana qədər təkmilləşdirilir.

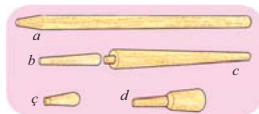
Konstruktor (quruluşçu), adətən, məmulat üçün bir neçə variant düşür. Konstruksiyaetmədə variantların çoxluğu “variantivlik” adlandırılır. Variantivlik məmulatın dizaynına, onun quruluşuna və xarici görünüşünə xas olan cəhətdir (“dizayn” ingilis dilindən tərcümədə fikir, layihə, təsvir deməkdir).

Konstruksiya edilən məmulat möhkəm, etibarlı, az xərc aparan və texnoloji olmalıdır.

Hazırlanmasına mümkün qədər daha az vaxt, maddi vəsait, əmək və material sərf olunan məmulatlar texnoloji hesab olunur. Möhkəm məmulat dağılmadan ona verilən yükü qəbul edir. Müəyyən olunmuş istismar müddəti ərzində dayanmadan işləyən məmulat etibarlı hesab olunur. Qənaətli məmulat ucuz başa gəlir və istismar zamanı olavə xərc tələb etmir.

Bütün bu vacib olan xüsusiyyətlər məmulatın keyfiyyətli olması deməkdir. Keyfiyyətli məmulat istifadə edilməkdə etibarlı və rahatdır.

Oduncaq emalında ən geniş yayılmış detallar düzbucaqlı və ən kəsiyi dairəvi (fırlanma oxu olan) silindr və konus şəklində olanlardır (şəkil 1).

Şəkil 1. Silindrik və konusşəkilli detallar: a) bel üçün dəstək; b) taxta çəkiç üçün dəstək; c) stul ayağı; d) yeyə və iskanə üçün dəstək; d) kartofəzan

31

Müəllim şagirdlərin diqqətini tədqiqat sualına yönəldir və cavabları ümumiləşdirir. Bir daha məmulatın keyfiyyətini təşkil edən xüsusiyyətlər, yığılma çertyojunun oxunma qaydası, yığılma çertyojunda yazılan ölçülər haqqında danışır.

Qiymətləndirmə pe-daqoji mətbuatda dərc olunan qiymətləndirmə qaydalarına müvafiq aparılır. Şagirdlərin cavabları qiymətləndirilərkən düzbucaq formalı detalların spesifikasiyasını şərhətmə, müxtəlif formalı məmulatların çertyojunu oxuma, məmulatın texnoloji xəritəsini

tərtibətmə, qrafik təsviri və çertyoj fərqləndirmə, əməkdaşlıq kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə olunması tövsiyə olunur.

Müəllim dərslərdə verilən praktik işin yerinə yetirilməsi haqqda tövsiyələrini verir.

Müəllim tərəfindən təşkil olunan müzakirə zamanı şagirdlərə aşağıdakı sualların verilməsi tövsiyə olunur:

1. Düzbucaqlı formalı detalın çertyojunda hansı ölçülər yazılır?
2. Fırlanma formalı detalın çertyojunda hansı ölçülər yazılır?
3. Hansı çertyojlar yığılma çertyojlar adlanır?
4. Yığılma çertyojda nə təsvir edilir?
5. Spesifikasiyaya nə daxildir?
6. Yığılma çertyojunda hansı ölçülər qeyd edilir?
7. Yığılma çertyojunu necə oxumaq lazımdır?

9. Tirciklərin birləşdirilməsi

DƏRSİN MƏQSƏDİ: 1. Mişar, burğu, iskənə və s.-dən istifadə etməklə tirciklərin birləşdirmə üsulunu izah edir (1.1.1.). 2. Tirciklərin birləşdirilməsi üçün iş yerini təşkil edir (1.2.1.). 3. Mişar, burğu, iskənə və s.-dən istifadə etməklə tirciklərin birləşdirilməsi üçün uyğun emal texnologiyası seçir (1.2.3.). 4. Qrup tərkibində tirciklərin birləşdirilməsini yerinə yetirərkən birgəfəaliyyət bacarıqları nümayiş etdirir (1.3.3.). 5. Tircikləri birləşdirən zaman təhlükəsiz iş və sanitariya qaydalarına riayət edir (1.3.4.). 6. Mişar, burğu, iskənə və s.-in iş prinsipini şərh edir (2.1.1.).

Beyin həmləsi, ziqzaq, müzakirə kimi iş üsullarından istifadə etmək tövsiyə olunur.

Kiçik tirlər, müxtəlif mişarlar, yapışqan, dərslik, iş vərəqləri kimi resurslardan istifadə etmək olar.

Müəllim beyin həmləsi üsulundan istifadə edərək sinfə aşağıdakı suallarla müraciət edə bilər:

1. Oduncaq detalları necə birləşdirirlər?
2. Nə üçün yapışqan sürtülmüş detalları bir müddət havada saxlayırlar?
3. Hansı birləşmələr daha möhkəmdir: mismar və ya şuruplarla?

Şagirdlərin suallara cavabları lövhədə qeyd edilir.

Tədqiqat sualı kimi “Tircikləri hansı üsullarla birləşdirmək olar?” – verilə bilər.

Müəllim tərəfindən mətnin dərslik üzrə oxusu tap- şırılır. Qruplar yaradılaraq onlara iş vərəqləri paylanılır.

İş vərəqlərində:

- Taxma üsulu ilə tirciklərin birləşdirmə texnologiyasını izah edin;
- Düzbucaq altında tirciklərin birləşdirmə texnologiyasını izah edin;
- Tirciklərin yapışdırılma texnologiyasını izah edin;
- Tircikləri birləşdirərkən təhlükəsiz iş qaydalarını sadalayın – kimi suallar verilə bilər.

Təlimdə çətinlikləri olan şagirdlər istər qrup tərkibində, istərsə də fərdi çalışan zaman müəllimin diqqət mərkəzində olur. Müəllim belə şagirdlərə tez-tez nəzarət edərək onların işinin icrası ilə maraqlanmalı, lazım gələrsə, kömək etməlidir.

Hər qrupun nümayəndəsi ayrıca təqdimat edir, sonra onlar bir-birinin işinə münasibət bildirirlər. Müəllim şagirdlərin təqdimatını dinləyir.

Müəllim tərəfindən təşkil olunan müzakirə zamanı şagirdlərə aşağıdakı sualların verilməsi tövsiyə olunur:

1. Taxma üsulu ilə birləşmələr hansı məmulatlardan istifadə edilir?
2. Kəsilən hissələrin nişanlanması necə aparılır?
3. Tircikləri düzbucaq altında birləşdirdikdə, kəsilən hissənin uzunluğu nəyə bərabər olur?
4. Birləşdirilən tirciklərdə kəsikləri nə ilə və necə kəsirlər?
5. Birləşmələr nə vaxt möhkəm olur?
6. Şkant nəyə deyilir?
7. Kiçik tirləri birləşdirdikdə hansı təhlükəsiz iş qaydalarına riayət etmək lazımdır?

Müəllim dərslikdə verilən praktik işin yerinə yetirilməsi haqda tövsiyələrini verir.

Müəllim şagirdlərin diqqətini tədqiqat sualına yönəldir və cavabları ümumiləşdirir. Bir daha tirciklərin birləşdirmə texnologiyasına və birləşdirmə zamanı təhlükəsiz iş qaydalarına riayət etməyin vacibliyi haqqında danışır.

Qiymətləndirmə pedaqoji mətbuatda dərc olunan qiymətləndirmə qaydalarına müvafiq aparılır. Şagirdlərin cavabları qiymətləndirilərkən tircikləri birləşdirmə texnologiyasının izahı, iş yerinin təşkili, iş ardıcılığını müəyyənləşdirmə, emal texnologiyasını seçmə, əməkdaşlıq, təhlükəsiz iş və sanitariya qaydalarına riayət, mexanikləşdirilmiş əl alətlərindən istifadə kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə olunması tövsiyə olunur.

10. Əl alətləri ilə silindrik və konusşəkilli detalların hazırlanması

DƏRSİN MƏQSƏDİ: 1. Rəndə və sumbata kağızından istifadə edərək silindrik və konusşəkilli detalların hazırlanma texnologiyasını izah edir (1.1.1.). 2. Silindrik və konusşəkilli detalların hazırlanması üçün iş yerini təşkil edir (1.2.1.). 3. Silindrik və konusşəkilli detalların hazırlanma ardıcılığını müəyyənləşdirir (1.2.2.). 4. Silindrik və konusşəkilli detalların hazırlanması üçün uyğun emal texnologiyası seçir (1.2.3.). 5. Silindrik və konusşəkilli detallar hazırlayarkən tərtibat bacarığı nümayiş etdirir (1.3.2.). 6. Qrup tərkibində işləyərkən birgəfəaliyyət bacarığı nümayiş etdirir (1.3.3.). 7. Təhlükəsiz iş qaydalarına riayət edir (1.3.4.). 8. Rəndə və sumbata kağızından istifadə edir (2.2.1.). 9. Silindrik və konusşəkilli detalların qrafik təsvirini, çertyojunu, texnoloji xəritəsini çəkir və oxuyur (4.2.1.).

Beyin həmləsi, BİBÖ, müzakirə kimi iş üsullarından istifadə etmək tövsiyə olunur.

Silindrik və konusşəkilli detalların təsviri olan plakatlar, oduncaq pəstahlar, mexanikləşdirilmiş əl alətləri, dərslik, iş vərəqləri kimi resurslardan istifadə etmək olar.

Müəllim beyin həmləsi üsulundan istifadə edərək sinfə aşağıdakı suallarla müraciət edə bilər:

1. Nişanlama nədir?
 2. Nişanlamayı nə üçün aparmaq lazımdır?
 3. Siz hansı nişanlama alətlərini tanıyırsınız?
- Şagirdlərin suallara cavabları lövhədə qeyd edilir.

Tədqiqat sualı kimi “Silindrik və konusşəkilli detallar əl alətləri ilə necə hazırlanır?” – verilə bilər.

Müəllim tərəfindən mətnin dərslik üzrə oxusu tapşırılır. Qruplar yaranılır, onlara iş vərəqləri paylanılır.

İş vərəqlərində:

- Silindrik formalı detalın hazırlanması üçün marşrut xəritəsini tərtib edin;
- Bel dəstəyi düzəltmək üçün marşrut xəritəsi tərtib edin;

– Konusşəkilli və silindrik formalı detalların son emalı texnologiyasını izah edin – kimi suallar verilə bilər.

Təlimdə çətinlikləri olan şagirdlər istər qrup tərkibində, istərsə də fərdi çalışan zaman müəllimin diqqət mərkəzində olur. Müəllim belə şagirdlərə tez-tez nəzarət edərək onların işinin icrası ilə maraqlanmalı, lazım gələrsə, kömək etməlidir.

Hər qrupun nümayəndəsi ayrıca təqdimat edir, sonra onlar bir-birinin işinə münasibət bildirirlər. Müəllim şagirdlərin təqdimatını dinləyir.

Müəllim tərəfindən təşkil olunan müzakirə zamanı şagirdlərə aşağıdakı sualların verilməsi tövsiyə olunur:

1. Silindrik və konusşəkilli detalların hazırlanma ardıcılığı necədir?
2. Silindrik detal hazırladıqda tirciyin qalınlığı və eni məmulatın diametrindən necə fərqlənməlidir?
3. Kronpərgarlarla detailin diametrini necə ölçürlər?
4. Marşrut xəritəsində nəyi qeyd edirlər?
5. Bel üçün dəstək hansı oduncaqdan olmalıdır?

Müəllim dərslikdə verilən praktik işin yerinə yetirilməsi haqda tövsiyələrini verir.

Müəllim şagirdlərin diqqətini tədqiqat suallarına yönəldir və cavabları ümumiləşdirir. Bir daha silindrik və konusşəkilli formalı detalların hazırlanma texnologiyası, detalları hazırlayarkən təhlükəsiz iş qaydalarına riayət etməsinin vacibliyi haqqında danışır.

Qiymətləndirmə pedaqoji mətbuatda dərc olunan qiymətləndirmə qaydalarına müvafiq aparılır. Şagirdlərin cavabları qiymətləndirilərkən mexanikləşdirilmiş əl alətlərindən istifadə edərək silindrik və konusşəkilli detalların hazırlanma texnologiyasını izah etmə, iş yerini təşkil etmə, iş ardıcılığını müəyyənləşdirmə, uyğun emal texnologiyası seçmə, 2-3 detaildən ibarət məmulat hazırlama, tərtibat bacarığı nümayişdirmə, birgəfəaliyyət bacarığı nümayişdirmə, təhlükəsiz iş qaydalarına riayət etmə, mexanikləşdirilmiş əl alətlərindən istifadə etmə kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə olunması tövsiyə olunur.

11. Oduncaq və metal məmulatların bəzədilməsi

DƏRSİN MƏQSƏDİ: 1. Yeyə, mala, sumbata kağızı və fırçadan istifadə etməklə oduncağın və metalın bəzədilməsi texnologiyasını izah edir (1.1.1.). 2. Yeyə, mala, sumbata kağızı fırçadan istifadə edir (1.2.1.). 3. Oduncağın və metalın bəzədilməsi ardıcılığını müəyyənləşdirir (1.2.2.). 4. Yeyə, mala, sumbata kağızı və fırçadan istifadə etməklə oduncağın və metalın bəzədilməsi üçün uyğun emal texnologiyası seçir (1.2.3.). 5. Oduncaq və metaldan məmulat hazırlayarkən tərtibat bacarığı nümayiş etdirir (1.3.2.). 6. Oduncağın və metalın bəzədilməsi zamanı təhlükəsiz iş qaydalarına riayət edir (1.3.4.).

Beyin həmləsi, Venn diaqramı (oduncağın bəzədilməsi, metal məmulatların bəzədilməsi), müzakirə kimi iş üsullarından istifadə etmək tövsiyə olunur.

Oduncaq və metal pəstahlar, oduncaq və metal məmulatlar, oduncaq və metalı rəngləmək üçün boyalar, fırçalar, dərslik, iş vərəqləri kimi resurslardan istifadə etmək olar.

Müəllim beyin həmləsi üsulundan istifadə edərək aşağıdakı suallarla sinfə müraciət edə bilər:

1. Siz oduncaq və metaldan olan məmulatların səthinə fikir vermisiniz?
2. Necə fikirləşirsiniz, hansı məmulatlar daha çox istifadə edilir, boya ilə örtülmüş və ya örtülməmiş?

Şagirdlərin suallara cavabları lövhədə qeyd edilir.

Tədqiqat sualı kimi “Oduncaq və metaldan olan məmulatları necə və nə üçün bəzəyirlər?” – verilə bilər.

Müəllim tərəfindən mətnin dərslik üzrə oxusu tapşırılır. Qruplar yaradılaraq onlara iş vərəqləri paylanılır.

İş vərəqlərində:

- Boyaların alınma texnologiyasını izah edin;
- Oduncaq və metaldan olan məmulatları rəngləməyə necə hazırlayırlar?
- Boyanın vurulma texnologiyasını izah edin;
- Boyanın vurulması zamanı təhlükəsiz iş qaydalarını sadalayın – kimi suallar verilə bilər.

Təlimdə çətinlikləri olan şagirdlər istər qrup tərkibində, istərsə də fərdi çalışan zaman müəllimin diqqət mərkəzində olur. Müəllim belə şagirdlərə tez-tez nəzarət edərək onların işinin icrası ilə maraqlanmalı, lazım gələrsə, kömək etməlidir.

Hər qrupun nümayəndəsi ayrıca təqdimat edir, sonra onlar bir-birinin işinə münasibət bildirirlər. Müəllim şagirdlərin təqdimatını dinləyir.

Müəllim tərəfindən təşkil olunan müzakirə zamanı şagirdlərə aşağıdakı sualların verilməsi tövsiyə olunur:

1. Məmulatın bəzədilməsi nə deməkdir?
2. Oduncaqdan və metaldan olan məmulatları nə üçün rəngləyirlər?
3. Oduncaq və metal məmulatları rəngləməyə hazırlamaq nə deməkdir?
4. Məmulatları nə ilə və necə rəngləyirlər?
5. Məmulatları pasdan qoruyan hansı örtmələri tanıyırsınız?
6. Metal və oduncaq məmulatlarının bəzədilməsi arasındakı fərq nədən ibarətdir?

Müəllim dərslikdə verilən praktik işin yerinə yetirilməsi haqda tövsiyələrini verir.

Müəllim şagirdlərin diqqətini tədqiqat sualına yönəldir və cavabları ümumiləşdirir. Bir daha oduncaq və metalın rənglənmə texnologiyasına və rəngləmə zamanı təhlükəsiz iş qaydalarına riayət etməsinin vacibliyi haqqında danışır.

Qiymətləndirmə pedaqoji mətbuatda dərc olunan qiymətləndirmə qaydalarına müvafiq aparılır. Şagirdlərin cavabları qiymətləndirilərkən mexanikləşdirilmiş əl alətlərindən istifadə etməklə oduncaq və metal məmulatların rəngləmə texnologiyasını izah etmə, iş yerini təşkil etmə, iş ardıcılığını müəyyənləşdirmə, uyğun texnologiya seçmə, təhlükəsiz iş qaydalarına riayət etmə kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə edilməsi tövsiyə olunur.

12. Metal pəstahların kəsilməsi

DƏRSİN MƏQSƏDİ: 1. Bıçqıdan istifadə etməklə metal pəstahların kəsilmə texnologiyasını izah edir (1.1.1). 2. Bıçqıdan istifadə edərək metal pəstahların kəsilməsi üçün iş yerini təşkil edir (1.2.1.). 3. Metalın kəsilmə ardıcılığını müəyyənləşdirir (1.2.2.). 4. Metalın kəsilməsi üçün uyğun texnologiya seçir (1.2.3.). 5. Pəstahdan 2–3 detaldan ibarət məmulat hazırlayır (1.3.1.). 6. 2–3 detaldan ibarət məmulat hazırlayarkən tərtibat bacarığı nümayiş etdirir (1.3.2.). 7. Qrup tərkibində işləyərkən birgəfəalliyət bacarığı nümayiş etdirir (1.3.3.). 8. Metalı kəsərkən təhlükəsiz iş qaydalarına riayət edir (1.3.4.). 9. Metalın kəsilməsi üçün mexanikləşdirilmiş əl alətlərinin iş prinsipini izah edir (2.1.1.). 10. Çilingər əl bıçqısından istifadə edir (2.2.1.).

Beyin həmləsi, karusel, müzakirə kimi iş üsullarından istifadə etmək tövsiyə olunur.

Çilingər bıçqısı, metal pəstahlar, dərslik, iş vərəqləri kimi resurslardan istifadə etmək olar.

Müəllim beyin həmləsi üsulundan istifadə edərək sinfə aşağıdakı suallarla müraciət edə bilər:

1. Nazik təbəqə metal və məftilin kəsilməsi zamanı hansı alətlərdən istifadə edirlər?

2. Qayçının quruluşu necədir?

3. Pəstahların əyri konturlarını qayçı ilə necə kəsirlər?

Şagirdlərin suallara cavabları lövhədə qeyd edilir.

Tədqiqat sualı kimi “Metal pəstahları hansı alətlərlə və necə kəsmək olar?” – verilə bilər.

Müəllim tərəfindən mətnin dərslik üzrə oxusu tapşırılır. Qruplar yarıdılaraq onlara iş vərəqləri paylanılır.

İş vərəqlərində:

– Bıçqı lövhəsi nədir və onu necə bərkidirlər?

– Əl çilingər bıçqısı ilə işləmənin texnologiyasını izah edin;

– Mexaniki bıçqının quruluşunu izah edin;

– Metalın kəsilməsi zamanı təhlükəsiz iş qaydalarını sadalayın – kimi suallar verilə bilər.

Təlimdə çətinlikləri olan şagirdlər istər qrup tərkibində, istərsə də fərdi çalışan zaman müəllimin diqqət mərkəzində olur. Müəllim belə şagirdlərə tez-tez nəzarət edərək onların işinin icrası ilə maraqlanmalı, lazım gələrsə, kömək etməlidir.

Hər qrupun nümayəndəsi ayrıca təqdimat edir, sonra onlar bir-birinin işinə münasibət bildirirlər. Müəllim şagirdlərin təqdimatını dinləyir.

Müəllim tərəfindən təşkil olunan müzakirə zamanı şagirdlərə aşağıdakı sualların verilməsi tövsiyə olunur:

1. Xarrat mişarı ilə mişarlama çilingər bıçqısı ilə kəsmədən nə ilə fərqlənir?
2. Çilingər bıçqısı ilə işləyərkən təhlükəsiz iş qaydalarını sadalayın.
3. Çilingər bıçqısı hansı hissələrdən ibarətdir?
4. Pəstahda kəsmə yerində üçtərəfli yeyə ilə mişar yeri nə məqsədlə açılır?
5. Uzun pəstahı necə kəsirlər?

Müəllim dərslikdə verilən praktik işin yerinə yetirilməsi haqda tövsiyələrini verir.

Müəllim şagirdlərin diqqətini tədqiqat sualına yönəldir və cavabları ümumiləşdirir. Bir daha metal pəstahların kəsilmə texnologiyası və kəsmə zamanı təhlükəsiz iş qaydalarına riayət etmənin vacibliyi haqqında danışır.

Qiymətləndirmə pedaqoji mətbuatda dərc olunan qiymətləndirmə qaydalarına müvafiq aparılır. Şagirdlərin cavabları qiymətləndirilərkən metal pəstahların kəsmə texnologiyasını izah etmə, emal texnologiyasının seçimi, iş yerinin təşkili, iş ardıcılığını müəyyənləşdirmə, təhlükəsiz iş qaydalarına riayətlənmə, əməkdaşlıq kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə olunması tövsiyə olunur.

13. Metal pəstahların yeyələnməsi. Ştangenpərgar

DƏRSİN MƏQSƏDİ: 1. Yeyəldən istifadə etməklə yeyələnmə texnologiyasını izah edir (1.1.1.). 2. Yeyəldən istifadə etməklə pəstahların yeyələnməsi üçün iş yerini təşkil edir (1.2.1.). 3. Metal pəstahların yeyələnmə ardıcılığını müəyyənləşdirir (1.2.2.). 4. Metal pəstahların yeyələnməsi üçün uyğun emal texnologiyası seçir (1.2.3.). 5. Metal pəstahların yeyələnməsi zamanı təhlükəsiz iş qaydalarına riayət edir (1.3.4.). 6. Ştangenpərgarın iş prinsipini izah edir (2.1.1.). 7. Ştangenpərgardan istifadə edə bilir (2.2.1.).

Beyin həmləsi, ziqzaq, müzakirə kimi iş üsullarından istifadə etmək tövsiyə olunur.

Metal pəstahlar, yeyələr, ştangenpərgar, dərslik, iş vərəqləri kimi resurslardan istifadə etmək olar.

Müəllim beyin həmləsi üsulundan istifadə edərək sinfə aşağıdakı suallarla müraciət edə bilər:

1. Metalın iti kənarlarını nə ilə və necə təmizləmək olar?
2. Metal təbəqələrin iti kənarlarını sumbata kağızı ilə necə təmizləyirlər? Şagirdlərin suallara cavabları lövhədə qeyd edilir.

Tədqiqat sualı kimi “Yeyələmə nə deməkdir və detalların ölçüsü necə müəyyənləşdirilir” – verilə bilər.

Müəllim tərəfindən mətnin dərslik üzrə oxusu tapşırılır. Qruplar yaranır, onlara iş vərəqləri paylanılır.

İş vərəqlərində:

- Yeyələrin növlərini və tətbiqi nümunələrini sadalayın;
- Yeyənin köməyi ilə yeyələmə texnologiyasını izah edin;
- Ştangenpərgarın quruluşunu və onun köməyi ilə detalların ölçülmə texnologiyasını izah edin;
- Ştangenpərgarla davranış qaydalarını sadalayın – kimi suallar verilə bilər.

Təlimdə çətinlikləri olan şagirdlər istər qrup tərkibində, istərsə də fərdi çalışan zaman müəllimin diqqət mərkəzində olur. Müəllim belə şagirdlərə tez-tez nəzarət edərək onların işinin icrası ilə maraqlanmalı, lazım gələrsə, kömək etməlidir.

Müəllim tərəfindən təşkil olunan müzakirə zamanı şagirdlərə aşağıdakı sualların verilməsi tövsiyə olunur:

1. En kəsiyinin formasına görə yeyələr necə cür olur?
2. Yeyə ilə bıçqı arasında hansı ümumi cəhətlər mövcuddur?
3. Siz səthlərin yeyələnməsinin hansı üsullarını tanıyırsınız?
4. Törpünün xüsusiyyəti nədən ibatədir?
5. Nadfil nədir?
6. Məxməri yeyə ilə hansı işlər yerinə yetirilir?
7. Ştangenpərgar nədir?

Müəllim dərslikdə verilən praktik işin yerinə yetirilməsi haqda tövsiyələrini verir.

Müəllim şagirdlərin diqqətini tədqiqat sualına yönəldir və cavabları ümumiləşdirir. Bir daha metal pəstahların yeyələnmə texnologiyası, ştangenpərgarın quruluşu və onunla işləmə qaydası haqqında danışır.

Qiymətləndirmə pedaqoji mətbuatda dərc olunan qiymətləndirmə qaydalarına müvafiq aparılır. Şagirdlərin cavabları qiymətləndirilərkən yeyələnmə texnologiyasını izah etmə, iş yerini təşkil etmə, iş ardıcılığını müəyyənləşdirmə, uyğun texnologiyaseçmə, təhlükəsiz iş qaydalarına riayət etmə, ştangenpərgarla işləməni bacarma kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə olunması tövsiyə olunur.

14. Mexanikləşdirilmiş əl alətləri

DƏRSİN MƏQSƏDİ: 1. Elektrik burğusundan istifadə edərək burğulama texnologiyasını izah edir (1.1.1.). 2. Elektrik burğusu ilə burğulamaq üçün iş yerini təşkil edir (1.2.1.). 3. Elektrik burğusuna uyğun burğulama texnologiyası seçir (1.2.3.). 4. Qrup tərkibində işləyərkən birgəfəaliyyət bacarığı nümayiş etdirir (1.3.3.). 5. Elektrik burğusu ilə işləyərkən təhlükəsiz iş qaydalarına riayət edir (1.3.4.). 6. Elektrik burğusunun, lobzikin iş prinsipini izah edin (2.1.1.). 7. Şurupfırladandan və elektrik lobzikindən istifadə edir (2.2.1.).

Beyin həmləsi, kublaşdırma, müzakirə kimi iş üsullarından istifadə etmək tövsiyə olunur.

Drel nümunələri, şurupfırladan, elektrik lobziki, dərslik, iş vərəqləri kimi resurslardan istifadə etmək olar.

Müəllim beyin həmləsi üsulundan istifadə edərək sinfə aşağıdakı suallarla müraciət edə bilər:

1. Burğu nədir və o nə üçün lazımdır? 2. Hansı burğu növlərini tanıyırsınız? 3. Əl drelinin iş prinsipi necədir?

Şagirdlərin suallara cavabları lövhədə qeyd edilir.

Tədqiqat sualı kimi “Siz hansı mexanikləşdirilmiş əl alətlərini tanıyırsınız və onların iş prinsipi nədən ibarətdir?” – verilə bilər.

Müəllim tərəfindən mətnin dərslik üzrə oxusu tapşırıılır. Qruplar yaradılaraq, onlara iş vərəqləri paylanılır.

İş vərəqlərində:

- Elektrik drelinin iş prinsipini təsvir edin;
- Drellə işləyərkən təhlükəsiz iş qaydalarını sadalayın;
- Şurupfırladan nə üçün nəzərdə tutulub?
- Elektrik lobzikinin iş prinsipini təsvir edin – kimi suallar verilə bilər.

Təlimdə çətinlikləri olan şagirdlər istər qrup tərkibində, istərsə də fərdi çalışan zaman müəllimin diqqət mərkəzində olur. Müəllim belə şagirdlərə tez-tez nəzarət edərək onların işinin icrası ilə maraqlanmalı, lazım gələrsə, kömək etməlidir.

Hər qrupun nümayəndəsi ayrıca təqdimat edir, sonra onlar bir-birinin işinə münasibət bildirirlər. Müəllim şagirdlərin təqdimatını dinləyir.

Müəllim tərəfindən təşkil olunan müzakirə zamanı şagirdlərə aşağıdakı sualların verilməsi tövsiyə olunur:

1. Drel nə üçün lazımdır?
2. Hansı drel növlərini tanıyırsınız?
3. Drellə işləyərkən hansı təhlükəsiz iş qaydalarına riayət etmək lazımdır?
4. Elektrik drelilə materialın hansı emal növlərini yerinə yetirmək olar?
5. Şurupfırladan nə üçün lazımdır?
6. Elektrik lobzikin iş prinsipi nədən ibarətdir?

Müəllim dərslikdə verilən praktik işin yerinə yetirilməsi haqda tövsiyələrini verir.

Müəllim şagirdlərin diqqətini tədqiqat sualına yönəldir və cavabları ümumiləşdirir. Bir daha elektrik drelinin iş prinsipi və drellə işləyərkən təhlükəsiz iş qaydalarına riayət etməyin vacibliyi haqqında danışır.

Qiymətləndirmə pedaqoji mətbuatda dərc olunan qiymətləndirmə qaydalarına müvafiq aparılır. Şagirdlərin cavabları qiymətləndirilərkən elektrik drelindən istifadə edərkən burğulama texnologiyasını izah etmə; elektrik drelilə burğulamaq üçün iş yerini təşkil etmə; burğulama zamanı iş ardıcılığını müəyyənləşdirmə; elektrik drelindən istifadə edərkən uyğun emal texnologiyası seçmə; əməkdaşlıq etmə; təhlükəsiz iş qaydalarına riayət etmə; mexanikləşdirilmiş əl alətləri təsnif etmə və sadalama; əl alətlərini təsnif etmə və sadalama; şurupfırladan və elektrik lobzikiindən istifadə kimi – qiymətləndirmə meyarlarından istifadə olunması tövsiyə olunur.

15. Elektrik enerjisinin ötürülməsi və istifadəsi yolları

DƏRSİN MƏQSƏDİ: Elektrik enerjisinin uzaq məsafəyə ötürülməsi və istifadəsi yollarını izah edir (2.1.2.).

Müəllim beyin həmləsi, Venn diaqramı, anlayışın çıxarılması və müzakirə üsulundan istifadə edərək sinfə aşağıdakı suallarla müraciət edə bilər:

1. Elektrik enerjisini nədən almaq olar? 2. Siz hansı elektrik stansiyalarını tanıyırsınız? 3. Azərbaycanda hansı elektrik stansiyaları var?

Üzərində elektrik stansiyalarının təsviri olan plakatlar, dərslik, iş vərəqləri kimi resurslardan istifadə etmək olar.

Şagirdlərin suallara cavabları lövhədə qeyd edilir.

Tədqiqat sualı kimi “Elektrik enerjisini necə ötürmək olar və o harada istifadə edilir?” – verilə bilər.

Müəllim tərəfindən mətnin dərslik üzrə oxusu tapşırılır. Qruplar yaradılaraq onlara iş vərəqləri paylanılır.

İş vərəqlərində:

– Elektrik enerjisinin ötürülməsi zamanı itkilərə yol verməmək üçün nə etmək lazımdır? – Transformatorlar nə üçün lazımdır? – Sənayedə və məişətdə elektrik enerjisinin rolunu izah edin; – Kənd təsərrüfatında elektrik enerjisi necə istifadə edilir? – kimi suallar verilə bilər.

Təlimdə çətinlikləri olan şagirdlər istər qrup tərkibində, istərsə də fərdi çalışan zaman müəllimin diqqət mərkəzində olur. Müəllim belə şagirdlərə tez-tez nəzarət edərək onların işinin icrası ilə maraqlanmalı, lazım gələrsə, kömək etməlidir.

Hər qrupun nümayəndəsi ayrıca təqdimat edir, sonra onlar bir-birinin işinə münasibət bildirirlər. Müəllim şagirdlərin təqdimatını dinləyir.

Müəllim tərəfindən təşkil olunan müzakirə zamanı şagirdlərə aşağıdakı sualların verilməsi tövsiyə olunur:

1. Elektrik enerjisi harada istehsal edilir? 2. Elektrik enerjisi necə ötürülür? 3. Elektrik enerjisinin əsas istifadəçilərindən hansılarını tanıyırsınız? 4. Elektrik enerjisinin xüsusiyyəti nədən ibarətdir? 5. Elektrikləşdirmə nəyə deyilir?

Müəllim şagirdlərin diqqətini tədqiqat sualına yönəldir və cavabları ümumiləşdirir. Bir daha elektrik enerjisinin alınma və ötürülmə yolları, istifadəsi haqqında danışır.

Qiymətləndirmə pedaqoji mətbuatda dərc olunan qiymətləndirmə qaydalarına müvafiq aparılır. Şagirdlərin cavabları qiymətləndirilərkən elektrik enerjisinin ötürülməsi və istifadəsi yollarını izah etmə, istehsalatda, məişətdə və kənd təsərrüfatında elektrik enerjisinin rolunu izah etmə, əməkdaşlıq kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə olunması tövsiyə olunur.

16. Sadə elektrik dövrəsi

DƏRSİN MƏQSƏDİ: Batareyadan istifadə etməklə elektrik dövrəsi qurur (2.2.2.). 2. Sadə elektrik dövrəsinin təsvirini, sxemini çəkir (4.2.1.).

Batareya, lampa, naqillər, dərslik, iş vərəqləri kimi resurslardan istifadə etmək olar.

Müəllim beyin həmləsi üsulundan istifadə edərək sinfə aşağıdakı suallarla müraciət edə bilər:

1. Avtomobildə hansı elektrik cərəyanı mənbəyi istifadə edilir? 2. Batareya akkumulyatordan nə ilə fərqlənir? 3. Prinsipial və montaj elektrik sxemləri nə ilə fərqlənir? 4. Elektrik dövrəsinin əsas elementləri hansılardır?

Şagirdlərin suallara cavabları lövhədə qeyd edilir.

Tədqiqat sualı kimi “Sadə elektrik dövrəsi hansı hissələrdən ibarətdir və onu necə qurmaq olar?” – verilə bilər.

Müəllim tərəfindən mətnin dərslik üzrə oxunuşu tapşırılır. Qruplar yaradılaraq onlara iş vərəqləri paylanılır.

İş vərəqlərində:

– Elektrik dövrəsi kağızda necə təsvir edilir? – Elektrik dövrəsi elementlərinin şərti işarələrini sadalayın; – Ən sadə elektrik dövrəsinin sxemini çəkin, “elektrik” sözünün mənasını izah edin; – Sadə elektrik dövrəsinin iş prinsipini izah edin; – Lampanın elektrik dövrəsində parlaq yandırması üçün nə etmək lazımdır? – kimi suallar verilə bilər.

Təlimdə çətinlikləri olan şagirdlər istər qrup tərkibində, istərsə də fərdi çalışan zaman müəllimin diqqət mərkəzində olur. Müəllim belə şagirdlərə tez-tez nəzarət edərək onların işinin icrası ilə maraqlanmalı, lazım gələrsə, kömək etməlidir.

Hər qrupun nümayəndəsi ayrıca təqdimat edir, sonra onlar bir-birinin işinə münasibət bildirirlər.

Müəllim tərəfindən təşkil olunan müzakirə zamanı şagirdlərə aşağıdakı sualların verilməsi tövsiyə olunur:

1. Sadə elektrik dövrəsi hansı hissələrdən ibarətdir? 2. Elektrik dövrəsini yığmamışdan əvvəl nə etmək lazımdır? 3. Dövrədə hər elementi necə təsvir edirlər? 4. Elektrik nə deməkdir? 5. Elektrik dövrəsinin işləməsi üçün hansı şəraitin olması vacibdir?

Müəllim şagirdlərin diqqətini tədqiqat sualına yönəldir və cavabları ümumiləşdirir. Bir daha elektrik dövrəsi elementlərinin birləşdirilmə qaydası və onların şərti işarələri haqqında danışır.

Qiymətləndirmə pedaqoji mətbuatda dərc olunan qiymətləndirmə qaydalarına müvafiq aparılır. Şagirdlərin cavabları qiymətləndirilərkən cərəyan mənbəyindən istifadə etməklə elektrik dövrəsi qurma, elektrik dövrəsi elementlərinin şərti işarələrini bilmə, əməkdaşlıq kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə olunması tövsiyə olunur.

17. Detalların lehimləmə ilə birləşdirilməsi

DƏRSİN MƏQSƏDİ: 1. Lehimləmə alətindən istifadə etməklə məftillərin birləşdirilmə üsulunu (lehimlənməsini) izah edir (1.1.1.). 2. Metal məftilləri lehimləmək üçün iş yerini təşkil edir (1.2.1.). 3. Lehimləmə alətindən istifadə etməklə metal məftillərin birləşdirilməsi üçün uyğun emal texnologiyası seçir (1.2.3.). 4. Qrup tərkibində birgəfəaliyyət bacarıqları nümayiş etdirir (1.3.3.). 5. Metal məftilləri birləşdirən (lehimləyən) zaman təhlükəsiz iş qaydalarına riayət edir (1.3.4.). 6. Lehimləmənin yerinə yetirilməsini şərh edir (2.1.1.).

Beyin həmləsi, ziqzaq, müzakirə kimi iş üsullarından istifadə etmək tövsiyə olunur. Mis məftillər, lehimləmə aləti, kanifol, altlıq taxta parçası, qalay, metal fırça, dərslik iş vərəqləri kim resurslardan istifadə etmək olar.

Müəllim beyin həmləsi üsulundan istifadə edərək sinfə aşağıdakı suallarla müraciət edə bilər:

1. Metal məftilləri necə birləşdirirlər?
2. Metal məftilləri qırılmaz olaraq necə birləşdirmək olar?

Tədqiqat sualı kimi “Metal məftilləri hansı üsulla birləşdirmək olar?” – verilə bilər.

Müəllim tərəfindən mətnin dərslik üzrə oxunuşu şagirdlərə tapşırılır. Qruplar yaradılaraq onlara iş vərəqləri paylanılır.

İş vərəqlərində:

- Lehimləmə haqqında bildiklərinizi izah edin.
- Metal məftillərin birləşdirilmə (lehimləmə) texnologiyasını izah edin;
- Lehim, flüs və kanifol haqqında bildiklərinizi şərh edin;
- Lehimləmə zamanı təhlükəsiz iş qaydalarını sadalayın – kimi tapşırıqlar verilə bilər.

Təlimdə çətinlikləri olan şagirdlər istər qrup tərkibində, istərsə də fərdi çalışan zaman müəllimin diqqət mərkəzində olur. Müəllim belə şagirdlərə tez-tez nəzarət edərək onların işinin icrası ilə maraqlanmalı, lazım gələrsə, kömək etməlidir.

Hər qrupun nümayəndəsi ayrıca təqdimat edir, sonra onlar bir-birinin işinə münasibət bildirirlər. Müəllim şagirdlərin təqdimatını dinləyir.

Müəllim tərəfindən təşkil olunmuş müzakirə zamanı şagirdlərə aşağıdakı sualların verilməsi tövsiyə olunur.

1. Lehimləmə nə deməkdir?
2. Hansı tikinti materiallarını lehimləmək olar?
3. Lehimləməni necə yerinə yetirmək lazımdır?
4. Lehimləmə aləti hansı hissələrdən ibarətdir?
5. Lehim nədir?
6. Flüs nədir və ondan hansı məqsədlə istifadə edilir?
7. Lehimləmə zamanı hansı səhvlər olur və onlar necə aradan qaldırılır?
8. Lehimləmə zamanı hansı təhlükəsizlik qaydalarına riayət etmək lazımdır?

Suallar şagirdlər tərəfindən cavablandırılır.

Müəllim dərslikdə verilən praktik işin yerinə yetirilməsi haqqında tövsiyələrini verir.

Müəllim şagirdlərin diqqətini tədqiqat sualına yönəldir və bir daha məftillərin lehimləmə üsulu ilə birləşdirilməsi texnologiyası üzərində dayanır. Lehimləmə zamanı səhvlər və onların qarşısının alınması üsulların şagirdlərə başa salır. Bununla yanaşı olaraq lehimləmə zamanı təhlükəsiz iş qaydalarına riayət etməyin vacibliyini qeyd edir.

Qiymətləndirilmə pedaqoji mətbuatda dərc olunan qiymətləndirmə qaydalarına müvafiq aparılır. Cavablar qiymətləndirilərkən lehimləmə alətindən istifadə etməklə metal məftillərin birləşdirilmə üsulunu izah etmə, iş yerini təşkil etmə, emal texnologiyalarını seçmə, təhlükəsizlik qaydalarına əmələtmə, əməkdaşlıq kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə etmək tövsiyə olunur.

18. Mexanikləşdirilmiş mətbəx avadanlığının quruluşu və iş prinsipi

DƏRSİN MƏQSƏDİ: 1. Mexaniki, elektrik ətçəkənlərdən və qəhvə-üydəndən istifadə edərək ərzaqların emal texnologiyasını izah edir (1.1.1.). 2. Ətçəkən maşınla və qəhvəüydənlə işləmək üçün iş yerini təşkil edir (1.2.1.). 3. Ətçəkən və qəhvəüydənlə işləmə prosesində, təhlükəsizlik və sanitariya qaydalarına əməl edir (1.3.4.). 4. Ətçəkən və qəhvəüydənin iş prinsipini izah edir (2.1.1.). 5. Ətçəkən maşından və qəhvəüydəndən istifadə edə bilir (2.2.1.).

Beyin həmləsi, kublaşdırma, müzakirə kimi iş üsullarından istifadə etmək tövsiyə olunur.

Mexaniki və elektrik ətçəkən maşınlar, qəhvəüydən, dərslik, iş vərəqləri kimi resurslardan istifadə etmək olar.

Müəllim beyin həmləsi üsulundan istifadə edərək sinfə aşağıdakı suallarla müraciət edə bilər:

1. Ətdən hansı yeməkləri hazırlamaq olar?
 2. Ətçəkən maşının tərkib hissələri hansılardır?
- Şagirdlərin suallara cavabları lövhədə qeyd edilir.

Tədqiqat sualı kimi “Elektrik ətçəkən maşının quruluşu və iş prinsipi nədən ibarətdir?” – verilə bilər.

Müəllim tərəfindən mətnin dərslik üzrə oxusu tapşırılır. Qruplar yaradılaraq onlara iş vərəqləri paylanılır.

İş vərəqlərində:

– Elektrik ətçəkən maşın hansı hissələrdən ibarətdir və onun iş prinsipi necədir?

– Elektrik ətçəkən maşının hissələrini sadalayın və iş prinsipini izah edin;

– Ətçəkən maşınla işləyərkən təhlükəsizlik və sanitariya qaydalarını sadalayın;

– Qəhvəüydənin iş prinsipini izah edin – kimi suallar verilə bilər.

Təlimdə çətinlikləri olan şagirdlər istər qrup tərkibində, istərsə də fərdi çalışan zaman müəllimin diqqət mərkəzində olur. Müəllim belə şagirdlərə tez-tez nəzarət edərək onların işinin icrası ilə maraqlanmalı, lazım gələrsə, kömək etməlidir.

Hər qrupun nümayəndəsi ayrıca təqdimat edir, sonra onlar bir-birinin işinə münasibət bildirirlər. Müəllim şagirdlərin təqdimatını dinləyir.

Müəllim tərəfindən təşkil olunan müzakirə zamanı şagirdlərə aşağıdakı sualların verilməsi tövsiyə olunur:

1. Ətçəkən maşını nə üçün nəzərdə tutulmuşdur?
2. Ətçəkən maşınlar neçə cür olur?
3. Mexaniki ətçəkən maşını hansı elementlərdən ibarətdir?
4. Mexaniki ətçəkən maşının iş prinsipini izah edin.
5. Qəhvəüyüdən nə üçün nəzərdə tutulmuşdur?
6. Qəhvəüyüdənlər neçə cür olur?

Müəllim şagirdlərin diqqətini tədqiqat sualına yönəldir və cavabları ümumiləşdirir. Bir daha ətçəkən maşının və qəhvəüyüdənin quruluşu və iş prinsipi, ətçəkən maşınla işləyərkən təhlükəsizlik qaydalarına riayət etməyin vacibliyi haqqında danışır.

Qiymətləndirmə pedaqoji mətbuatda dərc olunan qiymətləndirmə qaydalarına müvafiq aparılır. Şagirdlərin cavabları qiymətləndirilərkən ətçəkən maşından və qəhvəüyüdəndən istifadə edərək ərzaqların emal texnologiyasını izah etmə, iş yerini təşkil etmə, təhlükəsizlik və sanitariya qaydalarına riayət etmə, ətçəkən maşının və qəhvəüyüdənin iş prinsipini izah etmə, ətçəkən maşın və qəhvəüyüdəndən istifadə etməni-bacarma kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə olunması tövsiyə olunur.

19. İnsan həyatında qida məhsulları

DƏRSİN MƏQSƏDİ: 2–3 ərzaqdan ibarət məmulat hazırlanmasında qidalı maddələrin insan həyatındakı rolu barəsində biliklər nümayiş etdirir (1.3.2.).

Beyin həmləsi, BİBÖ, müzakirə kimi iş üsullarından istifadə etmək tövsiyə olunur.

Meyvə, tərəvəz və heyvan ərzaqlarının təsviri ilə bağlı plakatlar, dərslik, iş vərəqləri kimi resurslardan istifadə etmək olar.

Müəllim beyin həmləsi üsulundan istifadə edərək sinfə aşağıdakı suallarla müraciət edə bilər:

1. İnsan ona lazım olan qidalı maddələri və vitaminləri haradan alır?
2. Siz hansı meyvə və tərəvəzləri tanıyırsınız? 3. Siz hansı heyvan mənşəli ərzaqları tanıyırsınız? Şagirdlərin suallara cavabları lövhədə qeyd edilir.

Tədqiqat sualı kimi “Siz hansı qida məhsullarını tanıyırsınız?” – verilə bilər.

Müəllim tərəfindən mətnin dərslik üzrə oxunuşu tapşırılır. Qruplar yaradılır, onlara iş vərəqləri paylanılır.

İş vərəqlərində:

– Zülallar hansı ərzaqlarda olur və onlar insan orqanizminə nə üçün lazımdır? – Yağlar hansı ərzaqlarda olur və onlar insan orqanizminə nə üçün lazımdır? – Karbohidratlar hansı ərzaqlarda olur və onlar insan orqanizminə nə üçün lazımdır? – Siz hansı vitaminləri tanıyırsınız və onlar hansı ərzaqlarda olur? – kimi suallar verilə bilər.

Təlimdə çətinlikləri olan şagirdlər istər qrup tərkibində, istərsə də fərdi çalışan zaman müəllimin diqqət mərkəzində olur. Müəllim belə şagirdlərə tez-tez nəzarət edərək onların işinin icrası ilə maraqlanmalı, lazım gələrsə, kömək etməlidir. Hər qrupun nümayəndəsi ayrıca təqdimat edir, sonra onlar bir-birinin işinə münasibət bildirirlər. Müəllim şagirdlərin təqdimatını dinləyir.

Müəllim tərəfindən təşkil olunan müzakirə zamanı şagirdlərə aşağıdakı sualların verilməsi tövsiyə olunur: 1. Qida məhsullarına nə aiddir? 2. Zülallar nə üçün lazımdır? 3. Zülalın orqanizmdə çatışmazlığı nə ilə nəticələnir? 4. Yağlar neçə növə bölünür və hansı ərzaqların tərkibində mövcuddur? 4. Hansı ərzaqlarda çoxlu karbohidrat var? 5. Hansı vitamin növlərini tanıyırsınız? 6. Hansı ərzaqlar A vitamininin mənbəyidir?

Müəllim şagirdlərin diqqətini tədqiqat sualına yönəldir və cavabları ümumiləşdirir. Bir daha düzgün qidalanmanın vacibliyinə diqqət yetirir, insan üçün zəruri olan qida məhsulları və onların mənbələri haqqında danışır.

Qiymətləndirmə pedaqoji mətbuatda dərc olunan qiymətləndirmə qaydalarına müvafiq aparılır. Şagirdlərin cavabları qiymətləndirilərkən insana zəruri olan qida məhsullarını sadalama, qida məhsullarının mənbələrini bilmə, düzgün qidalanma haqqında fikirlərini şərh etmə kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə olunması tövsiyə olunur.

20. Südlü xörəklərin hazırlanma texnologiyası

DƏRSİN MƏQSƏDİ: 1. Süd məhsullarından 2–3 ərzaqdan ibarət südlü yeməklər hazırlayır (1.3.1.). 2. 2–3 ərzaqdan ibarət südlü yeməklər hazırlayarkən tərtibat bacarıqları nümayiş etdirir (1.3.2.).

Beyin həmləsi, karusel, şaxələndirmə (klaster), müzakirə kimi iş üsullarından istifadə etmək tövsiyə olunur.

Müxtəlif süd məhsulları, dərslik, iş vərəqləri kimi resurslardan istifadə etmək olar.

Müəllim beyin həmləsi üsulundan istifadə edərək sinfə aşağıdakı suallarla müraciət edə bilər:

1. İnsanlar hansı heyvanların südündən istifadə edirlər?

2. Siz süddən hazırlanmış hansı ərzaqları tanıyırsınız?

Şagirdlərin suallara cavabları lövhədə qeyd edilir.

Tədqiqat sualı kimi “Südlü xörəklərin hazırlanma texnologiyası haqqında nə bilərsiniz?” – verilə bilər.

Müəllim tərəfindən mətnin dərslik üzrə oxusu tapşırılır. Qruplar yaradılaraq onlara iş vərəqləri paylanılır.

İş vərəqlərində:

– Südlü yeməklərin hazırlanma texnologiyası necədir? – Südün tərkibinə hansı qidalı maddələr daxildir və süddən hansı ərzaqlar hazırlayırlar? – Süd məhsullarının keyfiyyətini necə yoxlayırlar? – Südlü yeməklərin keyfiyyətinə hansı tələblər qoyulur? – kimi suallar verilə bilər.

Təlimdə çətinlikləri olan şagirdlər istər qrup tərkibində, istərsə də fərdi çalışan zaman müəllimin diqqəti mərkəzində olur. Müəllim belə şagirdlərə tez-tez nəzarət edərək onların işinin icrası ilə maraqlanmalı, lazım gələrsə, kömək etməlidir.

Hər qrupun nümayəndəsi ayrıca təqdimat edir, sonra onlar bir-birinin işinə münasibət bildirirlər. Müəllim şagirdlərin təqdimatını dinləyir.

Müəllim tərəfindən təşkil olunan müzakirə zamanı şagirdlərə aşağıdakı sualların verilməsi tövsiyə olunur:

1. Südün tərkibinə nə daxildir? 2. Siz hansı süd məhsullarını tanıyırsınız? 3. Südün keyfiyyətli olduğunu necə yoxlamaq olar? 4. Südü satışa hansı növlərdə buraxırlar? 5. Südlü şorba və sıyıqların hazırlanma texnologiyası nədən ibarətdir? 6. Süddən olan hazır yeməklərin keyfiyyətinə hansı tələblər qoyulur?

Müəllim dərslikdə verilən praktik işin yerinə yetirilməsi haqqında tövsiyələrini verir.

Müəllim şagirdlərin diqqətini tədqiqat sualına yönəldir və cavabları ümumiləşdirir. Bir daha südün xeyrindən, südlü yeməklərin hazırlanma texnologiyası və bu yeməklərin keyfiyyətinə verilən tələblər haqqında danışır.

Qiymətləndirmə pedaqoji mətbuatda dərc olunan qiymətləndirmə qaydalarına müvafiq aparılır. Şagirdlərin cavabları qiymətləndirilərkən südlü yeməklərin hazırlanma texnologiyasını izah etmə, süd məhsullarının keyfiyyətini müəyyən etmə, süddən yeməklərin keyfiyyətini müəyyən etmə, süddən hazırlanan ərzaqları sadalama kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə olunması tövsiyə olunur.

21. Yarmadan, paxlalı bitkilərdən və makaron məmulatlarından xörəklərin hazırlanma texnologiyası

DƏRSİN MƏQSƏDİ: 1. Yarma, su və ya süddən ibarət yemək hazırlayır (1.3.1.). 2. 2–3 ərzaqdan ibarət xörək hazırlayarkən tərtibat bacarıqları nümayiş etdirir (1.3.2.).

Beyin həmləsi, şaxələndirmə, müzakirə kimi iş üsullarından istifadə etmək tövsiyə olunur. Müxtəlif yarma, paxlalılar, makaron məmulatları növləri, dərslilik, iş vərəqləri kimi resurslardan istifadə etmək olar.

Müəllim beyin həmləsi üsulundan istifadə edərək aşağıdakı suallarla müraciət edə bilər: 1. Siz hansı sıyıq növlərini tanıyırsınız? 2. Sıyıqları nədən hazırlayırlar? 3. Siz hansı makaron məmulatları növlərini tanıyırsınız? Şagirdlərin suallara cavabları lövhədə qeyd edilir.

Tədqiqat sualı kimi “Yarma və makaron məmulatlarının, xörəklərin hazırlanma texnologiyası nədən ibarətdir?” – verilə bilər.

Müəllim tərəfindən mətnin dərslilik üzrə oxusu tapşırıqlar. Qruplar yaradılaraq onlara iş vərəqləri paylanılır. **İş vərəqlərində:**

– Taxıl bitkilərinin emalından hansı yarmalar alınır? Hansı yarmalar daha dəyərli hesab edilir? – Yarmaları isti emala necə hazırlayırlar? – Buğlamaların hazırlanma texnologiyasını izah edin; – Qatı və duru sıyıqların, kotletlərin hazırlanma texnologiyasını izah edin; – Makaron məmulatlarının hazırlanma texnologiyasını izah edin – kimi suallar verilə bilər.

Təlimdə çətinlikləri olan şagirdlər istər qrup tərkibində, istərsə də fərdi çalışan zaman müəllimin diqqət mərkəzində olur. Müəllim belə şagirdlərə tez-tez nəzarət edərək onların işinin icrası ilə maraqlanmalı, lazım gələrsə, kömək etməlidir.

Hər qrupun nümayəndəsi ayrıca təqdimat edir, sonra onlar bir-birinin işinə münasibət bildirirlər. Müəllim şagirdlərin təqdimatını dinləyir.

Müəllim tərəfindən təşkil olunan müzakirə zamanı şagirdlərə aşağıdakı sualların verilməsi tövsiyə olunur:

1. Siz hansı yarma və paxlalı bitki növlərini tanıyırsınız? 2. Yarmaları necə fərqləndirirlər? 3. Yarmadan olan hansı xörəkləri tanıyırsınız? 4. Hansı sıyıq növlərini tanıyırsınız? 5. Paxlalıları necə bişirirlər? 6. Makaron məmulatlarını necə istehsal edirlər? 7. Makaron məmulatlarını necə bişirirlər?

Müəllim dərslikdə verilən praktik işin yerinə yetirilməsi haqda tövsiyələrini verir.

Müəllim şagirdlərin diqqətini tədqiqat sualına yönəldir və cavabları ümumiləşdirir. Bir daha yarmaların növləri, yarma və makaron məmulatlarının hazırlanma texnologiyası haqqında danışır.

Qiymətləndirmə pedaqoji mətbuatda dərc olunan qiymətləndirmə qaydalarına müvafiq aparılır. Şagirdlərin cavabları qiymətləndirilərkən yarmalardan xörəklərin hazırlanma texnologiyasını izah etmə, makaron məmulatlarının hazırlanma texnologiyasını izah etmə, yarma və paxlalıların növlərini fərqləndirmə, əməkdaşlıq kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə olunması tövsiyə olunur.

22. Duru xəməirdən məmumatların hazırlanması texnologiyası

DƏRSİN MƏQSƏDİ: 1. Duru xəməirdən blinin və maxaranın hazırlanması texnologiyasını izah edir (1.1.1.). 2. Qrup tərkibində birgəfəaliyyət bacarıqları nümayiş etdirir (1.3.3.).

Beyin həmləsi, müzakirə, anlayışın çıxarılması kimi iş üsullarından istifadə etmək tövsiyə olunur. Duru xəməirdən məmumatların hazırlanmasına aid olan şəkillər, dərslik, iş vərəqləri kimi resurslardan istifadə etmək olar. Müəllim beyin həmləsi üsulundan istifadə edərək sinfə aşağıdakı suallarla müraciət edə bilər.

1. Siz duru xəməirdən hazırlanan hansı məmumatları tanıyırsınız? 2. Duru xəməirdən ən çox hazırlanan məmumatları sadalaya bilərsinizmi?

Şagirdlərin suallara cavabları lövhədə qeyd olunur.

Tədqiqat sualı kimi “Duru xəməirdən məmumatların hazırlanma texnologiyası nədən ibarətdir?” – verilə bilər.

Müəllim tərəfindən mətnin dərslik üzrə oxunması şagirdlərə tapşırılır. Qruplar yaradılaraq onlara iş vərəqləri paylanılır.

İş vərəqlərində:

– Xəmirhazırlanma texnologiyası nədən ibarətdir? – Blinin hazırlanma texnologiyası nədən ibarətdir? – Maxaranın hazırlanma texnologiyası nədən ibarətdir? – Duru xəmirin hazırlanma texnologiyası nədən ibarətdir? – Duru xəmirin hazırlandığı un necə əldə edilir? – kimi suallar verilə bilər.

Təlimdə çətinlikləri olan şagirdlər istər qrup tərkibində, istərsə də fərdi çalışan zaman müəllimin diqqət mərkəzində olur. Müəllim belə şagirdlərə tez-tez nəzarət edərək onların işinin icrası ilə maraqlanmalı, lazım gələrsə, kömək etməlidir.

Hər qrupun nümayəndəsi ayrıca təqdimat edir, sonra onlar bir-birinin işinə münasibət bildirirlər. Müəllim şagirdlərin təqdimatını dinləyir.

Müəllim tərəfindən təşkil olunmuş müzakirə zamanı şagirdlərə aşağıdakı sualların verilməsi tövsiyə olunur.

1. Unun tərkibində insan orqanizmi üçün hansı faydalı maddələr vardır? 2. Unun keyfiyyəti hansı əlamətlə müəyyənləşdirilir? 3. Duru xəmirin hazırlanması texnologiyası nədən ibarətdir? 4. Xəmirin keyfiyyətini yaxşılaşdırmaq üçün nə etmək lazımdır? 5. Blinin hazırlanma texnologiyası nədən ibarətdir? 6. Blin üçün içlik nədən hazırlanır? 7. Blin ilə maxaranın duru xəmiri nə ilə fərqlənir? 8. Maxaranın hazırlanması texnologiyası nədən ibarətdir?

Suallar şagirdlər tərəfindən cavablandırılır.

Həmçinin müəllim dərslikdə verilən praktik işin yerinə yetirilməsi haqqında tövsiyyələrini şagirdlərə çatdırır.

Müəllim şagirdlərin diqqətini tədqiqat sualına yönəldir və bir daha xəməirdən blinin və maxaranın hazırlanması texnologiyası üzərində dayanır. Blinin və maxaranın hazırlanması üçün resursları sadalayır və hər iki məmumatın hazırlanma ardıcılığını şərh edir.

Qiymətləndirmə pedaqoji mətbuatda dərc olunmuş qiymətləndirmə qaydalarına müvafiq aparılır. Şagirdlərin cavabları qiymətləndirilərkən duru xəməirdən blinin və maxaranın hazırlanması texnologiyasını izah etmə, unun əldə edilmə üsulunu izah etmə, xəmirin hazırlanma texnologiyasını şərh etmə, əməkdaşlıq kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə etmək tövsiyə olunur.

23. Tərəvəz xörəklərinin hazırlanma texnologiyası

DƏRSİN MƏQSƏDİ: 1. Kök, mayonez və qozdan ibarət salatlar hazırlayır (1.3.1.). 2. Kök, mayonez və qozdan ibarət salat hazırlayarkən tərtibat bacarığı nümayiş etdirir (1.3.2.).

Beyin həmləsi, müzakirə, anlayışın çıxarılması kimi iş üsullarından istifadə etmək tövsiyə olunur.

Tərəvəzlərin, salatların təsviri olan plakatlar, dərslik, iş vərəqləri kimi resurslardan istifadə etmək olar.

Müəllim beyin həmləsi üsulundan istifadə edərək sinfə aşağıdakı suallarla müraciət edə bilər:

1. Siz hansı tərəvəzləri tanıyırsınız?
 2. Tərəvəzlərin insan orqanizminə xeyri nədədir?
- Şagirdlərin suallara cavabları lövhədə qeyd edilir.

Tədqiqat sualı kimi “Tərəvəz yeməklərinin hazırlanma texnologiyası nədən ibarətdir?” – verilə bilər.

Müəllim tərəfindən mətnin dərslik üzrə oxusu tapşırıqlar. Qruplar yaradılaraq onlara iş vərəqləri paylanılır.

İş vərəqlərində:

- Tərəvəzlərin saxlanması zamanı hansı qaydalara riayət etmək lazımdır?
- Tərəvəzlərin isti emalının əsas üsulları hansılardır?
- Tərəvəzlərin ilkin emalı hansı mərhələlərdən ibarətdir?
- Salatların hazırlanması hansı mərhələlərdən ibarətdir? – kimi suallar verilə bilər.

Təlimdə çətinlikləri olan şagirdlər istər qrup tərkibində, istərsə də fərdi çalışan zaman müəllimin diqqət mərkəzində olur. Müəllim belə şagirdlərə tez-tez nəzarət edərək onların işinin icrası ilə maraqlanmalı, lazım gələrsə, kömək etməlidir.

Hər qrupun nümayəndəsi ayrıca təqdimat edir, sonra onlar bir-birinin işinə münasibət bildirirlər. Müəllim şagirdlərin təqdimatını dinləyir.

Müəllim tərəfindən təşkil olunan müzakirə zamanı şagirdlərə aşağıdakı sualların verilməsi tövsiyə olunur:

1. Siz hansı tərəvəzləri tanıyırsınız?
2. Tərəvəzlərdən hansı xörəkləri hazırlamaq olar?
3. Salat nədir?
4. Tərəvəzlərdən xörəklər hazırlayarkən hansı təhlükəsizlik və sanitariya qaydalarına riayət etmək lazımdır?
5. Tərəvəzlərin saxlanması və kulinar emalı zamanı hansı qaydalara riayət etmək lazımdır?
6. Sizə tərəvəzlərin hansı isti emal üsulları məlumdur?
7. Tərəvəzlərin ilkin emalı mərhələlərini sadalayın.
8. Salatları hansı tərəvəzlərlə bəzəmək olar?

Müəllim dərslikdə verilən praktik işin yerinə yetirilməsi haqda tövsiyələrini verir.

Müəllim şagirdlərin diqqətini tədqiqat sualına yönəldir və cavabları ümumiləşdirir. Bir daha tərəvəzlərin saxlanma və isti emal üsulları, salatın hazırlanma ardıcılığı haqqında danışır.

Qiymətləndirmə pedaqoji mətbuatda dərc olunan qiymətləndirmə qaydalarına müvafiq aparılır. Şagirdlərin cavabları qiymətləndirilərkən 2-3 komponentdən ibarət salatların hazırlanmasını bacarma, salatların tərtibatını bacarma, tərəvəzlərin isti emal üsullarını sadalama, tərəvəzlərin düzgün saxlanma qaydalarını sadalama, tərəvəzlərin ilkin emalının mərhələlərini sadalama, tərəvəzlərin növlərini sadalama, əməkdaşlıq kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə olunması tövsiyə olunur.

24. Məişət tikiş maşınının quruluşu

DƏRSİN MƏQSƏDİ: 1. Tikiş maşınında işləmək üçün iş yerini təşkil edir (1.2.1.). 2. Tikiş maşınında işləyərkən təhlükəsizlik qaydalarına riayət edir (1.3.4.). 3. Tikiş maşınının iş prinsipini izah edir (2.1.1.).

Beyin həmləsi, BİBÖ, müzakirə kimi iş üsullarından istifadə etmək tövsiyə olunur.

Tikiş maşını, tikiş maşınının detallarının təsviri olan plakat, dərslik, iş vərəqləri kimi resurslardan istifadə etmək olar. Müəllim beyin həmləsi üsulundan istifadə edərək sinfə aşağıdakı suallarla müraciət edə bilər:

1. Paltar tikərkən dərzi hansı əsas əməliyyatları yerinə yetirir?

2. Siz hansı tikiş maşını növlərini tanıyırsınız?

Şagirdlərin suallara cavabları lövhədə qeyd edilir.

Tədqiqat sualı kimi “Məişət tipli tikiş maşınları nə üçün nəzərdə tutulub və onların quruluşu nədən ibarətdir?” – verilə bilər.

Müəllim tərəfindən mətnin dərslik üzrə oxusu tapşırılır. Qruplar yaradılaraq onlara iş vərəqləri paylanılır.

İş vərəqlərində:

– Tikiş maşınının detallarını sadalayın;

– Tikiş maşınlarının hansı ötürücü növlərini tanıyırsınız və onların quruluşu necədir?

– Tikiş maşınında işləyərkən təhlükəsizlik qaydalarını sadalayın;

– Tikiş işlərini yerinə yetirmək üçün iş yeri necə olmalıdır və tikiş zamanı düzgün oturuş qaydası necədir? – kimi suallar verilə bilər.

Təlimdə çətinlikləri olan şagirdlər istər qrup tərkibində, istərsə də fərdi şəkildə çalışan zaman müəllimin diqqət mərkəzində olur. Müəllim belə şagirdlərə tez-tez nəzarət edərək onların işinin icrası ilə maraqlanmalı, lazım gələrsə, kömək etməlidir.

Hər qrupun nümayəndəsi ayrıca təqdimat edir, sonra onlar bir-birinin işinə münasibət bildirirlər. Müəllim şagirdlərin təqdimatını dinləyir.

Müəllim tərəfindən təşkil olunan müzakirə zamanı şagirdlərə aşağıdakı sualların verilməsi tövsiyə olunur:

1. Məişət tikiş maşınları nə üçün lazımdır?
2. Tikiş maşınının hansı növləri vardır?
3. Elektrik ötürücülü tikiş maşınında maşın tikişinin qoyulma sürəti nədən asılıdır?
4. Tikiş maşınında işləmək üçün iş yerini necə təşkil etmək lazımdır?
5. Tikiş maşını ilə işləyərkən riayət etmək lazım olan təhlükəsiz iş qaydalarını sadalayın.

Müəllim dərslikdə verilən praktik işin yerinə yetirilməsi haqda tövsiyələrini verir.

Müəllim şagirdlərin diqqətini tədqiqat sualına yönəldir və cavabları ümumiləşdirir. Bir daha tikiş maşınının quruluşu, tikiş zamanı təhlükəsiz iş qaydaları və düzgün oturuş haqqında danışır.

Qiymətləndirmə pedaqoji mətbuatda dərc olunan qiymətləndirmə qaydalarına müvafiq aparılır. Şagirdlərin cavabları qiymətləndirilərkən tikiş maşınında işləmək üçün iş yerini təşkil etmə, təhlükəsiz iş qaydalarına riayət etmə, tikiş maşınının iş prinsipini izah etmə kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə olunması tövsiyə olunur.

25. Tikiş maşınının işə hazırlanması

DƏRSİN MƏQSƏDİ: 1. Tikiş maşınında işləmək üçün iş yerini təşkil edir (1.2.1.). 2. Tikiş maşınıni işə hazırlayan zaman birgəfəaliyyət bacarıqları nümayiş etdirir (1.3.3.) 3. Tikiş maşınında işləyərkən təhlükəsiz iş qaydalarına əməl edir (1.3.4.). 4. Tikiş maşınından istifadə edə bilir (2.2.1.).

Beyin həmləsi, ziqzaq, müzakirə kimi iş üsullarından istifadə etmək tövsiyə olunur.

Tikiş maşını, saplar, qayçı, dərslik, iş vərəqləri kimi resurslardan istifadə etmək olar.

Müəllim beyin həmləsi üsulundan istifadə edərək sinfə aşağıdakı suallarla müraciət edə bilər:

1. Tikiş maşınına sapı saplamadan paltar tikmək olar?
 2. Bəs biz tikiş maşınıni elektrik şəbəkəsinə qoşmasaq?
- Şagirdlərin suallara cavabları lövhədə qeyd edilir.

Tədqiqat sualı kimi “Tikiş maşınıni işə necə hazırlamaq olar?” – verilə bilər.

Müəllim tərəfindən mətnin dərslik üzrə oxusu tapşırılır. Sınıf cütlərə bölünür. O qruplara, dərslikdən istifadə edərək tikiş maşınıni işə hazırlamaq tapşırığını verir.

Təlimdə çətinlikləri olan şagirdlər istər qrup tərkibində, istərsə də fərdi çalışan zaman müəllimin diqqət mərkəzində olur. Müəllim belə şagirdlərə tez-tez nəzarət edib onların işinin icrası ilə maraqlanmalı, lazım gələrsə, kömək etməlidir.

Hər qrupun nümayəndəsi ayrıca təqdimat edir, sonra onlar bir-birinin işinə münasibət bildirirlər. Müəllim tikiş maşınının işə düzgün hazırlanmasını yoxlayır.

Müəllim tərəfindən təşkil olunan müzakirə zamanı şagirdlərə aşağıdakı sualların verilməsi tövsiyə olunur:

1. Elektrik ötürücülü tikiş maşınının işə hazırlanma ardıcılığı necədir?
2. Maşını boş hərəkətə necə keçirmək olar?
3. Maşını işlək hərəkətə necə keçirmək olar?
4. Məlik qurğusu hansı hissələrdən ibarətdir?
5. Tikiş maşınına işə hazırlamaq üçün nə etmək lazımdır?

Müəllim dərslikdə verilən praktik işin yerinə yetirilməsi haqda tövsiyələrini verir.

Müəllim şagirdlərin diqqətini tədqiqat sualına yönəldir və cavabları ümumiləşdirir. Bir daha tikiş maşınının işə hazırlanma ardıcılığı, tikiş maşınında işləyərkən təhlükəsiz iş qaydalarına əmələtmənin vacibliyi haqqında danışır.

Qiymətləndirmə pedaqoji mətbuatda dərc olunan qiymətləndirmə qaydalarına müvafiq aparılır. Şagirdlərin cavabları qiymətləndirilərkən iş yerinin təşkili, əməkdaşlıq, təhlükəsiz iş qaydalarına əmələtmə, tikiş maşınının iş prinsipini izah etmə, tikiş maşınından istifadə etmə kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə olunması tövsiyə olunur.

26. Tikiş maşınında əməliyyatlar

DƏRSİN MƏQSƏDİ: 1. Tikiş maşınından istifadə edərək parçanın emal texnologiyasını izah edir (1.1.1.). 2. Tikiş maşınından istifadə edərək parçanın emalı üçün iş yerini hazırlayır (1.2.1.). 3. Parçanın emal ardıcılığını müəyyənləşdirir (1.2.2.). 4. Tikiş maşınından istifadə edərək uyğun emal texnologiyası seçir (1.2.3.). 5. Tikiş maşınında işləyərkən təhlükəsiz iş qaydalarına əməl edir (1.3.4.). 6. Tikiş maşınının iş prinsipini izah edir (2.1.1.). 7. Tikiş maşınından istifadə edir (2.2.1.).

Beyin həmləsi, BİBÖ, müzakirə kimi iş üsullarından istifadə etmək tövsiyə olunur.

Tikiş maşını, müxtəlif növ parça kəsikləri, sap, qayçı, dərslik, iş vərəqləri kimi resurslardan istifadə etmək olar.

Müəllim beyin həmləsi üsulundan istifadə edərək sinfə aşağıdakı suallarla müraciət edə bilər:

1. Tikiş maşınında hansı növ tikişləri yerinə yetirmək olar?

2. Tikiş maşını arxasında oturma qaydaları hansılardır?

Şagirdlərin suallara cavabları lövhədə qeyd edilir.

Tədqiqat sualı kimi “Tikiş maşınında hansı əsas əməliyyatları yerinə yetirmək olar?” – verilə bilər.

Müəllim tərəfindən mətnin dərslik üzrə oxusu tapşırıqlar. Qruplar yaradılaraq onlara iş vərəqləri paylanılır. **İş vərəqlərində:**

– İlməkləmə və tam tikməni necə yerinə yetirirlər?

– Xətt üzrə tikmə nədir və onu necə yerinə yetirirlər?

– Əks tərəfə tikmə nədir və bu əməliyyat necə keçirilir?

– Emal payının işlənməsi mərhələlərini sadalayın – kimi suallar verilə bilər.

Təlimdə çətinlikləri olan şagirdlər istər qrup tərkibində, istərsə də fərdi çalışan zaman müəllimin diqqət mərkəzində olur. Müəllim belə şagirdlərə tez-tez nəzarət edərək onların işinin icrası ilə maraqlanmalı, lazım gələrsə, kömək etməlidir.

Hər qrupun nümayəndəsi ayrıca təqdimat edir, sonra onlar bir-birinin işinə münasibət bildirirlər. Müəllim şagirdlərin təqdimatını dinləyir.

Müəllim tərəfindən təşkil olunan müzakirə zamanı şagirdlərə aşağıdakı sualların verilməsi tövsiyə olunur:

1. İlməkləmə nə deməkdir?
2. Tikiş maşınında ilməkləmə necə yerinə yetirilir?
3. Tam tikmə nə deməkdir?
4. Xətt üzrə tikmə dedikdə nə başa düşülür?
5. Əks tərəfə tikmə nə deməkdir?
6. Sırıma dedikdə nə başa düşülür?
7. Baxyalama nə deməkdir?

Müəllim dərslikdə verilən praktik işin yerinə yetirilməsi haqda tövsiyələrini verir.

Müəllim şagirdlərin diqqətini tədqiqat sualına yönəldir və cavabları ümumiləşdirir. Bir daha maşın işləri zamanı yerinə yetirilən əsas əməliyyatlar və təhlükəsiz iş qaydalarına əməl etməyin vacibliyi haqqında danışır.

Qiymətləndirmə pedaqoji mətbuatda dərc olunan qiymətləndirmə qaydalarına müvafiq aparılır. Şagirdlərin cavabları qiymətləndirilərkən parçanın emal texnologiyasını izah etmə, iş yerini təşkil etmə, emal ardıcılığını müəyyənləşdirmə, təhlükəsizlik qaydalarına əmələtmə, tikiş maşınının iş prinsipini izah etmə, tikiş maşınından istifadə etmə kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə olunması tövsiyə olunur.

27. Naxıştımə üçün alət və tərtibatlar. Hesab naxıştıməsinə hazırlıq

DƏRSİN MƏQSƏDİ: 1. İynə və kərgahdan istifadə etməklə naxıştımə texnologiyasını izah edir (1.1.1.). 2. Hesab naxıştıməsi üçün iş yerini təşkil edir (1.2.1.). 3. İynə və kərgahdan istifadə etməklə naxıştımə ardıcılığını müəyyənləşdirir (1.2.2.). 4. Hesab naxıştıməsini yerinə yetirən zaman təhlükəsizlik və sanitariya-gigiyena qaydalarına əməl edir (1.3.4.).

Beyin həmləsi, Venn diaqramı (alət, tərtibatlar), müzakirə kimi iş üsullarından istifadə etmək tövsiyə olunur.

Kərgah, naxıştımə üçün saplar, müxtəlif qayçılar, dərslik, iş vərəqləri kimi resurslardan istifadə etmək olar.

Müəllim beyin həmləsi üsulundan istifadə edərək sinfə aşağıdakı suallarla müraciət edə bilər:

1. Hansı milli naxışları tanıyırsınız?
 2. Bəs bu naxışları parçanın üzərinə necə vururlar?
 3. Bunun üçün hansı saplardan istifadə edirlər?
- Şagirdlərin suallara cavabları lövhədə qeyd edilir.

Tədqiqat sualı kimi “Naxıştımə zamanı hansı alət və tərtibatlardan necə istifadə edilir?” – verilə bilər.

Müəllim tərəfindən mətnin dərslik üzrə oxusu tapşırıılır. Qruplar yaradılaraq onlara iş vərəqləri paylanılır.

İş vərəqlərində:

– Naxıştımə üçün lazım olan alət və tərtibatları sadalayın. Onların təyinatını izah edin.

- Parçanı naxıştıməyə necə hazırlayırlar?
 - Naxıştımə üçün şəkli parçanın üzərinə necə köçürürlər?
 - Naxıştımə zamanı təhlükəsizlik və sanitariya qaydalarını sadalayın
- kimi suallar verilə bilər.

Təlimdə çətinlikləri olan şagirdlər istər qrup tərkibində, istərsə də fərdi çalışan zaman müəllimin diqqət mərkəzində olur. Müəllim belə şagirdlərə tez-tez nəzarət edib onların işinin icrası ilə maraqlanmalı, lazım gələrsə, kömək etməlidir.

Hər qrupun nümayəndəsi ayrıca təqdimat edir, sonra onlar bir-birinin işinə münasibət bildirirlər. Müəllim şagirdlərin təqdimatını dinləyir.

Müəllim şagirdlərin diqqətini tədqiqat suallarına yönəldir və cavabları ümumiləşdirir. Bir daha parçanın naxıştikməyə hazırlanma, şəklin parçanın üzərinə köçürülmə qaydalarına, təhlükəsizlik və gigiyena qaydalarına əməl etməyin vacibliyi haqqında danışır.

Müəllim tərəfindən təşkil olunan müzakirə zamanı şagirdlərə aşağıdakı sualların verilməsi tövsiyə olunur:

1. Naxıştikmədə hansı alət və tərtibatlardan istifadə edilir?
2. Hesab naxıştikməsində hansı parçadan istifadə edilir və nə üçün?
3. Naxıştikmə üçün sxem özündə nə əks etdirir?
4. Naxıştikmə üçün parçanın kənarları hansı üsulla düzəldilir?
5. Nə üçün naxıştikməni hazır məmulatda yox, gələcək məmulatın detalının üzərində yerinə yetirmək daha yaxşıdır?
6. Parçanın və ya sapın rənginin davamlılığını necə yoxlamaq olar?
7. Qara parçaya şəklin köçürülməsi üçün hansı rəngdə surətçixarma kağızı daha uyğun olar? Bəs ağ parçaya?

Müəllim dərslikdə verilən praktik işin yerinə yetirilməsi haqda tövsiyələrini verir.

Qiymətləndirmə pedaqoji mətbuatda dərc olunan qiymətləndirmə qaydalarına müvafiq aparılır. Şagirdlərin cavabları qiymətləndirilərkən naxıştikmə texnologiyasını izahetmə, naxıştikmə üçün iş yerini təşkilətmə, naxıştikmənin ardıcılığını müəyyənləşdirmə, təhlükəsizlik və gigiyena qaydalarına əmələtmə kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə olunması tövsiyə olunur.

28. Geyimin təmiri texnologiyası

DƏRSİN MƏQSƏDİ: 1. İynə, sap, oymaq və qayçıdan istifadə etməklə iki və dörddəlikli düymələrin parça kəsiyinə tikilmə texnologiyasını izah edir (1.1.1.). 2. İki və dörddəlikli düymələri parça kəsiyinə tikmək üçün iş yerini təşkil edir (1.2.1.). 3. İynə, sap, oymaq və qayçıdan istifadə etməklə düymələrin tikilmə arcıdıllığını müəyyənləşdirir (1.2.2.). 4. Düymələrin parça kəsiyinə tikilməsi zamanı təhlükəsiz iş və sanitariya qaydalarına əməl edir (1.3.4.).

Beyin həmləsi, Venn diaqramı (alət, tərtibatlar), müzakirə kimi iş üsullarından istifadə etmək tövsiyə olunur. İynə, sap, iki və dörddəlikli düymələr, təbaşir, qayçı, oymaq, parça kəsiyi, dərslik, iş vərəqləri kimi resurslardan istifadə etmək olar.

Müəllim beyin həmləsi üsulundan istifadə edərək sinfə aşağıdakı suallarla müraciət edə bilər.

1. Geyimin təmiri ilə əlaqədar nə deyə bilərsiniz?
 2. Furnitur dedikdə nə başa düşürsünüz?
 3. Düyməni parça kəsiyinə necə tikmək olar?
- Şagirdlərin suallara cavabları lövhədə qeyd olunur.

Tədqiqat sualı kimi “Geyimin təmiri texnologiyası nədən ibarətdir?” – verilə bilər.

Müəllim tərəfindən mətnin dərslikdən oxunması şagirdlərə tapşırılır. Qruplar yaradılaraq onlara iş vərəqləri paylanılır.

İş vərəqlərində: 1. Düymənin parça kəsiyinə tikilməsi üçün nə etmək lazımdır?

2. Geyimin təmiri və furnitur nədir?
3. Təyinatına görə düymələr hansı növlərə ayrılır?
4. Qarmaqlar və ilgəklərdən harada istifadə olunur və onlar parçaya necə tikilir? – kimi suallar verilə bilər.

Təlimdə çətinlikləri olan şagirdlər istər qrup tərkibində, istərsə də fərdi çalışan zaman müəllimin diqqət mərkəzində olur. Müəllim belə şagirdlərə tez-tez nəzarət edərək onların işinin icrası ilə maraqlanmalı, lazım gələrsə, kömək etməlidir.

Hər qrupun nümayəndəsi ayrıca təqdimat edir, sonra onlar bir-birinin işinə münasibət bildirirlər. Müəllim şagirdlərin təqdimatını dinləyir.

Müəllim tərəfindən təşkil olunmuş müzakirə zamanı şagirdlərə aşağıdakı sualların verilməsi tövsiyə olunur:

1. Furnitur nədir?
2. Hansı növ tikiş furniturlarını tanıyırsınız?
3. Furnitur seçərkən nələrə diqqət yetirmək lazımdır?
4. Düymənin tarixi haqqında nə bilirsiniz?
5. Təyinatına görə hansı düymələri tanıyırsınız?
6. Düymələrin hansı tikiş növlərini bilirsiniz?
7. Qarmaq və ilmələrdən harada istifadə olunur?
8. Qarmağın tarixi haqqında nə bilirsiniz?
9. Qarmaqlar və ilgəklər necə tikilir?
10. Paltarları təmir edərkən nələrə diqqət yetirmək lazımdır?

Müəllim dərslikdə verilən praktik işin yerinə yetirilməsi haqda tövsiyələrini verir.

Müəllim şagirdlərin diqqətini tədqiqat sualına yönəldir və bir daha geyimin təmiri texnologiyaları üzərində dayanır. İki və dörddəlikli düymələrin parça kəsiyinə tikilməsi ardıcılığını şərh edir. Bununla yanaşı olaraq tikmə zamanı təhlükəsiz iş və sanitariya qaydalarına əməl etməyin vacibliyini qeyd edir.

Qiymətləndirmə pedaqoji mətbuatda dərc olunmuş qiymətləndirmə qaydalarına müvafiq aparılır. Şagirdlərin cavabları qiymətləndirilərkən düymələrin tikilməsi texnologiyasını izah etmə, iş yerini təşkil etmə, düymələrin tikilmə ardıcılığını müəyyənləşdirmə, tikmə zamanı təhlükəsizlik və sanitariya qaydalarına əmələtmə, əməkdaşlıq kimi qiymətləndirmə meyarlarından istifadə etmək tövsiyə olunur.

Aşağıda birinci və ikinci yarımil üçün Kiçik Summativ Qiymətləndirməni aparmaqda müəllimə kömək edəcək test nümunələri verilmişdir. Qeyd etmək lazımdır ki, test nümunələri təxminidir və müəllimlər bu nümunələr əsasında standartların reallaşmasını yoxlamaq üçün buna oxşar başqa test nümunələri də hazırlaya bilərlər.

T E S T L Ə R

I yarımil

1. Dərsin bitməsini bildirən zəng kim üçün vurulur:

- a. Şagirdlər üçün
- b. Müəllimlər üçün
- c. Direktorlar üçün
- ç. Valideynlər üçün

2. Səhv cavabı seçin. Şagirdlərə nə qadağandır?

- a. Üst geyimində gəzmək
- b. Dərsin gedişinə mane olmaq
- c. Dərs zamanı sinif otağından çıxmaq üçün müəllimdən icazə almaq
- ç. Pilləkənlərdə qaçmaq

3. Şagird öz yoldaşları ilə necə davranmalıdır?

- a. Nəzakətli və təmkinli olmalıdır
- b. Kobud və sərt olmalıdır
- c. Yoldaşının halı pis olduqda, ona kömək etməməlidir
- ç. Ancaq özü barədə fikirləşməli və heç kimə səmimi söz deməməlidir

4. Büdcə o zaman tarazlaşmış hesab edilir:

- a. Xərclər gəlirdən artıqdırsa
- b. Gəlirlər xərcdən artıqdırsa
- c. Xərclər gəlirə bərabərdirsə
- ç. Bütün ailə üzvləri çalışırsa

5. Büdcəni o zaman artıq adlandırırlar ki, ...

- a. Xərc gəlirə bərabər olsun
- b. Xərc gəlirdən artıq olsun
- c. Gəlir xərcdən artıq olsun
- ç. Əgər artıq xərc varsa

6. Ailə büdcəsinin gəlirlərinə nə daxildir?

- a. Yığımlar (qənaət edilərək yığılmış pul)
- b. Vergilər
- c. Ailə üzvlərinin əməkhaqqısı
- ç. Qidalanma

7. Ailə xərclərinə nə daxildir?

- a. Təqaüdlər
- b. Ailə üzvlərinin əməkhaqqısı
- c. Vergilərə və qidalanmaya ayrılan pul
- ç. Qiymətli kağızlardan əldə edilən gəlirlər

8. Şlyambur nədir?

- a. Ölçmə aləti
- b. Xətt çəkmək üçün alət
- c. Deşik açmaq üçün alət
- ç. Detalları birləşdirmək üçün alət

9. Dyubel nədir?

- a. Dəmir tıxac
- b. Rezin tıxac
- c. Bürünc tıxac
- ç. Plastik tıxac

10. Üstdənqoyulma kilid ilə taxma kilidin fərqi nədədir?

- a. Üstdənqoyulma kilid qapının layına, taxma kilid isə qapının en kəsiyindəki oyuya quraşdırılır
- b. Heç nə ilə fərqlənmir
- c. Üstdənqoyulma kilid qapının en kəsiyindəki oyuya, taxma kilid isə qapının layına quraşdırılır
- ç. Üstdənqoyulma kilid qapılarda, taxma kilid isə pəncərələrdə istifadə olunur

11. Üstdənqoyulma kilid döşəmədən hansı hündürlükdə quraşdırılır?

- a. Təqribən döşəmədən 2 m hündürlükdə
- b. Təqribən döşəmədən 1,2 m hündürlükdə
- c. Təqribən döşəmədən 1 m hündürlükdə
- ç. Təqribən döşəmədən 50 sm hündürlükdə

12. Taxma kilid neçə hissədən ibarətdir?

- a. Bağlayıcı tamasa, bərkidici lövhə, gövdə
- b. Vint, gövdə
- c. Bərkidici lövhə, ventilli başlıq
- ç. Bağlayıcı tamasa, gövdə, vint

13. Suqarışdırıcı kran hansı hissələrdən ibarətdir?

- a. Gövdə, birləşdirici tamasa
- b. Elastik tıxac, su axıdan boru
- c. Gövdə, ventilli başlıq, bağlayıcı tamasa
- ç. Ventilli başlıq, bağlayıcı tamasa

14. Ventilli başlıq bağlı olduqda krandan su damcılayır. Bu nasazlığı aradan qaldırmaq üçün nə etmək lazımdır?

- a. Ara qatını dəyişdirmək
- b. Kipkəci dəyişdirmək
- c. Ventil başlığı dəyişdirmək
- ç. Qapaq üçün deşiyin diametrini dəyişdirmək

15. Kran başlığını axıra qədər sıxmaq olmur. Su daim şırnaqla axır. Bu nasazlığı aradan qaldırmaq üçün nə etmək lazımdır?

- a. Başlığı dəyişdirmək
- b. Ara qatını dəyişdirmək
- c. Ventil başlığı dəyişdirmək
- ç. Kipkəci dəyişdirmək

16. Ventil başlıq açıq olduğu halda başlıq tərəfə şpindel boyu su axır. Bu nasazlığı aradan qaldırmaq üçün nə etmək lazımdır?

- a. Ventil başlığı dəyişdirmək
- b. Qaykanı bərk sıxmaq
- c. Başlığı dəyişdirmək
- ç. Ara qatını dəyişdirmək

17. Sanitar-texniki avadanlığı təmir etməmişdən əvvəl nə etmək lazımdır?

- a. Suyu bağlamaq
- b. Kranı bağlamaq
- c. Əlləri yumaq
- ç. Qazı söndürmək

18. Meyvələrə nə aiddir?

- a. Albalı, kələm, üzüm
- b. Şaftalı, portağal, xiyar
- c. Alma, gavalı, yerkökü
- ç. Heyva, nar, limon

19. Əkilən ağacın köklərinin qurumaması üçün nə etmək lazımdır?

- a. Polietilin plyonka ilə örtmək
- b. Onu torpaqlı və gilli qarışığa salmaq
- c. Üstünə torpaq səpmək
- ç. Üstünü kağız ilə örtmək

20. Almaları uzun müddət saxlamaq üçün onların üzərini nə ilə silmək lazımdır?

- a. Spirt ilə
- b. Yağla
- c. Su ilə
- ç. Qliserinlə

21. Aşağıda sadalananlardan hansı oduncağın emalına aiddir?

- a. Kəsmə, deşmə
- b. Boyanın çəkilməsi
- c. Mexaniki, kimyəvi, termik emal
- ç. Sumbata kağızı ilə emal

22. Tikintidə hansı yaşarası oduncaqdan istifadə edilir?

- a. 80–120 yaşarası
- b. 40–80 yaşarası
- c. 120–200 yaşarası
- ç. 10–50 yaşarası

23. Ağackəsən dəzgah hansı hissələrdən ibarətdir?

- a. Ağackəsəndən və yeyədən
- b. Kəsici bıçaqı və cilalayıcı sumbata kağızından
- c. Zolaqlı kəsici dişli bıçaqı və yeyədən
- ç. Kəsici və zolaqlı dişli bıçaqdan

24. “Konstruksiya” latın dilindən tərcümədə nə deməkdir?

- a. Emalatxana
- b. Qurğu
- c. Ev
- ç. Mexanizm

25. Hansı məmulatlar texnoloji məmulat hesab edilir?

- a. Müəyyən edilmiş müddətə kimi istifadəyə yararlı olan məmulat
- b. Əlavə xərc tələb etməyən məmulat
- c. Az vaxt, əmək və vəsait sərf edilən məmulat
- ç. Ağırılığı özündə daşıya bilən məmulat

26. Hansı məmulat davamlı məmulat hesab olunur?

- a. Müəyyən olunmuş müddətə kimi istifadə edilən
- b. Az vaxt və az əmək sərf edilən
- c. Ağırılığı özündə daşıya bilən
- ç. Əlavə xərc tələb etməyən

27. Hansı məmulat qənaətli hesab edilir?

- a. Ağırılığı özündə daşıya bilən
- b. Uzun müddət istifadəyə yararlı olan
- c. Az vaxt, əmək və vəsait sərf edilməyən
- ç. Əlavə xərc tələb etməyən

28. Kiçik tirlər hansı üsullarla birləşdirilir?

- a. Uzununa və düz bucaq altında
- b. Eninə və 30° bucaq altında
- c. Uzununa və 45° bucaq altında
- ç. Eninə və düz bucaq altında

29. Kəsilmiş kiçik tirlərin hissələrini nə ilə təmizləyirlər?

- a. Rəndə və törpü ilə
- b. İskənə və törpü ilə
- c. Sumbata kağızı ilə
- ç. Şerxeblə

30. Yapışqanı harada qarışdırmaq olmaz?

- a. Suyun yaxınlığında
- b. Pəncərənin yaxınlığında
- c. Odun yaxınlığında
- ç. Soyuqda

31. Detalın diametrini nə ilə ölçürlər?

- a. Ştangenpərgarlar
- b. Pərgarlar
- c. Xətkeşlər
- ç. Kronpərgarlar

- 32. Kiçik tirin qalınlığı və uzunluğu məmulatın uzunluğunun diametrindən nə qədər böyük olmalıdır?**
a. 1-2 mm b. 1 sm c. 2 sm ç. 10 sm
- 33. Silindr formasına yaxınlaşmaq üçün pəstahın en kəsiyində hansı fiquru nişanlamaq lazımdır?**
a. Üçbucaq b. Kvadrat c. Altıbucaq ç. Səkkizbucaq
- 34. Oduncaqdan olan məmulatı rəngləmək üçün nə etmək lazımdır?**
a. Qurutmaq b. Yumaq c. Təmizləmək ç. Heç nə etməmək
- 35. Məmulatın üst qatını nə ilə tez və asan rəngləmək olar?**
a. Fırça ilə b. Yastıq ilə c. Pambıq ilə ç. Süngər ilə
- 36. Metaldan hazırlanan məmulatların son tamamlanma işləri necə aparılır?**
a. İridənəcikli cilalayıcı sumbata kağızı ilə
b. İtiəğiz kəlbətinlə
c. Çilingər qayçısı ilə
ç. Məxməri yeyə ilə
- 37. Oduncaq və metal məmulatlarının rənglənməsi işləri harada yerinə yetirilir?**
a. Qapısı bağlı yerlərdə
b. Bağlı pəncərələri olan yerlərdə
c. Havası dəyişdirilmiş otaqda
ç. Zirzəmidə
- 38. Metaldan hazırlanan pəstahları nə ilə kəsirlər?**
a. Çilingər bıçağı ilə
b. İtiəğiz kəlbətin ilə
c. Çilingər qayçısı ilə
ç. Yastıəğiz kəlbətinlə
- 39. Hansı hallarda bıçqı lövhəsi (dağılmadan) bərabər yerləşdirilir?**
a. Əgər kəsilmə zamanı bıçağın bütün uzununu boyunca istifadə edilsə
b. Kəsilmə zamanı bıçağın ön hissəsindən istifadə edilsə
c. Kəsilmə zamanı mişarın orta hissəsindən istifadə edilsə
ç. Kəsilmə zamanı mişarın arxa hissəsindən istifadə edilsə

40. Kəsmə zamanı pəstahı harada bərkidirlər?

- a. Əldə saxlayırlar
- b. Məngənənin arasında sıxırlar
- c. Masanın üstünə qoyurlar
- ç. Kətilin üstündə kəsirlər

41. Uzun pəstah necə kəsilir?

- a. Bıçqı lövhəsini 180° fırlatmaqla
- b. Bıçqı lövhəsini 45° fırlatmaqla
- c. Bıçqı lövhəsini 200° fırlatmaqla
- ç. Bıçqı lövhəsini 90° fırlatmaqla

42. Lehimləmə nədir?

- a. Əriməmiş lehimin köməyi ilə metalların qırılan əlaqəsinin əldə edilməsi prosesidir.
- b. Ərimiş lehimin köməyi ilə əsasən metalların qırılan əlaqəsinin əldə edilməsi prosesidir.
- c. Ərimiş lehimin köməyi ilə oduncağın qırılmaz əlaqəsinin əldə edilməsi prosesidir.
- ç. Ərimiş lehimin köməyi ilə əsasən metalların qırılmaz əlaqəsinin əldə edilməsi prosesidir.

43. Lehimləmə üçün əsas vasitə nədir?

- a. Lehimdir.
- b. Kanifoldur.
- c. Metaldır.
- ç. Lehimləmə alətidir.

44. Lehim nədir?

- a. Kanifoldur.
- b. Boşluqdur.
- c. Lehimləmə alətidir.
- ç. Ərintidir.

45. Flüs nədir?

- a. Qalaydır.
- b. Metaldır.
- c. Alətdir.
- ç. Kimyəvi maddədir.

46. Lehimləmə üçün iş yerində nə olmalıdır?

- a. qalay, kanifol, altlıq taxta
- b. lehimləmə aləti, kanifol, altlıq taxta
- c. kanifol, altlıq taxta
- ç. lehimləmə aləti, qalay, kanifol, altlıq taxta

II yarım il

1. Eninə kərtmələri olan yeyələr hansı formada olur?

- a. Qabarıq, üçbucaqlı, rombşəkilli
- b. Üçbucaqlı, ayaqlı, dairəvi
- c. Yastı, kvadratşəkilli, dairəvi
- ç. Üçbucaqlı, altıbucaqlı

2. Kərtmələrin növünə görə yeyələr neçə cür olur?

- a. Birqat, ikiqat, törpülü
- b. Üçüzlü, ikiüzlü, birüzlü
- c. Törpülü (irikərtməli), kvadrat
- ç. Birqat, üçüzlü

3. Suvand nədir?

- a. Uzunluğu 30 – 40 sm olan yeyə
- b. Uzunluğu 80 – 160 sm-dən çox uzun olmayan yeyə
- c. Uzunluğu 40 mm olan qısa yeyə
- ç. Burğu aləti

4. Hansı mişarlama böyük emal payı götürməyə imkan verir?

- a. En kəsiyi boyu mişarlama
- b. Uzununa mişarlama
- c. Dairə boyu mişarlama
- ç. Çarpaz mişarlama

5. Hansı mişarlama emal olunan səthlərin düz xətt boyunca yerləşməsinə təmin edir?

- a. Eninə mişarlama
- b. Dairəvi mişarlama
- c. Uzununa mişarlama
- ç. Çarpaz mişarlama

6. Hansı mişarlama məmulatın üst qatının son tamamlama işləri zamanı istifadə edilir?

- a. Çarpaz mişarlama
- b. Dairəvi mişarlama
- c. En kəsiyi boyu mişarlama
- ç. Uzununa mişarlama

7. Detalların daxili və xarici ölçülərini ölçmək üçün hansı alətlərdən istifadə edilir?

- a. Xətkeşdən
- b. Kronpərgardan
- c. Transporterdən
- ç. Ştangenpərgardan

8. Ştangenpərgarın aşağı dodaqcıqları nəyə xidmət edir?

- a. Daxili ölçüləri ölçməyə
- b. Xarici ölçüləri ölçməyə
- c. Məmulatın diametrini ölçməyə
- ç. Məmulatın uzunluğunu ölçməyə

9. Drelədən nə üçün istifadə edirlər?

- a. Pəstahı mişaralamaq üçün
- b. Deşik açmaq üçün
- c. Mismar vurmaq üçün
- ç. Yonmaq üçün

10. Elektrik drelini kim ixtira etmişdir?

- a. Vilhelm Fayn
- b. Corc Vaşinqton
- c. Nəsirəddin Tusi
- ç. İsaak Nyuton

11. Döyəcəyicisi olan drellər hansı iş rejimində işləmək qabiliyyətinə malikdirlər?

- a. Kəsmə və deşmə
- b. Deşmə və yonma
- c. Deşikaçma və zərbə ilə deşmə
- ç. Deşmə və kəsmə

12. Şurupfırladan nə üçün nəzərdə tutulmuşdur?

- a. Şuruplar üçün deşiklərin burğulanması üçün
- b. Cilalanması üçün
- c. Təmizləmə üçün
- ç. Şurupları bağlayıb açmaq üçün

13. Materialların hansı emalı üsulu zamanı elektrik drelindən istifadə etmək mümkündür?

- a. Deşmə və kəsmə üçün
- b. İtilmə, cilalama, təmizləmə üçün
- c. Deşmə və itiləmə üçün
- ç. Cilalama və kəsmə üçün

14. Nədən elektrik enerjisi alınır?

- a. Atomdan
- b. Sudan
- c. Küləkdən
- ç. Yağışdan

15. Transformator nə üçün lazımdır?

- a. Gərginliyin artması və azalması üçün
- b. Gərginliyin yüksəlməsi üçün
- c. Gərginliyin azalması üçün
- ç. Cərəyan gücünün artması üçün

16. Aşağıdakılardan hansı elektrik enerjisinin ən əsas istehlakçısıdır?

- a. Nəqliyyat
- b. Kənd təsərrüfatı
- c. Sənaye
- ç. Əhali

17. Elektrik enerjisinin əsas xüsusiyyəti nədir?

- a. Onu ötürmək asandır
- b. Onu asanlıqla başqa enerji növünə çevirmək olar
- c. Onu emal etmək asandır
- ç. Onu başqa enerji növünə çevirmək çətindir

18. Sadə elektrik dövrəsi hansı elementlərdən təşkil edilmişdir?

- a. Batareya, lampa, açar, naqillər b. Akkumulyator, naqillər
c. Məftil, lampa ç. Açar, naqillər, akkumulyator

19. Cərəyan mənbəyini göstərən şərti qrafiki təsvir hansıdır?

- a.
b.
c.
ç.

20. “Elektrik” sözü latıncadan tərcümədə nə deməkdir?

- a. Mirvari b. Qızıl c. Kəhrəba ç. Gümüş

21. Elektrik dövrəsində lampanın daha da işıqlı olması üçün nə etmək lazımdır?

- a. Naqillərin uzunluğunu uzatmaq
b. İki batareyadan istifadə etmək
c. Bir qədər böyük lampa götürmək
ç. Bir qədər kiçik lampadan istifadə etmək

22. Hansı avadanlığın köməyi ilə əti çəkmək olar?

- a. Qəhvəüydənə b. Ətçəkən maşın ilə c. Mikserlə ç. Blender ilə

23. Ətçəkən maşını kim ixtira edib?

- a. Leonardo da Vinçi b. Arximed c. Karl Drez ç. Eynşteyn

24. Qəhvəüydən nə üçün nəzərdə tutulub?

- a. Qəhvə dənəciklərini üyütmək üçün
b. Əti çəkmək üçün
c. Qəhvə hazırlamaq üçün
ç. Qəhvəni təmizləmək üçün

25. Elektrik qəhvəüydənin hansı növləri var?

- a. Bıçaqlı və torşəkilli
b. Dəyirmədaşlı və dənəcikli
c. Bıçaqlı və dəyirmədaşlı
ç. Dəyirmədaşlı və torşəkilli

26. Nə üçün az sürətlə üyüdülmüş qəhvə əla dada malikdir?

- a. Ona görə ki, qəhvə dənəcikləri asta-asta üyüdülmür
b. Ona görə ki, əzmə zamanı qəhvə dənəcikləri qızdırır
c. Ona görə ki, əzmə çox vaxt aparır

ç. Ona görə ki, dənəciklər üyütmə zamanı isinirlər

27. Aşağıda sadalananlardan hansı xeyirli maddələrə aiddir?

- a. Meyvə, çörək, süd
- b. Zülallar, karbohidratlar, yağlar
- c. Tərəvəz, kəsmik, balıq
- ç. Kartof, paxlalı bitkilər, göbələk

28. Orqanizm üçün əsas enerji mənbəyi nədir?

- a. Zülallar
- b. Mineral maddələr
- c. Vitaminlər
- ç. Yağlar

29. Orqanizmin əsas tikinti materialları hesab edilən hüceyrə və lifləri...

- a. Zülallardır
- b. Karbohidratlardır
- c. Yağlardır
- ç. Mineral maddələrdir

30. Soyuqdəymə zamanı hansı vitamini qəbul etmək daha məqsəduyğundur?

- a. Vitamin B
- b. Vitamin C
- c. Vitamin A
- ç. Vitamin D

31. Bu ərzaqlardan hansı vitamin PP-nin mənbəyidir?

- a. Limon və itburnu
- b. Süd və kəsmik
- c. Kələm və göyərtili
- ç. Ət məhsulları və dənli bitkilər

32. İnsanlar hansı heyvanların südündən istifadə edirlər?

- a. İnek, keçi, qoyun
- b. Kenquru, dəvə, öküz
- c. Meymun, maral, keçi
- ç. Canavar, tülkü, kenquru

33. Pasterizə edilmiş süd hansı temperaturda qızdırılan süddür?

- a. 150°–170°C
- b. 40–60°C
- c. 72–75°C
- ç. 120–140°C

34. Hansı temperaturda isidilmiş süd sterilizə edilmiş süddür?

- a. 20–50°C
- b. 120–140°C
- c. 72–75°C
- ç. 200°C

35. Sadalananlardan hansılar yarmalara aiddir?

- a. Kartof, yerkökü
- b. Kələm, limon
- c. Düyü, buğda (darı yarması)
- ç. Alma, armud

36. Sıyıqların hansı növləri vardır?

- a. Buğlama, qatı, duru
- b. Buğlama, bərk, duru
- c. Qatı, yarıduru, buğlama
- ç. Duru, yarıduru, buğlama

37. Makaron məmulatlarını bu ərzaqların qarışıǵından hazırlayırlar?

- a. Meyvə və su
- b. Yumurta, un və su
- c. Yumurta və tərəvəz
- ç. Vitaminlər və su

38. Makaron məmulatlarını hansı iki üsulla hazırlayırlar?

- a. Qızartma və suda qaynatma
- b. Süzməklə və süzmədən
- c. Süddə və ya suda qaynatma
- ç. Suda və sobada bişirmə

39. Tərəvəzləri, əsasən, hansı temperaturda saxlamaq olar?

- a. +5-dən + 10°C-yə qədər
- b. +2-dən + 10°C-yə qədər
- c. +1-dən + 3°C-yə qədər
- ç. -5-dən + 5°C-yə qədər

40. Tərəvəzlərin əsas isti emalına aiddir?

- a. Qaynatma və qızartma
- b. Qaynatma və konservləşdirmə
- c. Qızartma və konservləşdirmə
- ç. Konservləşdirmə və yuyulma

41. Məişətdə istifadə olunan tikiş maşınları hansılardır?

- a. Əl, mexaniki
- b. Ayaq, təkərli
- c. Elektrik, mexaniki
- ç. Əl, ayaq, elektrik

42. Tikiş maşınında iş bitdikdən sonra nə etmək lazımdır?

- a. Maşını söndürüb, iş yerini yığışdırmaq
- b. İynəni və sapı çıxartmaq
- c. Maşını işlək olmayan vəziyyətə keçirmək
- ç. Hazır məmulatı ütüləmək

43. Tikiş maşınıni işə hazırlayarkən nə etmək lazımdır?

- a. İynəni saplamaq
- b. Ülgünü hazırlamaq
- c. Tikiş maşınıni elektrik dövrəsinə qoşmaq
- ç. Oturmaq üçün rahat stul seçmək

44. Kökləmək:

- a. Tikiş maşınının köməyi ilə iki və daha artıq hissənin bir-biri ilə birləşdirilməsidir
- b. Kənarları qatlanmış detalların maşın tikişi ilə bərkidilməsidir
- c. Tikiş paylarının ara qatına salınıb birləşdirilməsidir
- ç. Detaiların konturları üzrə növbəli şəkildə qatlanıb, sapla birləşdirilməsidir

45. Calama nədir?

- a. Xırda detalların iri detallara sapla birləşdirilməsidir
- b. Tikiş paylarının ara qatına salınıb, birləşdirilməsidir
- c. Kənarları qatlanmış detalların maşın tikişi ilə bərkidilməsidir
- ç. Detaiların kontur üzrə növbəli şəkildə qatlanıb sapla birləşdirilməsidir

- 46. İynəsaplayan nə üçün nəzərdə tutulub?**
a. Barmaqları iynə zədəsindən qorumaq üçün
b. Parçanı bərkitmək və tarımlamaq üçün
c. Sap dolamaq üçün
ç. İynəni saplamaq üçün
- 47. Naxıştımə üçün hansı saplardan istifadə edilir?**
a. Müxtəlif rəngli saplardan
b. Hamar saplardan
c. Kələ-kötür saplardan
ç. Qalın saplardan
- 48. Nə üçün naxıştımə aparmazdan əvvəl parçanı buxara vermək və ya qaynar suda emal etmək lazımdır?**
a. Parça təmiz olsun
b. Parça rahat ütülənsin
c. Parça yaxşı kiçilsin
ç. Naxış gözəl görünsün
- 49. Naxıştımə zamanı gözlərin və əllərin yorulmaması üçün neçə dəqiqədən bir fasilə vermək lazımdır?**
a. 30 dəqiqə
b. 1 saat
c. 2 saat
ç. 3 saat
- 50. Xəmirin hazırlanmasında əsas ərzaq nədir?**
a. Buğdadır.
b. Çovdardır.
c. Qarğıdalıdır
ç. Undur.
- 51. Unun keyfiyyəti nə ilə müəyyən edilir?**
a. Rəngi və ətri ilə
b. Rəngi və dadı ilə
c. Ətri və dadı ilə
ç. Rəngi, ətri və dadı ilə
- 52. Un harada saxlanılır?**
a. Quru və işıqlı yerdə
b. Nəm və quru yerdə
c. İşıqlı və nəm yerdə
ç. Quru və yaxşı havalandırılan yerdə
- 53. Xəmirin keyfiyyətini artırmaq üçün ona nə əlavə edilir?**
a. Su
b. Un
c. Duz
ç. Qabartma tozu və ya maya
- 54. Maxara nədə hazırlanır?**
a. Tavada
b. Qazanda
c. Aşsüzəndə
ç. Sacda
- 55. Furniturlara nə aiddir?**
a. Düymə, qazmaq və ilgək, toqqa, zəncirli asqı
b. Deşmə basmadüymə, toqqa, tikiş basmadüyməsi, düymə
c. Qarmaq və ilgək, zəncirli asqı, zəncirli bağlama, deşmə basmadüymə
ç. Düymə, qarmaq və ilgək, tikiş basmadüyməsi, deşmə basmadüymə, toqqa, zəncirli bağlama, zəncirli asqı
- 56. Düymələr hansı növdə olur?**
a. İkidəlikli dayaqlı
b. Dörddəlikli dayaqlı
c. İkidəlikli və dörddəlikli
ç. İkidəlikli, dörddəlikli və dayaqlı

Lüğət

İnflyasiya	– həddindən artıq kağız pul buraxılması və bunun nəticəsində pulun qiymətdən düşməsi.
Şlyambur	– daş və beton divarda dəşik açmaq üçün istifadə edilən alət.
Kilidləmə taması	– kilidin siyirməsinin girdiyi metal lövhə.
Şpindel	– dəzgahların fırlanan əsas valı.
Şayba	– vint və ya qaykanın altına qoyulan yastı halqa, şəkilli metal altlıqdır. Detalların səthini cızılmadan qoruyur. Qaykaların öz-özünə açılmasının qarşısını alır.
Ventil	– borularda, cihazlarda mayenin, qazın, buxarın yolunu açıb-bağlamaq üçün qurğu.
Kerner	– detalları nişanlamaq və onlarda üz salmaq üçün alət.
Mulça	– torpağı və bitki köklərini birbaşa yağışın, buxarlanmanın və şaxtanın təsirindən qorumaq üçün qoruyucu material.
Oladya	– buğda unundan bişirilən kökə.
Karbürator	– daxiliyanma mühərrikində karbürasiya (yanacaqda havanın qarışmasından yanacaq qatışığının əmələ gəlməsi) qurğusu.
Kran başlığı	– suyun hərəkətini nizama salan dəstək.
Piqment	– heyvan və bitki orqanizmində toxumalara rəng verən maddə.
Aşqar	– maddənin texniki keyfiyyətini yaxşılaşdırmaq üçün ona qatılan başqa bir maddə.
Revers	– mühərrikin geriye hərəkətinə imkan verən mexanizm.
Vtulka	– sürtünməni azaltmaq üçün halqa.
Sous	– xörək şirəsi.
Qarnir	– ət və balıq yeməklərinə əlavə olunan bişmiş səbzəvat.
Kanva	– üzərində naxış tikmək üçün tor şəklində parça.
Kalka kağızı	– sürət çıxartmaq üçün çertyoj üzərinə qoyulan nazik şəffaf kağız.
Muline	– sap şəklində eşilmiş ipək iplik.
Pedal	– maşınlarda və musiqi alətlərində mexanizmi hərəkətə gətirmək üçün ayaq lingi.
Spesifikasiya	– bir şeyin spesifik xüsusiyyətlərinin müəyyən edilmiş, dəqiqləşdirilmiş təsnifi.
Ştift	– silindrik və ya konusşəkilli mil formasında bərkidici məmulat.

İstifadə olunmuş ədəbiyyat

1. **Бешенков А.К.** Технология. Трудовое обучение: 5–7 кл. М.: Дрофа, 1999.
2. **Карабанов И.А.** Технология обработки древесины: 5– 9 кл. М.: Просвещение, 2002.
3. **Коваленко В.И., Кулененок В.В.** Дидактические материалы по трудовому обучению: Технология обработки металлов: 5–7 кл. М.: Просвещение, 2001.
4. **Муравьев Е.М.** Технология обработки металлов: 5–9 кл. М.: Просвещение, 2002.
5. **Симоненко В.Д.** Основы семейной экономики. М.: Вита-Пресс, 1999.
6. Технология: 6–7 кл. (Для девочек) / Под редакцией И.А.Сасовой. М.: Вентана-Граф; 2004, 2005.
7. Технология: 5–7 кл. (Для мальчиков) / Под редакцией И.А.Сасовой. М.: Вентана-Граф, 2005.
8. Технология: 6–7 кл. (Для мальчиков) / Под ред. В.Д.Симоненко. М.: Вентана-Граф, 2002, 2005.
9. Технология: 6–7 кл. (Для девочек) / Под ред. В.Д.Симоненко. М.: Вентана-Граф, 2004, 2005.
10. Технология: 6–7 кл. Технический труд. / Под редакцией Ю.Л.Хотунцева, Е.С.Глозмана. М.: Изд. Мнемозина, 2011.

BURAXILIŞ MƏLUMATI

TEKNOLOGIYA 6

Ümumtəhsil məktəblərinin 6-cı sinfi üçün
Texnologiya fənni üzrə dərsliyin (qrif nömrəsi: 2021-054)
METODİK VƏSAİTİ

Tərtibçi heyət:

Müəlliflər

Natiq Lyutfiq oğlu Axundov
Hümeyir Hüseyn oğlu Əhmədov
Fəridə Siyavuş qızı Şərifova
Gülşən Məmməd qızı Mirizadə

Redaktor

Sevinc Nuruqızı

Bədii və texniki redaktor

Abdulla Ələkbərov

Dizaynerlər

Səadət Quluzadə, Əmiraslan Zaliyev

Korrektor

Günəl Məmmədova

© Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi

Müəlliflik hüquqları qorunur. Xüsusi icazə olmadan bu nəşri və yaxud onun hər hansı hissəsini yenidən çap etdirmək, surətini çıxarmaq, elektron informasiya vasitələri ilə yaymaq qanuna ziddir.

Hesab-nəşriyyat həcmi 5,76. Fiziki çap vərəqi 6,0. Formatı 70x100¹/₁₆.

Kəsimdən sonra ölçüsü: 165x240. Səhifə sayı 96.

Şriftin adı və ölçüsü: məktəb və jurnal qarnituru, 10-12 pt.

Ofset kağızı. Ofset çapı. Sifariş . Tiraj . Pulsuz. Bakı–2021.

Əlyazmanın yığıma verildiyi və çapa imzalandığı tarix: _____

Nəşriyyat:

“Aspoliqraf LTD” MMC

(Bakı, AZ 1052, F.Xoyski küç., 151)

Çap məhsulunu istehsal edən:

LAYIHƏ

PULSUZ

LAYİHƏ